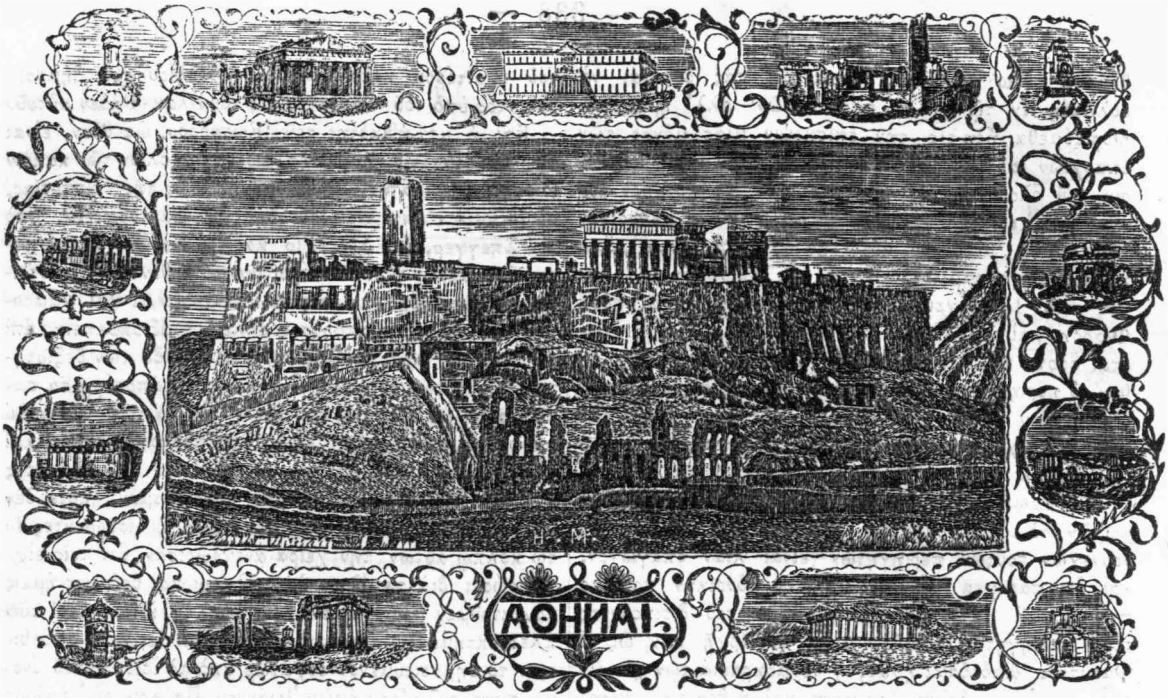

ΠΕΡΙΕΡΓΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλλάδ. 87. *Τόμος.* Δ'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1851.

ΜΑΓΕΙΑ.

Τίς πιστεύει ὅτι κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ὑπάρχει περιοδικὴ συλλογὴ ἀποκλειστικῶς καθιερωμένη εἰς τὴν μαγείαν, καὶ ὅτι συντάκτην ἡ συλλογὴ αὕτη ἔχει τὸν σύμβουλον ἡγεμόνος! Ἀναγνῶστα! ζήτησον ποῦ τὸ φαινόμενον τοῦτο ἠδηνήθη νὰ παραχθῇ. ἀλλὰ θὰ τὸ μαντεύσῃς ἀναμφιβόλως, διότι τὴν γέννησιν αὐτοῦ ἔχει εἰς τὴν ῥεμβάζουσαν Γερμανίαν, ἥτις βαδίζει χωρὶς νὰ προβῇ, καὶ διαγωνίζεται εἰσέτι ἐνμέσῳ τῶν φαντασιῶν τοῦ δεκάτου ἕκτου αἰῶνος.

Τὸ σύγγραμμα τὸ ἐπιγραφόμενον *Μαγοβιβλιοθήκη ἢ περὶ Μαγείας, θεουργίας, καὶ μαντικῆς κ. λ.* δὲν εἶναι ἱστορία τῆς μαγείας, ἀλλ' εἴδός τι ἐπιθεωρήσεως ἢ καταστήματος τῆς καταχθονίου ἐπιστήμης. Ἡ ἐπιθεώρησις δὲ αὐτὴ συνίσταται κατὰ μέγα ἀπὸ τῶν ἑκουσίων χορηγήσεων ἀτόμων πνεύματος χιμαιρικοῦ κατά τι, καὶ ἅτινα, μολονότι ἐνίοτε ἀπομιμοῦνται εἰρηνικὸν τόνον, αἰδοῦς ἕνεκα πρὸς τὸν ἀκροατὴν κόσμον, εἰσὶ τοὐλάχιστον κατὰ τὸ ἥμισυ πεπεισμένοι, καὶ δυσχερῶς θ' ἀπεφάσιζον νὰ διέλθωσι κα μητήριον διὰ νυκτὸς, ἐκτὸς ἂν πρόκηται νὰ ἐνεργήσωσιν ἐπίκλησίν τινα (1)

Ἡ περιφέρεια δὲ τῆς μικρᾶς αὐτῆς στρατιᾶς τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συμβούλου τοῦ μεγάλου Δουκὸς τῆς Ἕσσης, ἡ περιφέρεια λέγομεν ἐφ' ἧς αὐτὴ ἐκτείνεται, κατοπτεύουσα καὶ διερευνῶσα, τοσοῦτον ἐστὶν ἐκτενής, ὥστε ἀδύνατον νὰ διατρέξωμεν τὰς ὑποδιαιρέσεις αὐτῆς ὅλας ἐπὶ τὸ μικρὸν τοῦτο τοῦ χρόνου διάστημα. Καὶ οἶδε μὲν ἕκαστος ὅτι ὁ Δάντης διήρεσε τὸν ᾅδην εἰς κύκλους ὡς ἡ Γερμανία· ὁ δὲ Κ. Ὄρστ ἀναλόγως προβαίνων διαιρεῖ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἡγεμόνος τῶν δαιμόνων εἰς

(*) Αἱ προλήψεις αὗται οὐχ ἧττον ἐπιπολάζουσι καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἕως μάλιστα καὶ μεταξὺ τῶν περωτιμένων ἢ τῶν ὅσοι ὀφείλουσι νὰ εἶναι ἀδύνατῶ νὰ χαρακτηρήσω τὴν ἔκπληξιν, ἣν ἔπαθον ποτὲ, ὅτε ἄτομον διάσημον ἐν ταῖς ἐπιστήμαις, μ' ὡμίλει περὶ τῶν ἐπικλήσεων τῶν γινομένων κατὰ τὸ ἐρυθροῦν ὄρος, μετὰ τοῦ ἤθους ἀνδρὸς πιστεύοντος εἰς τὴν δύναμιν αὐτῶν. Αἱ δὲ πολιτικαὶ ἀρχαί, ἃς πρεσβεύεις, ὡς κ' αἱ θρησκευτικαὶ αὐτοῖ, ἀναγόμεναι εἰς καθαρὸν θεϊσμὸν, τὸν ἀποχωρίζουσιν ἐν τούτοις ὁλοκλήρως ἀπὸ τῶν καλογήρων τῆς κοινότητος ἐκείνης.

θέματα οὕτω κανονικά, ὥστε καὶ πᾶς δύναται νὰ συλλάβῃ ἐν τῷ νῷ τὸ ὅλον αὐτῶν· ἀλλ' ἡμεῖς περιοριζόμεθα ἤδη εἰς τὴν ἐπίσκεψιν μιᾶς μόνης τῶν ἐπαρχιῶν αὐτοῦ. Τοὺς δὲ βουλομένους νὰ ἔχωσι γνῶσιν τοῦ ὅλου παραπέμπομεν εἰς τὸ πρωτότυπον πόνημα, καὶ εἶναι τοῦτο πραγματικῶς οὕτω μεθοδικὸν καὶ σαφές, αἱ δ' ἐν αὐτῷ καταχθόνιοι χῶραι οὕτω καλῶς διαγεγραμμέναι κατὰ τὰς ἐπισημοτέρας πηγὰς ἀπὸ Ἰαμβλίχου καὶ Πορφυρίου μέχρι τοῦ ἀββᾶ Φιάρδη καὶ τοῦ Γλαβίλλη, ὥστε σήμερον εἰσὶ γνωσταὶ ὅσον καὶ τὸ ῥεῦμα τοῦ Νίγρητος. Ἐὰν ὅθεν ὁ περιηγητὴς δὲν εὑρίσκῃ τὴν αὐτὴν εὐχέρειαν τῆς ἐξόδου ἀπὸ τοῦ Ἅδου, οἵαν καὶ πρὸς τὴν εἴσοδον, εὐχέρειαν περιελθοῦσαν εἰς παροίμιον ἀπὸ τοῦ Βιργιλίου, ἐφείλει εἰς ἑαυτὸν μόνον νὰ ἐλπίσῃ.

Καὶ ὅμως δὲν πρεσβεύομεν ὅτι τῶν καταχθονίων χωρῶν τὸ εἰκονογραφημένον παρὰ τῶν νουνεχῶν τούτων περιηγητῶν εἶναι λίαν ἐπαγωγὸν, καὶ ὅτι παρέχει ἰδέαν τὰ μάλιστα εὐνοϊκὴν πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν προσωπικὴν ἀξίαν τοῦ διοικοῦντος τοὺς περιηγητὰς αὐτούς. Διότι ἐν ἀρχῇ μὲν, ὡς ὁ Φάουστος διαβεβαιοῖ ἡμᾶς, ἡ θερμοκρασία τῶν χωρῶν εἶναι καθ' ὑπερβολὴν ὑψωμένη, καὶ ἡ θέα των ἐμφερὴς ἐστὶ πρὸς τὴν τῆς χώρας Βριμιγχάμης, τῆς ἐχούσης φρέατα καὶ κλιβάνους πλήρεις γαιανθράκων. Εἰς τὰς περιηγήσεις αὐτὰς ἡ φιλολογία ὀλίγον προκόπτει, αἱ δ' ἐπιστῆμαι, ἐξαιρέσει πρακτικῶν τινῶν ἐφαρμογῶν τῆς χημείας, μένουσιν ἀναισχύντως παρημελημέναι.

Ὁ δὲ μέγας Φάουστος, ὁ τρόπον τινὰ Δελόλμης τοῦ ᾅδου, περιέγραψε λίαν ἐπωφελῶς τὴν κυβέρνησιν αὐτοῦ, καὶ τῆς περιγραφῆς ταύτης ὁ Ὅρστ δίδωσιν ἡμῖν περίεργον ἐπιτομὴν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ αὐτοῦ. Ἡ κυβέρνησις δ' αὐτὴ εἶναι δεσποτική, ἀλλ' ἐκτεθειμένη διὰ τοῦτο εἰς τυχαίους περισπασμοὺς, ἐπιφερομένους ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων πνευμάτων τῶν διενεργούντων τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν. Ἐν γένει δὲ τὰ καθήκοντα τῶν διαφόρων τμημάτων δὲν εἶναι καθ' ἡμᾶς ἁρμοδίως κανονισμένα, διότι οὐδεμία τάξις ἢ ἔργων καταλογισμός. Ἕπεται δὲ ὅτι ὁ Βεελζεβοὺλ, ὁ Ἀσταρὲθ καὶ ἄλλα τοῦ ὑπουργείου μέλη, ἔχοντα δικαιώματ' ἀναμφισβήτητα ἐπὶ τῆς προεδρείας, διακολύονται εἰσαεὶ καὶ ἀντικρούονται παρὰ τοῦ Μεφιστοφελοῦς, Ἀζαὴλ, Μαρβουὴλ καὶ ἄλλων πνευμάτων δευτέρας ταξεως, ἅτινα εἰσφέρουσι τοὺς ὄνυχας αὐτῶν ὅπου οὐδὲν ἔχουσι πρακτέον. Κατὰ δὲ Ρεγινὰλ τὸν Σκῶτον, ὅστις ἔκαμε τὴν ἀπαρίθμησιν, ὁ στρατὸς εἶναι ἀθάνατος. καὶ ὁ Δοὺξ Ἀμαζερὸφ εἶδος στρατάρχου, ἔχει ἑξήκοντα λεγεῶνας ὑπὸ τὰς σημαίας αὐτοῦ. Οἱ δὲ στατιστικολόγοι τοῦ ᾅδου οὐδὲν λέγουσι περὶ τῆς θαλασσίας αὐτοῦ δυνάμεως, καὶ ἡ σιωπή των αὐτὴ, δυσοίωνος πρός τι, ἀποδεικνύει ὅτι τὸ ὕδωρ ἐκεῖ εἶναι σπάνιον στοιχεῖον, ἂν τοιοῦτον στοιχεῖον ὑπάρχῃ ἐν τῷ Ἅδῃ.

Ἂν δὲ καὶ πολὺ προφυλάσσονται οἱ διερευνηταὶ οὗτοι, εὔκολον ὅμως διακρίνει τις ὅτι ὀλίγον εὐνοοῦσι τὴν διαγωγὴν τοῦ Ἑωσφόρου ἡγεμόνος βασιλεύοντος. Καὶ τὸ μὲν κοινὸν φρονεῖ ὅτι ὁ Σατανᾶς ἔχει τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ἀξίωμα· ἀπατᾶται ὅμως, διότι ὡς ὁ Ἀσμοδαῖος ἔλεγεν εἰς τὸν Κλεόφαν παίοντα πρὸς τὸν Βεελζεβοὺλ, «δὲν ἔχομεν ἀκριβεῖς ἰδέας περὶ τοῦ ᾅδου.» καὶ διότι ὁ Σατανᾶς μόλις τῆς τρίτης τάξεως εἶναι πνεῦμα, ὡς φαίνεται εἰς τὸν κατάλογον τοῦ ἰδιαιτέρου καταχθονίου Συμβουλίου τοῦ δημοσιευθέντος ὑπὸ τοῦ Φαούστου εἰς τὸν Βλὰκ-Ῥάδεν αὐτοῦ.

Καὶ ἡ μὲν ἠθικότης τοῦ Ἑωσφόρου, ὡς δέον, εἶναι ὅσῳ τὸ δυνατὸν πλημμελὴς, διότι εἶναι ὅλων τῶν κακῶν ἰδιοτήτων ἐγκρατὴς, ἐξαιρουμένης ἴσως τῆς οἰνοποσίας, αἱ δὲ περὶ τὸ ἄσημνον αὐτοῦ ἕξεις μαρτυροῦνται ὑπὸ τοῦ Σπέγγερ, τοῦ Δὲλ Ῥίο καὶ τοῦ Βοδίνου ἧττον περισκεπτομένων ἢ οἱ ἀνωτέρω μνημονευθέντες· αἱ ἀστειότητες αὐτοῦ ἔχουσιν ἐν γένει ἐάναυσόν τι καὶ χαμερπὲς καὶ θεωρεῖται ἀπόλυτος ἔλλειψις ἀξιοπρεπείας ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν πράξεων αὐτοῦ. Μία δὲ τῶν δεξιοτήτων αὐτοῦ τῶν συνήθων εἶναι καὶ τὸ ν' ἀποσύρῃ τὰ σάρωθρα ἐφ' ὧν οἱ μάγοι ἱππεύουσι καὶ νὰ τοὺς τύπτῃ δι' αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ὤμους· εἶναι ἄρα προφανὴς δόλος, καὶ πολλοὶ ταχθέντες ὑπὸ τὴν σημαίαν του ἢ ἐλπιζοντες ἀμοιβὴν βασιλικὴν καὶ ταχὺν προβιβασμὸν, ποτὲ δὲν ὑπερέβησαν τὸν βαθμὸν τοῦ δεκανέως, ἢ εἰσφέροντες ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῶν τὴν χεῖρα ἀνεγνώρισαν ὅτι τοῖς εἶχε πληρώσει διὰ πετάλων ὀρειχάλκου· καὶ βεβαίως ἡμεῖς ἀδυνατοῦμεν νὰ ἔχωμεν λίαν ὑψηλὴν ἰδέαν περὶ τῶν πλεονεκτημάτων αὐτοῦ, ἢ ἀπατώμεθα δὲ, ἢ τὸ ἀπάνθισμα τὸ δημοσιευμένον ἐσχάτως ὑπὸ τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὄνομα παρὰ τοῦ φίλου ἡμῶν Ἰωάννου Παύλου εἴν' ἁπλῶς φιλολογία δολερὰ ἐκ τῶν κοινοτάτων κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἐποχήν. Τοὐλάχιστον πλὴν πάντες οἱ τετυπωμένοι λόγοι αὐτοῦ, οὓς ἠδυνήθημεν ν' ἀναγνώσωμεν ἐφάνησαν ἡμῖν μετὰ πολλῆς τῆς λαμπρότητος, ἀλλ' εἰς καπνὸν ἀποτελειούμενοι. Ἰωάννης ὁ Παῦλος ἐδήλωσεν ἀείποτε τὴν μεγάλην αὐτοῦ ὄρεξιν πρὸς τὸ μετεμφιέννεσθαι καὶ ἄλλοτε διὰ τοῦτο ἐξετύλιξε σειρὰν μαθημάτων ἐπὶ τῆς μαγείας ἐν Σαλαμάγχῃ ὑπὸ τοὺς χαρακτῆρας καθηγητοῦ· εἶναι δὲ σπάνιον νὰ μὴ καθίσταται ἀγνώς· (incognito) ἀλλὰ τὸ 1626 ἐπὶ χειμῶνα ὅλον ἐν Μιλάνῳ συνεκρότησε συνέλευσιν εὐρεῖαν ὑπὸ τὸν τίτλον Δοὺξ τοῦ Μαμμὼν, καθὰ μαρτυρεῖ ὁ σοφὸς Λοτίχιος, ὡς δὲ ὁ Ἀρσὺμ-αλ-Ρασίλδ, ἀγαπᾷ σφόδρα τὰς νυκτερινὰς ἐκδρομὰς, ὅτε κατὰ τὴν κατάθεσιν τῶν μάγων φέρει συνήθως ἱμάτιον φαιὸν, περιπέδια κυανᾶ καὶ περισκελίδας ἐρυθρᾶς δεδεμένας διὰ ταινιῶν. Καὶ ὅ,τι ἂν λέγωσιν οἱ εὐνοϊκώτεροι πρὸς αὐτὸν βιογράφοι, παίζει ὅμως ἐνίοτε πρόσωπον κατά τι γελοῖον εἰς τὰς διὰ νυκτὸς ἐκδρομὰς αὐτοῦ· διότι ἄνδρες ἀγαθοὶ, οὓς ἠθέλησε νὰ φέρῃ εἰς συμποδισμὸν ἐκτείνων τὴν σύρὰν σύτοῦ ἐπὶ τῆς διόδου των, ἐξεδικήθησαν ἐπὶ τῶν ὤμων του, ὥστε ἀπὸ τοῦ συμβάντος του μετὰ τοῦ ἁγίου Δενσὰν κατέστη ἐχεφρονέστερος μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου· ὁ δὲ Λούθηρος, ὡς γνωστὸν, οὐδεμίαν ἔδειξε φειδὼ πρὸς αὐτὸν ὅταν ἔφαγε τὰ λεπτοκάρυα τὰ εὑρεθέντα εἰς τὸν κοιτῶνά του καὶ κατὰ πάλην τινὰ τὸν ἐπεφόρτισε δι' ὕβρεων αἰσχρῶν. Ὁ δὲ Ἀ ἴ λ ύ κ ο ς τὸν ἐκράτησεν ἔγκλειστον καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐντὸς ὑδρίας πλήρους ὕδατος ψυχροῦ ὅπου αὐτὸς ἐκεῖνος συνεσπειρώθη ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ὁ ἅγιος θὰ τὸν κατέπινε μετὰ τοῦ ὕδατος, καὶ ὁ ἅγ. Ἀντώνιος ἀπαντῶν εἰς τὰς προσφορὰς τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ τὸ ἐνέπτυσε κατὰ μέσον πρόσωπον ὥστε καὶ τῆς συνήθους αὐτῷ ἀναιδείας ἐναντίον, κατεθορυβήθη καὶ ἐπὶ χρόνον μακρὸν δὲν ἐτόλμησε ν' ἀναφανῇ ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ἂν δὲ καὶ ζητῇ πάντοτε νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῶν πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος σχέσεών του, τῷ ἐπέρχεται συχνάκις νὰ διατιθεται πρὸς τὸν ἰσχυρώτερον αὐτοῦ, κυρίως μάλιστα ὅταν εὑρίσκεται εἰς συνάφειαν μετ' ἀνδρὸς τοῦ νόμου, διότι τὰ βιβλία μνημονεύουσι πλέον ἢ μίαν περίπτωσιν καθ' ἣν, ὅτε ἔμελλε νὰ ἐπιθέσῃ χεῖρα κατ'

ὀφειλέτου, αἴφνης ἀνεστέλλετο, δυνάμει εὐφυοῦς τινος αἱρέσεως τοῦ συμβολαίου, ὅπερ τὸν εἶχον παραπείσει προηγουμένως νὰ ὑπογράψῃ καὶ οὗ τὴν ἔκτασιν δὲν εἶχεν, ὡς ὁ Συλὸκ, ὑπονοήσει· τοῦτο δὲ τῷ ἐπέφερε καταδίκην εἰς ἔξοδα καὶ εἰς τέλη παρὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς δικαστηρίοις, ὅπου συνήθως δικάζονται αἱ ὑποθέσεις αὐτοῦ. Καὶ λέγει ὁ Βρύγμαν ὅτι κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἀγ. Λυξδίνης, ὁ διάβολος ἠγόρευσε παραστὰς ἐν προσώπῳ, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον ὅλον ἐμυκτήρισεν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον ὡσαύτως. deriso exposoque daemone, ὁ δὲ Νοστραδαμος ἐχωμῴδησεν αὐτὸν κατά τι βέλτιον ἢ ἄλλος· διότι, σκοπῶν ὁ δεξιὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ νὰ ἐπιληφθῇ τῶν μυστηρίων του, συνωμολόγησε μετ' αὐτοῦ νὰ τῷ καταλίπῃ τὸ σῶμά του, ἂν δὲν τὸν ἔθαπτον ἔξω ἢ ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐπεφόρτισε ῥητῶς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ νὰ τὸν ἐνταφιάσωσιν ἐντὸς ὀπῆς τοίχου· ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὁ διάβολος δὲν εἶναι τόσῳ διαβολευμένος ὅσῳ τὸν παριςῶσι· φαίνεται δὲ κατὰ τὴν δικονομίαν τοῦ Μουαρὰ ὅτι ἡ ἁγιότης αὐτοῦ πολὺ παρήλλαξε τοῦ κλίματος ἕνεκεν καὶ ὅτι τὸ 1669 εὑρέθη κακῶς ἔχων ἐν Σουηδίᾳ· καὶ μολονότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀφθόνους ἐπ' αὐτοῦ ἐξετέλεσαν ἀφαιμάξεις καὶ διεχειρίσαντο αὐτὸν καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς ἀντιφλογιστικῆς διαίτης, τὰ ὑποκείμενα, ἅτινα ἐγγυτάτῳ αὐτοῦ συνεδιαιτῶντο, διεβεβαίωσαν ὅτι ἡ ἰδιοσυγκρασία του ἔπαθε προσβολὴν ἧς ἕνεκα ποτὲ πλέον ἀνάῤῥωσις δὲν θὰ ἐπήρχετο.

Τοιοῦτο λοιπὸν εἶναι τὸ ἀλλόκοτον σκιαγράφημα τοῦ συναξαρίου τοῦ Ἑωσφόρου, καὶ τῆς αὐλῆς αὐτοῦ, ὁποῖον τὸ βλέπομεν εἰς τῶν ἁγίων τὰς βιογραφίας· ἀλλ' ἂν καὶ ὡμιλήσαμεν ἐπιπολαίως περὶ τῶν βαναύσων ἰδεῶν τούτων, ἃς ὁ Μεσαιων διεμόρφωσεν ἀπὸ κακῆς ἀρχῆς καὶ ἂν τὸ θέμα τοῦτο φαίνεται ἐμπρώτοις ἀξιογέλαστον μόνον, ἔχει ὅμως, ὡς ἀμέσως θὰ ἴδωμεν, καὶ τὴν σπουδαίαν αὐτοῦ ἔποψιν, διότι, θεὸς ἴνδος μὲ τὴν ἀλλόκοτον αὐτοῦ στάσιν καὶ τὰ παράσχημα μέλη του γελοῖος φαίνεται μόνον χωρὶς τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ, ἐκτιθέμενος εἰς μουσεῖου εὐρεῖαν αἴθουσαν· ἀλλὰ στήσατε αὐτὸν αὖθις μεταξὺ τῶν σκιῶν τοῦ τεμένους αὐτοῦ, ἀναπολήσατε ἐν τῇ φαντασίᾳ ὑμῶν τὰ θύματα ὧν τὸ αἷμα ἔῤῥευσεν ἐπὶ τῶν βωμῶν του ἢ τὰ μέλη κατεθραύσθησαν ὑπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ γιγαντώδους αὐτοῦ ἅρματος, καὶ τὸ γελοῖον τότε μεταλλάσσεται εἰς τὸ φρικῶδες. Ἔχουσι δὲ οὕτω καὶ οἱ δυσιδαίμονες ῥεμβασμοὶ τῶν προγενεστέρων ἐποχῶν, διότι θεωροῦντες αὐτοὺς μόνον ὑπὸ τῆς ἁπλῆς ἀναγνώσεως τὴν ἱστορικὴν ἔποψιν, δυνάμεθα πρὸς στιγμὴν νὰ τέρψωμεν ἑαυτοὺς διὰ τοῦ μὴ συναφοῦς καὶ τῆς εὐτραπελίας αὐτῶν, ἀλλ' ὅταν ἀναμνησώμεθα ὅτι αὐτοὶ ἐγένοντο ἡ ἀρχὴ τῆς πρὸς τοὺς μάγους πίστεως, ὅτι ἡ ἐπάρατος αὐτὴ πίστις ἀντὶ νὰ ἦναι ἀρχὴ ἀδρανὴς, συνεσάλευσε τοὐναντίον ἀδιαλείπτως τοὺς πρὸ ἡμῶν αἰῶνας, ὅτι ἐξώτρυνε τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τοὺς ἔμφρονας εἰς σκληρότητας καὶ εἰς φόνους ἕως, ὅτι ἡ παιδεία καὶ ἡ ὡραιότης, ἡ νεότης καὶ τὸ γῆρας ἀπήχθησαν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν αὐτῆς εἰς τὸ σφαγεῖον ἢ τὴν λαιμητόμον, πᾶν ἄλλο αἴσθημα ἐκλείπει ἐνώπιον τῆς φρίκης καὶ τῆς ἐκπλήξεως τοῦ ὅτι ἰδέα τοσοῦτον ἔκνους ἠδυνήθη νὰ διαρκέσῃ ὅσῳ μᾶλλον ἦν οἰκουμενική.

Γράφουσι δ' ἐν γένει λίαν κακῶς τὴν ἱστορίαν, διότι οἱ ἱστορικοὶ ἀντὶ νὰ φροντίσωσι περὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν προγενεστέρων ἐποχῶν διὰ τῆς ἀκριβοῦς διαγραφῆς τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἠθῶν αὐτῶν, ἐπιτέμνουσι σχεδὸν πάντοτε διὰ τῆς συνήθους κριτικῆς πᾶν ὅ,τι δὲν συμβιβάζεται μετὰ τῶν ἰδεῶν τοῦ αἰῶνός των, καὶ ἀναμφιβόλως διὰ τοῦτο ἡ μαγεία, ἡ ταράξασα τὰς κεφαλὰς ὅλων ἐπὶ τέσσαρας ἢ πέντε αἰῶνας, μόλις διαφαίνεται μεταξὺ τῶν ἀφηγήσεων αὐτῶν. Ὁ χείμαῤῥος δὲ τῶν ἀνθρωπίνων κρίσεων ἔλαβεν, ὡς ἀληθὲς, διεύθυνσιν καθόλου διάφορον, καὶ ἂν τὸ καταδιωκτικὸν σύστημα ἀναγεννηθῇ ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ ἔχῃ βεβαίως μορφὴν ὅλως ἀλλοίαν, διότι τὰ κρανία ἡμῶν δὲν εἶναι πλέον, ὡς ἔλεγεν ὁ Ὑταινσων, ὁμιλῶν περὶ Βοδίνου, αἴθουσαι χορεῦ ἐν αἷς ὀρχοῦνται οἱ δαίμονες, καὶ ἂν ἡ ἐπιῤῥοὴ τοῦ γηραιοῦ ἡμῶν ἐχθροῦ ἦναι πάντοτε οὕτω δραστήριος ὡς καὶ πρότερον, διενεργεῖται ὅμως ἐπὶ τοῦ δευτέρου σχεδίου καὶ παρήλλαξε καθόλου τὴν τακτικὴν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Malleus Maleficorum, διότι

« Ὁ σατανᾶς εἶναι σήμερον ἐμπειρότερος ἢ ἄλλοτε·
» Πειράζει πλουτίζων καὶ οὐχὶ πτωχοὺς καθιστῶν. »

Ἀλλ' ἀείποτε αἱ πίστεις αὐταὶ τῆς δεισιδαιμονίας τῶν ἡμετέρων προγόνων, ἂν καὶ καθόλου ἔκνοες καὶ αἱμοδιψεῖς ἐγένοντο, ἔσχον ὅμως τὴν ἑαυτῶν γέννησιν ἀπ' ἀρχῆς εὐγενοῦς καὶ ἀξιεπαίνου, διότι, ἡ ὄρεξις πρὸς τὸ νὰ ὑπερβῶσι τὰ ὅρια τοῦ ὁρατοῦ κόσμου καὶ νὰ κοινωνήσωσι μετὰ ὄντων οἷς ἀπέδιδον τάξιν ὑψηλοτέραν ἐν τῇ δημιουργίᾳ, ἐφαίνετο κατ' ἀρχὰς ὅτι μόνην σωτηριώδη ἐπιῤῥοὴν ἐξήσκει· οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθεώρουν τὰ ὄντα ἐκεῖνα τὰ προνομοιοῦχα ὡς εἶδος κλίμακος τοῦ Ἰακὼβ, δι' ἧς δυνατὸν νὰ καταστήσωσι συγκοινωνίαν μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς· καὶ νὰ δεχθῶσιν ἀπ' εὐθείας τὴν οὐράνιον ἔμπνευσιν· ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ ὑπόθεσις τῆς ἀμέσου ταύτης συγκοινωνίας μετὰ τῆς ἀγγελικῆς χορείας προὐκάλεσε παρ αὐτῆς τὴν πίστιν τοῦ ὅτι δύνανται ὡσαύτως νὰ συγκοινωνήσωσι καὶ μετὰ τῶν πνευμάτων τοῦ σκότους, ἅτινα

« Μένουσιν ἐνεδρεύοντα ὑπὸ γῆν
» Καὶ τρέχουσιν ἀγεληδὸν εἰς τὰς ἡμετέρας ἐπικλήσεις. »

Καὶ ἀπὸ τῶν ἰδεῶν τούτων, ὅτε κῦρος ἔσχον, ἐπῆλθε πᾶσα φρίκη τῶν χρόνων ἐκείνων τῆς συμφορᾶς. Πόλεμος διηνεκὴς ἐκηρύχθη μεταξὺ δύο βασιλείων τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ σκότους. Ἐὰν δὲ ὁ Σατανᾶς εἰς τὴν ἐπίκλησιν πάντων ἦν ἕτοιμος ἀείποτε ν' ἀποστείλῃ τὰ πνεύματα αὐτοῦ, ὡς ἡ Ἐλβετία τοὺς μισθωτοὺς αὐτῆς, ὤφειλον ἀναγκαίως οἱ πιστοὶ, τῆς σωτηρίας αὐτῶν ἕνεκα, νὰ ὁπλισθῶσι κατ' αὐτοῦ διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου· καὶ κατὰ τὴν ἀλλόκοτον ταύτην σύγκρουσιν πᾶν εἶδος δισταγμοῦ ἐθεωρεῖτο ὡς ἀποστασία, ὅστις δὲ δὲν ἤθελε νὰ καταδιώκεται ὤφειλε πρὸς ἰδίαν ὑπεράσπισιν νὰ γίνῃ καταδιώκτης.

Οὕτως, ἡ ἄμεσος αὕτη ἐπέμβασις τοῦ διαβόλου εἰς τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, ἀναγνωρισθεῖσα ἅπαξ καὶ γενικῶς παραδεχθεῖσα, ἔπρεπε νὰ φέρῃ κατ' ἀναπόφευκτον συμπέρασμα εἰς πᾶν εἶδος ἀφροσύνης καὶ παραδόξων. Ἕκαστος δὲ διεπραγματεύετο τοὺς λοιποὺς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου κατὰ τὴν ἰδιάζουσαν αὐτῷ πνευματικὴν δεξιότητα, καὶ ἀμέσως φαντασιοπληξία, ἀφροσύνη, ἐγκεφάλων ἀδυνατισμένων ὑπὸ τῆς νόσου ἢ τῶν δυστυχημάτων, ἐπαναλαμβανόμεναι πανταχόθεν, ἐσχημάτισαν εἶδός τι κώδηκος ἢ συστήματος πίστεως, ἥτις ἐῤῥιζομένη ἀνέκαθεν ἐντὸς ὅλων τῶν κεφαλῶν διὰ τῶν πρώτων ἐντυπώσεων τῆς διδαχῆς, ὑπέβαλεν εἰς τὴν ὀλέθριον αὐτῆς ἐπήρειαν καὶ τὰς διανοίας τὰς ἰσχυροτάτας. Καὶ ὁ Δούθηρος αὐτὸς, ὁ Καλβῖνος, ὁ Κνόξιος τόσῳ τα-

χεῖς πρὸς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ κατάδειξιν τῆς πλάνης, τόσον ἀτρόμητοι εἰς τὴν στηλίτευσιν αὐτῆς, μετέσχον τῆς ἀπάτης αὐτῆς τοῦ αἰῶνος των· ἀλλὰ καὶ πλέον προσφάτως ὁ δίκαιος Σὶρ Ματθαῖος Χὰλ ἀπήγγειλε θανατικὴν ἀπόφασιν κατὰ δύο δυστυχῶν γυναικῶν, κατηγορηθεισῶν ἐπὶ μαγείᾳ, καὶ ὁ σὶρ θωμᾶς Βρούσυν ὅσεις διέρρηξε τὸ κάλυμμα τῶν δημωδῶν πλανῶν, καὶ ὅστις ἐμαρτύρησε κατὰ τὴν δίκην ἐκείνην, ἀπεφήνατο ὅτι οἱ σπασμοὶ τῶν κατηγορουμένων ἂν καὶ ἀπὸ φυσικῆς ἀρχῆς προερχόμενοι «πρέπει ὅμως νὰ ἐπηυξήνθησαν διὰ τῆς συνεργείας τῆς τοῦ διαβόλου ἐπεμβάσεως, διὰ τῶν ἐπικλήσεων τῶν μαγισσῶν· » φαίνεται δὲ ὅτι ἡ κατάθεσις αὕτη συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν μόρφωσιν τῆς πεποιθήσεως τῶν δικαστῶν.

Ἄλλως τε, οὐδὲν ἦτον ἐν τοῖς μύθοις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης προσφυὲς τὸ διεγείρειν τὴν δυσπιστίαν, διότι τὸ πᾶν συνῆδε μετὰ τῆς βάσεως ἐφ' ἧς ἐστηρίζετο· ὁ ἀλλόκοτος χαρακτὴρ, ὁ ἀπονεμόμενος εἰς ὅλους τοῦ Σατανᾶ τοὺς ἄθλους καὶ τῶν δορυφόρων αὐτοῦ, συνεφώνει ἐντελῶς μετὰ παντὸς ὅ,τι ἠδύνατό τις νὰ κρίνῃ περὶ τάξεώς τινος ὄντων, ὧν αἱ πράξεις ἔπρεπε νὰ μὴν ὁμοιάζωσι μήτε πρὸς τὰς τῶν ἀνθρώπων, μήτε πρὸς τὰς τῶν ἀγγέλων· ὁ δὲ Σατανᾶς τῶν μοναχῶν οὐδὲν ἔχει εἶδος ἀξιοπρεπείας, διότι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμά του, καὶ κατὰ τὸν Δάντην αὐτὸν, εἶναι καθόλου βάναυσα καὶ χυδαῖα.

Αἱ δὲ πιθηκαὶ αὐτοῦ εὐστροφίαι καὶ οἱ σατυρικοὶ διασκελισμοὶ ἤρμοζον ὅλως πρὸς τὴν ἰδέαν περὶ ὄντος, οὗ τινος ἡ δύναμις ἦν περιωρισμένη καὶ ἡ κακεντρέχεια ἀπεριόριστος· ὥστε τριζῶν τοὺς ὀδόντας ἐκ πείσματος, ὅτε ἠδυνάτει νὰ βλάψῃ, ἔστρεφε πρὸς τὸ γελοῖον τοὺς ἱεροὺς θεσμοὺς, οἷς ὑπεβάλλετο καθ' ὑποχρέωσιν· ἀγορεύει λοιπὸν πρὸς τὴν καταχθόνιον αὐτοῦ ἀγέλην, παρῳδεῖ τὴν καθ.έρωσιν τῶν μυστηρίων, ἐξασκεῖ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ κακεντρέχειαν ἐπὶ τῶν ἰδίων ὀπαδῶν, βυθίζει τὰ θύματα, ὅσων ἐπέτυχεν, εἰς τὴν ἀθλιότητα, καὶ γελᾷ πρὸς τὸ εὔπιστον αὐτῶν, βασανίζει τοὺς ἀγαθοὺς, ἀλλὰ τρέπεται εἰς ὀπισθοχώρησιν ὅταν αὐτοὶ τῷ ἀνθίστανται· μετὰ θάρρους καὶ τῷ ἀντιτάσσωσι τὴν προστασίαν τοῦ σύμπαντος τοῦ δὲ χαρακτῆρός του αἱ παραλλαγαὶ οὗται διεγράσησαν ὑπὸ τοῦ Ὄφμαν θαυμάσιον ἐπιτυχόντος καὶ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τοῦ π ρ α σ ί ν ο υ ἀ ν δ ρ ὸ ς καὶ Τ ε ρ ε ν τ ί ο υ τ ο ῦ ῥ ά π τ ο υ, οἵτινες παρέστησαν αὐτὸν οὐχὶ διὰ τοῦ μεγαλείου ἀγγέλου πεπτωκότος, ἀλλὰ διὰ τῆς κοσμικῆς καὶ ἰδιοβρύθμου κακίας τοῦ μεσαιῶνος· καὶ κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἐπηύξησαν ἴσως τὴν φρίκην τῶν φανταστικῶν αὐτῶν σκηνῶν ἐπίσης ὡς θὰ ἐμεγεθύνετο ἡ φρίκη μιᾶς ἐκτελέσεως θανάτου, ἐὰν ὁ ἐγκληματίας ἀντὶ νὰ δειχθῇ μετανοῶν καὶ τὴν θρησκείαν σεβόμενος, ἔκαμνε πρὸς τὸ πλῆθος χειρονομίας κωμικὰς ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἐκριώματος· ὁ Σπινέλλος δὲ, πρόδρομος τοῦ Μιλτωνος, πρῶτος εἰς τοὺς βαρβάρους ἐκείνους χρόνους ἀπένειμεν εἰς τὸν Ἑωσφόρον χαρακτῆρας τινὰς φοβερὰς καλλονῆς· ἀλλ' ὁ νεωτερισμὸς οὗτος ἀνδρὸς μεγαλοφυοῦς δὲν ἀπέτρεπεν αὐτὸν τοῦ νὰ μένῃ πιστὸς εἰς τὰς ἰδέας τῆς ἐποχῆς του, καὶ διὰ τοῦτο, τοῦ λογισμοῦ αὐτοῦ ἀποπλανηθέντος μετὰ τὴν περαίωσιν τῆς εἰκονογραφίας τῆς πτώσεως τῶν ἀγγέλων, ἐνόμιζεν ὅτι κατεδιώκετο ὑπὸ τῶν δαιμόνων, οὓς παρέστησε, καὶ τέλος ἀπιθανε περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν φανταστῶν αὐτοῦ πλασμάτων.

Ἀλλ' ἐὰν ἡ πίστις πρὸς τὴν μαγείαν ἦτο φυσικὴ συνέπεια τῶν μοναρχικῶν ἰδεῶν ἐπὶ τῆς κακῆς ἀρχῆς, ἀδύνατον ὅμως, ἀναγινώσκοντες τὴν ἱστορίαν αὐτῆς, νὰ μὴ πεισθῶμεν ὅτι αἱ καταδιώξεις καὶ οἱ ποινικοὶ νόμοι οἱ κατ' αὐτῆς ψηφισθέντες πολὺ συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ παρατείνωσι τὴν διάρκειάν της· τοῦτο δὲ εἶναι ἀπόδειξις ἐκ περισσοῦ πρὸς τόσας ἄλλας, ὅτι φρόνημά τι ὅσῳ πασάλεγον καὶ ἀντιφυσικὸν ἂν ᾖ, εὑρίσκει πάντοτε πιστοὺς καὶ μαρτυρας εὐθὺς ἅμα τὸ καταδιώξωσι· διὰ τοῦτο καὶ ἡ μαγεία ἔχει κυρίως ἱστορικὸν διαφέρον ἀπὸ τοῦ 1484 ὅτε ἤλ. Ἰνοκέντιος ὁ Η'. τὴν κατεδίωξεν ἰσχυρῶς αὐτὸς πρῶτον.

Καὶ κοινῶς μὲν εἴδαμεν, ἀλλ ἐν μεγάλῃ ἀσαφείᾳ, ὅτι πολλοὶ ἐκάησαν ζῶντες, καὶ πολλαὶ μάγισσαι κατεδικάσθησαν· τὴν ἔκτασιν ὅμως τῶν δικαστικῶν τούτων φόνων ὀλίγοι γινώσκουσιν ἱστορικοὶ, διότι μόλις ὁ Ἰννοκέντιος παρέδωκε τὸ διάταγμά του εἰς τὰς χεῖρας τοῦ αἱμοβόρου Σπρέγγερ καὶ τῶν συναδελφῶν του, καὶ εὐθὺς συνέταξε κανονικὴν δικονομίαν κατὰ τῶν πλαστῶν ἐκείνων ἐγκλημάτων, ἀπὸ τὸν ἀλλόκοτον τίτλον « *Σφῦρα τῶν κακούργων* (« malleus maleficorum) καὶ τῶν μάγων ἡ γενεὰ ἐφάνη πολλαπλασιαζομένη καὶ πληροῦσα τὴν γῆν. Εἶτα καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Στ., ἡ ἀτιμία τῆς ἐκκλησίας, ἐνίσχυσε τὴν καταδίωξιν, ὁ πάππας ἤλ, αὐτὸς πρὸς ὃν ὁ Σατανᾶς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃ » Κ α ὶ σ ὺ Β ρ ο ῦ τ ε! » Κατὰ δὲ τὸ 1521. καὶ 22. Λέων ὁ Γ' καὶ Ἀδριανὸς ὁ Β'. ἔπραξαν τὸ αὐτὸ, ἀλλ' ὡς ἱστορικοὶ σύγχρονοι βεβαιοῦσιν, ἡ Εὐρώπη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κατέστη ἕνεκα τῆς ἀπειροπληθοῦς τῶν μάγων, Ε ὐ ρ ύ χ ω ρ ο ν Π α ν δ α ι μ ό ν ι ο ν. Ὁ δὲ λαὸς διηρεῖτο κατὰ γράμμα εἰς μάγους καὶ εἰς μαγευομένους· καὶ ὁ Δελρίο διηγεῖται ὅτι ἐν Γενέβῃ ἐντὸς τριῶν μηνῶν (τὸ 1515) 500 μάγοι ἐκάησαν ζῶντες. Χιλιὰς δὲ ὅλη, λέγει ὁ Βαρθολομαῖος Σπίνας, ἠφανισθη ἐντὸς ἔτους κατὰ τὴν ἐπισκοπὴν Γόμης· ὁ δὲ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Τριχλίμοξ γνωστὸς μάγος ἐνεχείρισεν εἰς Κάρολον Θ'. τῆς Γαλλίας κατάλογον 1 200· συνενόχων του. Τέλος ὁ Βοδῖνος ἀριθμεῖ περὶ τὰς 30,000 μάγων, ὑποστάντων τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Γαλλίας, ἐν δὲ Γερμανίᾳ, ἣν εἰδικώτερον ἀπεβλεπε τὸ διάταγμα τοῦ Ἰννοκεντίου, εἶναι φοβερὸν νὰ ἱστορήσῃ τις τὰς αἱματώδεις σκηνὰς τῆς ἀνθρωπίνης δικαιοσυνης. Ἀλλ' ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα. Εἰς Λίνδερ ἐν τὸς δύο ἐτῶν τριάκοντα μάγοι ἐθανατώθησαν, καὶ τὸ Λινδερ εἶχε κατοίκους ἑξακοσίους! Εἰς Βιρτζέσβυργ, πόλιν μικρὰν (1627. 29.) 157 ἀνέβησαν ἐπὶ τῆς πυρᾶς, ἐντὸς δυο μηνῶν καὶ ἡμίσεως, καὶ εἶναι μὲν ἄπιστον τοῦτο, ἀλλ' ἀληθές. Ὁ κατάλογος ὅμως τῶν θυμάτων αὐτῶν ἐμποιεῖ φρίκην, διότι περιεῖχε παιδία 12, 11, 10 καὶ 9. ἐτῶν ἡλικίας, γυναῖκας γραίας, ξένους, δεκατέσσαρας ἐφημερίους τῆς μητροπόλεως, δύο νεανίας ἐξ εὐγενῶν οἰκογενειῶν, ἕνα γερουσιαστὴν, νεάνιδα τυφλὴν, καὶ τὴν ὡραιοτέραν κόρην τῆς πόλεως τὴν Γόβελ Βάβελιν. Καθ' ὅλους δὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς, ἡ Γερμανία ἀπὸ τοῦ 1628, 1664 προσέφερεν εἰς δήμιον τῆς θρησκείας ἑκατὸν χιλιάδας θυμάτων.

Ὑπάρχει δὲ χρονογραφικόν τι ποίημα ἐν Γερμανίᾳ μετὰ εἰκονογραφιῶν, ἐν αἷς φαίνονται οἱ διάβολοι βασανίζοντες τοὺς μάγους, καὶ τὸ ποίημα τοῦτο ἐ-

πιγραφόμενον *Τὰ χρονικὰ τῶν μάγων*, πραγματεύεται περὶ τῶν θανατικῶν ἐκτελέσεων τῆς Φραγκονίας, τῆς Βαμβέργης καὶ τοῦ Βυρτζβούργ· καὶ Ἔρμαν· ὁ Σαμψώνις ἐν Ῥίγᾳ ἐδημοσίευσε τὸ 1526 ἐντύπως, *ὁμιλίας ἐκλεκτὰς ἐννέα κατὰ τῶν μάγων*.

Ἡ δὲ κατὰ τῶν μάγων δικονομία ἡ αἱματοσταγής, ἀποδεικνυσι διὰ τῶν φοβερῶν αὐτῆς βασάνων, πόσον ἡ ἀνθρώπινος ψυχὴ καὶ παραλογίζεται· καὶ ἀποσιδηροῦται, διότι κατὰ τὸν Δελρίο. ἀφ' οὗ εἰκοσάκις ἐπανέλαβον τὰς βασάνους δυστυχοῦ τινος Βεστφαλιώτου εὐπατρίδου, τῷ ἔδωκεν τέλος μεθυστικὸν ποτὸν, μεθ' οὗ τὴν πόσιν ὡμολόγησεν ὅ,τι ἤθελον νὰ ὁμολογήσῃ, καὶ ἀφοῦ ἐπὶ τέσσαρας ὥρας διήρκησεν ἡ βάσανος νέας κόρης ὡ μ ο λ ό γ η σ ε τ ὸ π ᾶ ν. Ὁ δὲ ἀνακριτὴς Δελρίο ἐπιφωνεῖ ὡς χριστιανὸς, «ἰδοὺ πόσον μακροθυμοῦμεν ἡμεῖς ἐν Γερμανίᾳ, μετὰ εἴκοσι βασάνους ἀλλεπαλλήλους παραδίδομεν εἰς τὸν δήμιον τοὺς μάγους· » ἐν ὀλίγοις, τοὐτέστιν τοῦ θανάτου ὄντος ἀφεύκτου, οἱ πρὸς τὴν ἐξουσίαν ἢ τὴν ἐκκλησίαν ὑποπτοι ἐξέλεγον τὴν εὐθύτερον πρὸς αὐτὸν ἄγουσαν. Καί τις τάλαινα γραῦς ἐξεταζομένη διά τινας ἐκφράσεις δημοσίους, ὡμολόγησεν ὅτι ὡμίλησεν οὕτως ἐπὶ σκοπῷ νὰ τὴν φονεύσωσι, διότι πτωχὴν οὖσαν καὶ ἔρημον τὴν ἐφρόνουν μάγισσαν καὶ τὴν ἀπεδίωκον πανταχόθεν.

Καὶ ὅμως πολλαὶ τοιαῦται ὁμολογίαι μάγων ἦσαν εἰλικρινεῖς· ἐπὶ τοσοῦτον δηλαδὴ ὁ βάναυσος νοῦς, ἢ τοῦ αἰῶνος ἐκείνου ὁ νοῦς ἐξηκειώθη μετὰ τοῦ ᾅδου, ὥστε πνευματικῶς ἔπλαττε κόσμον ὅλον φανταστὸν καὶ ἐν αὐτῷ ἔζῃ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εἰς τῆς αἰωνιότητος τὸ ἄπειρον· μέχρι δὲ τοῦ 1712 τοῦ αἰῶνος τοῦ Βολταίρου εἶχον οἱ ἄνθρωποι ἀλλοκότους πίστεις καὶ παρὰ τοῦ νόμου ἀσπιζομένας· διότι ἐγένετο δίκη κατ' ἀνδρὸς, ὅστις ἤγγισεν ἁπλῶς παῖδα, καὶ ὁ παῖς μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἠσθένησεν· ἡ δὲ δικαστικὴ ἀπόφασις ὥριζεν ὅτι ὁ ἐγγίσας εἶχε μαγεύσει τὸν ἀσθενήσαντα· ἀλλ' ἡ μωρία προδηλώτερον καταφαίνεται εἰς περιπτώσεις ἄλλας· διότι κατηγορηθεὶς ἐπὶ φόνῳ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ ὁ Ῥοβὲρ Ἐρσκὶν ἐκηρύχθη ὡς ἔνοχος δηλητηριάσεως καὶ μαγείας· ὡς νὰ μὴν ἤρκει τὸ δηλητήριον.

Ἐπειδὴ δὲ αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι ἦσαν κατὰ τὸν αἰῶνα ἐκεῖνον πολὺ ἀτελεῖς, πάν ὅ.τι σήμερον ἐξηγοῦσιν αὐταὶ διὰ τῶν νόμων τῆς παθολογίας ὡς πρὸς τὸν ἐγκέφαλον καὶ τοὺς τῆς φαντασίας πυρετοὺς, ἦν παρὰ τοῖς τότε ἀνθρώποις ὀπτασίαι κατχθόνιοι καὶ ὑπηρεσία ὅλως διαβολική. Τὸ 1651, ὁ Ἄγγλος Pordage καὶ μαθηταὶ αὐτοῦ διάφοροι κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν συνέντευξιν, εἶδον λαμπράν τινα τοιαύτην ὀπτασίαν. περὶ ἧς καὶ ἔγραψαν δημοσίως. Αἱ δυνάμεις ἤλ. ὅλαι τοῦ ᾅδου διέθησαν ἐν πομπῇ ἐνώπιον αὐτῶν, ἐντὸς ἁρμάτων, φερόμεναι καὶ περικυκλούμεναι ὑπὸ ζοφωδῶν συννέφων, ἐλκόντων λεόντων, ἄρκτων, δρακόντων, τίγρεων· εἶπον δὲ τὰ κατώτερα πνεύματα μὲ ὦτα γάτου, μὲ ὄνυχας, μὲ μέλη στρεβλὰ καὶ κακόζηλα. Εἴτε δὲ ὁ Pordage καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶδον, εἴτε μὴ τὴν μεγαλοπρεπῆ ταύτην πομπὴν, ἡ ὀπτασία των ὅμως εἶνε κατ' ἐντέλειαν σαφὴς· « διότι ἐβλέπομεν, λέγει ὁ διδάσκαλος αὐτῶν, διὰ τῆς ὁράσεως τοῦ πνεύματος καὶ οὐχὶ τοῦ σώματος. »

Ἄλλοι δὲ δόκτορες, ὡς ὁ Ῥιχὰρ Ναπιὲ, συγγενὴς τοῦ περιφήμου ἐφευρετοῦ τῶν λογαρίθμων, ἐπίστευον ὅτι συνήρχοντο μετὰ τῶν ἀγγέλων, καὶ ὁ Ῥιχὰρ αὐτὸς ἔλεγεν ὅτι ὁ Ῥαφαὴλ τῷ εἶχε γνωστοποιήσῃ τὸ πλεῖστον τῶν ἰατρικῶν αὐτοῦ ἀφορισμῶν· ἴσως δὲ διὰ τοῦτο καὶ σήμερον ἔτι τῶν ἰατρῶν αἱ διατάξεις ἔχουσιν, ἀγνοῶ τι καββαλιστικόν.

(Ἀκολουθεῖ).

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΛΟΝΔΙΝΟΝ.

(Συγγραφὴ Φραγγίσκου Βέϋ, μετάφρασις

Ἀ.Ι. Ἰωαννίδου).

(Συνέχεια, ἴδε φυλλάδ. 86.)

Μνημεῖον τελειότατον καὶ διαμονὴ ἀναμνήσεων ποιητικῶν κατάπλεως εἶναι ὁ Πύργος τοῦ Λονδίνου.

Τὸ μουσεῖον τῶν ὅπλων, συλλογὴ στολῶν βασιλέων ἀρξάντων ἀπὸ τοῦ δεκάτου τρίτου μέχρι τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰῶνος, περιέχει ἀντικείμενα οὐσιώδη καὶ περιέργα, κακῶς ὅμως φυλαττόμενα καὶ μετὰ παιδαριώδους φιλοκαλίας διετεθειμένα. Βλέπεις τις ἐνταῦθα σημαίας ληφθείσας ἀπὸ τῶν πολεμίων, εἴδη παμποίκιλα ὅπλων καὶ τροπαίων, ἐν οἷς καὶ θώρακας ἀπὸ τοῦ Βατερλὼ ληφθέντας. Ἐνταῦθα πολλοὶ τῶν συμπολιτῶν μου ἠρεθίσθησαν τὰ μέγιστα καὶ ἠγανάκτουν ὅτι οἱ διευθυνταὶ τῆς περιοδείας ὠδήγησαν τοὺς Γάλλους εἰς θέαν ταπεινοῦσαν καὶ προσβάλλουσαν αὐτούς.

Ἐν τῇ ἀνωτέρῳ αἰθούσῃ, τῇ φερούσῃ τὸ ὄνομα τῆς Ἐλισάβετ, διότι ἐν αὐτῇ ἐφυλάκισεν ἡ βασίλισσα πλῆθος δυστυχῶν, ὑπάρχουσιν ὅπλα ἀγρίων φυλῶν, ἀρχαῖα πυροβόλα καὶ σπάνια τινὰ πολεμικὰ ἔργα κακῶς ἐκτεθειμένα. Ἡ αἴθουσα, ἐνῇ φυλάσσονται οἱ πολίτιμοι τοῦ στέμματος λίθοι, εἶναι γυμνὴ καὶ πενιχρά· φωτίζεται δὲ κακῶς καὶ κεῖται ἔν τινι νέᾳ οἰκοδομῇ. Ἐν αὐτῇ εὑρίσκεται τὸ στέμμα Καρρόλου τοῦ Β'., τὸ σκῆπτρον τοῦ ἁγ. Ἐδουάρδου, καὶ τὰ βασιλικὰ κοσμήματα τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας, ἐν οἷς διακρίνονται μάλιστα εἷς σάπφειρος καὶ εἷς ὀγκωδέστατος ἄνθραξ.

Ὁ Πύργος τοῦ Λονδίνου εἶναι μνημεῖον περίεργον, ἀλλ' οἱ Ἄγγλοι, ὑπὸ τῆς πρὸς τὰς ἀναπαινίσεις καὶ ἐπιδιορθώσεις μανίας αὐτῶν οἰστρηλατούμενοι διέφθειραν τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ, ὃν μόνον οἱ ἀρχαιότεροι διετηρήθησαν πύργοι. Ἐξερχόμενός τις αὐτοῦ αἰσθάνεται ὅτι ἠύρεν αὐτὸν κατώτερον τοῦ ὅτι τὸν ἐφαντάζετο. Ὀλίγα μόνον βήματα χωρίζουν τὸν πύργον ἀπὸ τὰς λεγομένας dock ἢ δεξαμενὰς, ἔνθα συσσωρευόμεναι σαλεύουσιν οἱ μεγαλοπρεπεῖς τῆς νέας Τύρου στόλοι. Ἡ πλησιεστέρα τῶν δεξαμενῶν ἢ τῶν λιμένων τούτων εἶναι ἡ τῆς *ἁγίας Αἰκατερίνης*, μεθ' ἣν ἕπεται ἡ τοῦ *Λονδίνου*, καὶ πορρωτέρω εὑρίσκονται αἱ ἀπειρομεγέθεις τῆς ἑταιρείας τῶν Ἰνδιῶν.

Ἡ κατασκευὴ τῶν γιγαντωδῶν τούτων ἔργων ἤρξατο πρὸ ἑνὸς αἰῶνος σχεδόν. Ὁ δὲ λιμὴν τῆς Ἁ γ ί α ς

Αἰκατερίνης ἠνεῴχθη μόλις κατὰ τὸ 1828. Σχηματίζουσι δὲ οὗτοι οἱονεὶ δεξαμενὰς τετραγώνους καὶ ὁριζομένας ὑπὸ προκυμαιῶν κεκαλυμμένων καὶ παραπηγμάτων, ὄπισθεν τῶν ὁποίων εὑρίσκονται ἀποθῆκαι ἐκτενεῖς καὶ ἀπέραντοι. Ἐνταῦθα τὰ πλοῖα λαμβάνουσι καὶ ἀποβάλουσι τὸ φορτίον αὐτῶν. Ὑπὸ δὲ τὰς ἀποθήκας εὑρίσκονται ὑπόγεια διὰ θόλων κατασκευασμένα, ἐνούμενα καὶ ἀποτελοῦντα στοάν τινα μῆκος ἀπέραντον ἔχουσαν.

Οἱ ἀλλόκοτοι οὗτοι τόποι εἶναι τὸ θέατρον τερατώδους καὶ ἀκατανοήτου κινήσεως, καὶ νομίζει τις ὅτι πρὸς συνάθροισιν τοσούτων ζωοτροφιῶν καὶ ἐμπορευμάτων συνελέχθησαν τὰ προϊόντα ἁπάσης τῆς ὑφηλίου.

Παρετήρουν τὴν φαντασιώδη ταύτην ἐμπορικὴν κίνησιν ὑπὸ τὴν σκιὰν δάσους οὕτως εἰπεῖν ἱστίων,, διερχόμενος διὰ τῶν ἐργατῶν, τῶν ὑπαλλήλων, τῶν κιβωτίων, τῶν σχοινίων, ἐπὶ ὁδοῦ ἐστρωμένης ὑπὸ πλακῶν σιδηρῶν καὶ πλήθους ἄλλου ἀπεριγράπτων ἀντικειμένων, καὶ ἐνταῦθα συνέλαβα τὴν πρώτην ἰδέαν μου περὶ τῆς μεγαλοπρεπείας, τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ πλούτου τοῦ ἔθνους τούτου, ὃ παρωμοίασα μὲ πολύποδα τερατώδη, οὗ τινος τὸ μὲν σῶμα εὑρίσκεται ἐνταῦθα, οἱ δὲ πόδες ἐξαπλούμενοι καὶ πλησιάζοντες ἁπάσας τὰς χώρας, ἀπομυζοῦσι καὶ γυμνόνουσιν αὐτὰς τῆς οὐσίας καὶ τῶν προϊόντων αὐτῶν.

Ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ περιηγητοῦ καταπλήττεται ἀμέσως ὑπὸ περιέργων, διαφωνιῶν βλέποντος εὐθὺς μετὰ τὴν πληθὺν καὶ ἀφθονίαν ἐκείνην, τὴν ἔλλειψιν καὶ τὴν ἐσχάτην πενίαν, μετὰ τὰ θαύματα ἐκεῖνα τῆς μεγαλοπρεπείας τοῦ ἐμπορίου, τὴν σκληρὰν καὶ τὴν ἀπαίσιον πενίαν τὰ πλήθη καταμαστίζουσαν.

Ἡ ἀπὸ τοῦ London-Dock μέχρι τοῦ Tunnel κειμένη συνοικία τοῦ Wapping ὑπὸ φοβεροῦ καταπολεμεῖται λιμοῦ, καὶ βλέπει τις εἰς τὰς πλήρεις ἀκαθαρσιῶν αὐλὰς καὶ τινας ἀκαθάρτους θαλαμίσκους τῆς συνοικίας ταύτης, οἰκογενείας ὁλοκλήρους ἰσχνὰς, ἀσθενεῖς καὶ κεκαλυμμένας ὑπὸ ῥακῶν τοσοῦτον ῥυπαρῶν, ὥστε ταράσσεται ἡ καρδία παντὸς φιλανθρώπου. Βλέπων τις περὶ τὴν ἑσπέραν γυμνὰ καὶ ἄτακτα παιδία ἐπὶ σωροῦ δυσώδους ἀποψιμμάτων καὶ ἄλλων ἀκαθάρτων βρωμάτων, περιτρώγοντα λαιμάργως τὰ ἀποσμήγματα τῶν ὀσπρίων, τῶν δαυκίων, τοὺς καυλοὺς τῶν λαχάνων, καὶ ἔπειτα ἀποσυρόμενα ἵνα κοιμηθῶσι εἰς ὁπάς τινας ἀχυροστρώτους καὶ δυσώδη ἀποφερούσας ὀσμήν.

Πρὶν ἢ εἰσχωρήσωμεν εἰς τὸ Tunnel, τὴν ὑπόγειον ταύτην τοῦ Ταμέσεος γέφυραν, εἰσήλθομεν εἰς εἶδος τι καφενείου ἵνα θερμανθῶμεν καὶ θεραπεύσωμεν τοὺς στομάχους ἡμῶν διά τινος ῥωστικοῦ (cordial). Περὶ τὸν ἄβακα τοῦ ἐργαστηρίου τούτου εὑρίσκοντο οἱ πίνοντες, καὶ σποράδην καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀνεφαίνετο περιφερομένη γυνή τις, προσφέρουσα εἰς τοὺς προσερχόμενους μικρά τινα τῆς Μελίτης πορτογάλια καὶ ἑβρασμένους προβάτων πόδας. Αἱ ἐλαφραὶ δὲ αὗται τοῦ στομάχου περιποιήσεις σκοπὸν ἔχουσι νὰ παρηγορῶσιν αὐτοὺς κατὰ τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν συνεχῶν καὶ πολυπληθῶν γευμάτων. Φαντασθῆτε λοιπὸν ἐκ τούτου τὰς ὀδύνας καὶ τὰς ταλαιπωρίας, ἃς ἐπιβάλλει ὁ λιμὸς εἰς τὰς θαυμαστὰς τῶν ἀνθρώπων τούτων ὀρέξεις!

Ἡ ἀνάγκη τοῦ πορίζεσθαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκάζει πολλοὺς ἐκ τῶν τοῦ λαοῦ νὰ καθυποβάλλωνται ὑπὸ τὸν Τάμεσιν εἰς ἐργασίας ἐπιπόνους καὶ ἅμα φρικώδεις. Εἰς τὸ Tunnel κατέρχεταί τις διά τινος ὀπῆς κυκλικῆς, ἑκατὸν ποδῶν περίπου περιφέρειαν ἐχούσης, καὶ περιοριζομένης ἑκατέροθεν ὑπὸ δύω κλιμάκων.

Ἅμα εἰσχωρήσῃ ἐν τῇ διπλῇ στοᾷ, ἧς οἱ θόλοι περιγράφουσι τὰ τρία τέταρτα κύκλου, αἰσθάνεταί τις τὸν ἀέρα πυκνώτερον καὶ ψυχρότερον· ὑγρὸς δέ τις καὶ παγετώδης ἀτμὸς, πλήρης μιασμάτων ἐπικινδύνων, περιοριζει πανταχόθεν τὴν ἐν τῇ ὑπογείῳ γεφύρᾳ ἀτμοσφαῖραν, μάτην φωτιζομένην ὑπὸ 126 σωλήνων ἀτμίδος φλογιστικῆς. Νομίζει τις ὅτι ὁ θάνατος θέλει καταλάβει αὐτὸν ἐὰν διαμείνῃ δύω μόνον ὥρας ἐν τοῖς ὑπογείοις τούτοις, ἀφ' ὧν καταπίπτει κατὰ σταγόνας ὕδωρ σωρευόμενον εἰς μελανοὺς καὶ ἐπισφαλεῖς λάκκους, καὶ ἄλλας ὀπάς.

Μεταξὺ ἑκάστης τῶν στηλῶν τῶν ὑποστηριζόντων τοὺς θόλους τοῦ ὑπογείου οἰκοδομήματος, εὑρίσκονται ἐργαστήρια διευθυνόμενα ὑπὸ νεανίδων, αἵτινες ἐνεταφιάσθησαν ἐν αὐτοῖς σχεδὸν ζῶσαι. Πόσαι ἀσθένειαι ἄραγε ἄγνωστοι ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ἡλίου ἀναφύονται ἐνταῦθα, καὶ πόσα τὰ καθ' ἑκάστην ἀποστελλόμενα αὐτῶν θύματα! Ἡ ὑπόγειος αὕτη γέφυρα, ἡ μέχρι τοῦδε ἀνωφελὴς, τότε μόνον θέλει καταστῇ χρησιμωτάτη καὶ ἀξιόλογος, ὅταν κατασκευασθῶσιν ἐν αὐτῇ σιδηρόδρομοι. Διότι περὶ τὸ μέρος τοῦτο τῆς ὑπονόμου ὁ Τάμεσις εἶναι τοσοῦτον ἐκτενής, ὥστε εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐπ' αὐτοῦ κατασκευὴ γεφύρας, καὶ κατὰ τὴν σημερινὴν μάλιστα τῶν πραγμάτων κατάστασιν, ἵνα διαβῇ τις αὐτὸν εἰς τὸ ὕψος τοῦτο, ἀναγκάζεται νὰ ἀναβῇ διὰ τῆς ἁμάξης μέχρι τοῦ New-London-Bridge, νὰ διατρέξῃ δηλ. περιστροφὴν πέντε μιλίων τὸ μῆκος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

—o—

Her Majestey' s Theatre· ἐθιμοτυπία καὶ γρονθοκοπήματα.— Ἀνακάλυψις πολιτική.— Προγραφὴ καὶ ἐξορία τῶν σκιῶν.—Πενία προτερήματα τῶν ἐργατικῶν πολεων.—Οἱ τάφοι τοῦ Westminster.— Ἀνέκδοτον περὶ Βύρωνος.—Ἡ ἕδρα τῶν τῆς Σκωτίας βασιλέων· δυσάρεστον συμβεβηκός.— Ἡ βασιλικὴ μονὴ καὶ ἐκκλησία.—Westminter-hall, καὶ αἱ ἱστορικαὶ αὐτοῦ ἀναμνήσεις.— Ἡ αἴθουσα τῶν λορδων καὶ New-parliament.—Θρησκευτικαὶ τῶν ἀγγλικανῶν αἰτιολογίαι.— Ταπεινοφροσύνη ἀπειροπλούτου κοεοπώλου.—Διατὶ οἱ Ἄγγλοι ἀποφεύγουσι τοῦ ὁμιλεῖν γαλλιστὶ, καὶ πῶς ἕκαστος ἐν Λονδίνῳ εἶναι ὡς ξένος.—Γελοῖον δυστύχημα Παρισινοῦ. —Φυσιολογία τῶν ἐμπόρων,—Ἀλλόκοτος τύχη τῆς μεγαλοφυΐας ἐν Ἀγγλίᾳ.

ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΝΥΞ!!! Διὰ τῶν λέξεων τούτων ἀναγγέλλονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ θεατρικαὶ παραστάσεις ἐπὶ τῶν ἀγγελιῶν καὶ τῶν προγραμμάτων τοῦ θεάτρου τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος. Τὴν ἑσπέραν λοιπὸν ταύτην παρίστατο τὸ δεύτερον ἡ Τριλογία τοῦ Σακεσπήρου, τονισθεῖσα μὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου Halevy, συγγραφεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ Κ. Σκρίβου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ γαλλικὴ ἡμῶν συνοδία ἐπεθύμει νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν παράστασιν ταύτην, ἐγευμάτισεν ἐνωρίτερον καὶ ἠναγκάσθη νὰ καλλωπισθῇ καὶ ἐνδυθῇ ἑορτασίμως ἵνα πορευθῇ εἰς τὸ θέατρον τῆς Βασιλίσσης.

Οἱ πλεῖστοι τῶν συμπατριωτῶν ἡμῶν ψήξαντες τὴν δεξιὰν αὐτῶν διὰ τῆς ἀριστερᾶς καὶ τὴν ἀριστερὰν διὰ τῆς δεξιᾶς εὐχαριστήθησαν ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ τοιούτου καλλωπισμοῦ, καὶ ὅταν ἤκουσαν ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ φέρωσιν ἐν τῷ θεάτρῳ τὴν τῆς πρωΐας ἐνδυμασίαν, δυσηρεστήθησαν καὶ ὀργίλως ἀνεβόησαν ἐμοθυμαδόν. Πολλοὶ τῶν Παρισινῶν νομίζουσιν ὅτι ἐκτὸς τῶν Παρισίων, πᾶς ὁ ἐπίλοιπος κόσμος, πᾶσα ἡ Εὐρώπη εἶναι ἐξοχὴ, ὑπὸ τῶν χωρίων καὶ τῶν πολιχνίων αὐτῆς ὡραϊζομένη. Οἱ ἀφελεῖς καὶ περίεργοι οὗτοι παρουσιάσθησαν ἀμελῆ τινα ἐνδυμασίαν καὶ πῖλον φαιὸν πεπιεσμένον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέροντες· ὥστε δὲν τοῖς ἔλειπε πλέον εἰμὴ τουφέκιόν τι κυνηγετικὸν ἢ ἁλιευτικόν τι νῆμα.

Ἐδέησε λοιπὸν νὰ πορισθῶσι μελαίνας περισκελίδας, καὶ οἱ βαθύσκιοι ἐπενδῦται ἀνεδιπλοῦντο πανταχόθεν καὶ διεῤῥάπτοντο ὄπισθεν ἵνα φαίνονται ὡς φράκα. Τὸ ξενοδοχεῖον λοιπὸν μετεβλήθη ἐντὸς ὀλίγου εἰς ἱματοφυλάκιον.

Εἷς τῶν φίλων μου παρουσιάσθη μετ' ὀλίγον ἐξυραφισμένος φιλοκάλως, ἐνδεδυμένος καὶ κεκοσμημένος ὑπὸ ὡραιοτάτου τινος μεταξίνου κυανοῦ ὑπενδύτου (gilet) ἐφ' οὗ ἐπέπιπτε σχεδὸν λαιμοδέτης ἐχρωματισμένος.

— Ὦ Θεέ μου! ἀνέκραξεν ὁ Δορσὰν, ἀλλὰ κύριέ μου δὲν θὰ σᾶς ἀφήσωσιν οὐδὲ βῆμα νὰ προχωρήσητε ἐντὸς τοῦ Θεάτρου . . .

— Καὶ τί διάβολον! θέλετε λοιπὸν νὰ ὑπάγω μὲ γυμνὸν τράχηλον . . . . ἀπεκρίθη ἀξιοπρεπῶς ὁ φίλος μου.

— Κύριε, δὲν δέχονται εἰμὴ μόνον τὸ μέλαν καὶ τὸ λευκὸν χρῶμα· ἐνῷ ὁ μὲν ὑπενδύτης ὑμῶν εἶναι κυανοῦς, τὸ δὲ περιλαίμιον εἶναι . . . Shoking.

Ἠναγκάσθη λοιπὸν ν' ἀφαιρέσῃ τὸν ὑπενδύτην, νὰ διασταυρώσῃ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ πρὸ τοῦ στήθους, καὶ ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ περιλαίμιον τὸ κυανοῦν διά τινος ἄλλου γελοιώδους κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον.

— Ἀλλ' ἡ ἐθιμοτυπία αὕτη εἶναι τρομερὰ, ἐξηκολούθει νὰ λέγῃ ὁ φίλος μου πλήρης θυμοῦ.

— Μοὶ φαίνεσθε ὡς ἂν ἐθέσατε περὶ τὸν τράχηλον ἡμων βδέλλας, τῷ εἶπεν ἄλλος τις.

Μολονότι δὲ οἱ ὁδηγοὶ ἔδωκαν εἰς ἕκαστον τὸ εἰσητήριον αὐτοῦ, ἀντικείμενον πολύτιμον, διότι ἡ εἰς τὴν πλατείαν μόνον εἴσοδος τῶν μεγάλων τούτων θεάτρων ἀπαιτεῖ 15 φράγκα, ἐδέησε μολοντοῦτο νὰ ταχθῶμεν εἰς γραμμὴν ὑπὸ τὸ περιστύλιον τὸ σχηματίζον τὴν γωνίαν τοῦ Hay-Market. Μόνοι οἱ τῶν θεωρείων καὶ τῶν θραν:ων κάτοχοι δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰς διατάξεις ταύτας. Μετὸ παρέλευσιν δὲ ὁλοκλήρου ὥρας ἠκούσθησαν, μετά τινα ὑπόκωφον ἐν τῷ προθόμῳ κίνησιν, κτύποι πυγμῶν, παραγκωνισμοὶ καὶ τρομερά τις ὤθησις, παρασύρουσα πᾶν τὸ προστυχὸν ἄνευ διακρίσεως φύλου ἢ ἡλικίας. Οὕτως εἰσέρχονται συνήθως ἐν τοῖς θεάτροις τῆς νήσου ταύτης. Ἤρξατο λοιπὸν ἡ ὑπόθεσις ὡς ἐν Βατερλὼ καὶ ἐτελεύτησεν ὡς εἰς Ἀουστερλίτς.

Ἐννοήσαντες ταχέως τὴν μέθοδον ταύτην τοῦ εἰσέρχεσθαι ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ θεάτρου, συνεσωρεύθημεν, καὶ χωρὶς πολλῶν περιποιήσεων πρὸς τοὺς περὶ ἡμᾶς ἐπικειμένους, ἀνθιστάμεθα μεθ' ὁρμῆς γελῶντες συγχρόνως καὶ ἀστειευόμενοι. Πολλάκις ἔκραξαν πρὸς ἡμᾶς french-dogs, λέξεις ἃς περιττὸν νομίζομεν νὰ μεταφράσωμεν καὶ ἀφίχθημεν ἐπὶ τέλους, ὠθούμενοι καὶ ὠθοῦντες ἐν τῇ αἰθούσῃ φύρδην μίγδην μετὰ τῶν αἰωνίων ἡμῶν ἐχθρῶν, ὡς ἔλεγε πότε ἡ Συνταγματική.

Ἀλλ' ἰδοὺ παρ' ἐλπίδα προσέρχεται πρὸς ἡμᾶς ἐπιθεωρητής τις ἀλλοκότου καὶ ἰδιοτύπου ὕφους καὶ ἐνδυμασίας, ὅστις καθυποβαλὼν ἕκαστον ἡμῶν εἰς ἐρεύνας ἀνοήτους καὶ λεπτομερεῖς, εὗρε τοῦ μὲν τὸ μέλαν περιλαίμιον ὑπὸ πρασίνης περιπλαισιούμενον ταινίας, τῶν δὲ τοὺς πίλους φαιοὺς παρὰ τὴν ἐθιμοτυπίαν, διὸ καὶ ἠνάγκασε τὸν πρῶτον νὰ κρύψῃ ὁπωσδήποτε τὰς πρασίνους ἄκρας τοῦ περιλαιμίου του, ἀφοῦ δὲν ἠθέλησε νὰ ἀφαιρέσῃ αὐτό, τῶν δὲ τοὺς φαιοὺς πίλους κατέσχε καὶ ἀπέθεσε εἰς τὸ γραφεῖον τῆς ἐπικαίρου τῶν ῥάβδων ἀποθήκης. Οἱ φέροντες χειρίδας ἐχρωματισμένας ἠναγκάσθησαν νὰ κρύψωσιν αὐτὰς εἰς τὰ θυλάκια αὐτῶν καὶ νὰ μείνωσι γυμνοὶ τὰς χεῖρας. Τέλος δὲ δυστυχής τις καὶ εὐηδὴς κυρία, μέχρι τοῦδε ἐγκορβυλλιζομένη εἰς νέον καὶ κομψόν τι ἐπανωφόριον, εἶδε, μετὰ λύπης καὶ αἰσχύνης τινος, ἀφαιρούμενον τὸ ἔνδυμα τοῦτο εὐγενῶς ἀπὸ τῆς ὠμοπλάτης αὐτῆς, παραδιδόμενον, ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, εἰς τὸν ἐπὶ τῶν ῥάβδων καὶ ἀντιβροχίων ὑπηρέτην, μετὰ φλεγματικῆς τινος πολιτικῆς. Ἡ δὲ δυστυχὴς νέα, ὡς ἄνθος ἐκ τῶν πετάλων αὐτοῦ γυμνωθὲν, δὲν διετήρησε ὡς στεφάνην (corolle) εἰμὴ τὰ κάτω τοῦ καπελίνου αὐτῆς διατεθειμένου ἀνεπιτηδείως ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς.

Ὁ Ἐρρῖκος Γιραλδὼν περιεφέρετο ἀτάκτως ἐν τῇ πλατείᾳ, ἔνθα ὑπερασπίζετο μετὰ ῥάβδου τὰς θέσεις ἡμῶν. Ἐπορεύθην πρὸς αὐτὸν μετὰ τοῦ φίλου μου, τοῦ μεγάλου παρατηρητοῦ, οὗτινος ὁ κυλινδρικὸς πῖλος μετεβλήθη παντελῶς καὶ ἔλαβε γελοῖον καὶ παράδοξόν τι πεπιεσμένον σχῆμα, ὁ δὲ κόμβος τοῦ μέλανος αὐτοῦ λαιμοδέτου εὑρίσκετο ἐπὶ τῆς ὀμοπλάτης.

— Πρὸ τριῶν ἡμερῶν, κύριοί μου, παρετήρησα ὑπὲρ τὸ δέον, καὶ μοὶ φαίνεται ὅτι αἱ πολιτικαί μου ἰδέαι μετεβλήθησαν. Ὅσῳ μᾶλλον σπουδάζω τὰ ἤθη τῆς χώρας ταύτης τοσούτῳ καταπείθομαι, ὅτι δὲν μᾶς συμφέρει ἡ ἀγγλικὴ συμμαχία. Σᾶς βεβαιῶ ὅτι προτιμῶ τὴν ῥωσσικήν.

Ἡ τετολμημένη αὕτη ἰδέα ἦν κωμική, ἀλλ' ἐμειδίασα μόνον διὰ νὰ κολακεύσω αὐτόν. Ὁ Τιραλδὼν μοὶ ἔθλιψε τὸν βραχίονα, ἴσως διότι ὁ συμπατριώτης ἡμῶν ὠμίλει σοβαρῶς.

—Κύριε, ἐπανέλαβεν οὗτος, εἶμαι τὴν τιμὴν νὰ ἦμαι δεκτὸς εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ προέδρου τῆς δημοκρατίας, καὶ σκοπεύω ν' ἀναφέρω αὐτῷ τὰς παρατηρήσεις μου.

— Θὰ πράξετε ἄριστα, τῷ ἀπεκρίθην, διότι ἀληθὲς μὲν, ὅτι ὁ πρίγκηψ οὗτος διέτριψε δύω μόνον ἔτη ἐν Λονδίνῳ, νομίζω ὅμως καὶ ταῦτα ἀρκοῦσι πρὸς τὸ νὰ ἀποβάλῃ τις τὰς εὐγενεῖς ἰδέας καὶ ἐντυπώσεις του, ἐκ τῆς πρώτης τῆς μητροπόλεως ταύτης θέας καὶ παρατηρήσεως.

— Ἀλλὰ πιστεύεται τάχα, ὅτι ἰδέαι τοσοῦτον ὠφέλιμοι δύνανται νὰ ἐντυποθῶσιν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, διὰ μόνης τῆς συνδιαλέξεως. Εἰς τὴν θέσιν ὑμῶν, κύριε, ἤ

θελα συντάξει ὑπόμνημά τι ἵνα τὸ παρουσιάσω εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν.

— Ἄριστα, ἔχω τὸ εὐτύχημα νὰ ᾖμαι δεκτὸς εἰς τὰς συναναστροφὰς αὐτοῦ. Κύριέ μου, σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλήν σας συμβουλήν.

Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν τὸν καυχηματίαν αὐτὸν κύριον τοῦ ὁποίου πολλοὺς ὁμοίους εὑρίσκομεν παρ' ἡμῖν, διότι ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ φαινώμεθα ἄνθρωποι μὲ σημασίαν μᾶς ὠθεῖ πάντοτε σχεδὸν εἰς ἄτοπα καὶ γελοῖα, καὶ ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ περὶ θεάτρου. Οὔτε ἡ διαίρεσις, οὔτε ὁ στολισμὸς, οὔτε ἡ μουσικὴ τούτου μὲ ἤρεσαν πολύ. Ἐν τούτοις εἶναι κομψότητος ἴδιον τοῦ ν' ἀποσύρεταί τις πρὸ τοῦ τέλους τοῦ δράματος, καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ὕπνου μὲ κατέπεισε νὰ συμμορφωθῶ κ' ἐγὼ πρὸς τὸ ἔθιμον τοῦτο. Καθ' ὁδὸν μ' ἐπλησίασε γυνή τις ἐπαίτης, φοροῦσα ῥάκη καὶ πέτασον. Τῆς ἔδωκα μίαν πέννα, καὶ ἀφοῦ τὴν ἔθεσεν εἰς τὸν κόλπον της, ἔτεινε πάλιν τὴν χεῖρα, ὅπου ἔρριψα καὶ ἕτερον νόμισμα. Ἀλλὰ τοῦτο ἐπανελήφθη τοσάκις καὶ μετὰ τοσαύτης ἐπιμονῆς, ὥστε μ' ἐβίασε μέχρι τέλους νὰ ὑποκριθῶ ὅτι ὀργίζομαι καὶ νὰ τὴν ἀποδιώξω μετ' ἀπειλῶν.

Τοιουτοτρόπως ἀποδιώκεται ἀπὸ τῆς καρδίας ἡ συμπάθεια. Ἀλλὰ ἡ ἐπιμονὴ αὕτη μ' ἀπέδειξε πρὸς τούτοις, ὅτι οἱ ἐλεήμονες διαβᾶται εἶναι σπάνιοι, καὶ διὰ τοῦτο ἡ πτωχὴ αὕτη ἐπιτυχοῦσα ἕνα, ἐζήτει ν' ἀποζημιωθῇ διὰ τὴν ἀσπλαγχνίαν ὅλων τῶν ἄλλων. Πλὴν καὶ ἡ ἐπαιτεία ἐνεργεῖται ἐν Λονδίνῳ μὲ τρομακτικὸν τρόπον. Εἰς ἕκαστον δῆμά σας ἀπαντᾶτε ὄντα, τείνοντα ἡμῖν τὰς χεῖρας, ὄντα τοσοῦτον ἐῤῥακωμένα, τοσοῦτον φρικώδη ἐν τῇ πτωχείᾳ καὶ ἀθλιότητι αὐτῶν, ὥστε ἡ ψυχὴ ἡμῶν συγκινεῖται ἅμα καὶ φρίττει. Καὶ ὅμως ἡ εὐποιία ὑπάρχει ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνεπτυγμένη ὅσον οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ, καὶ καθεκάστην ἱδρύονται πτωχοκομεῖα καὶ ἄλλα ἀγαθοεργὰ κατοστήματα. Τί πρέπει λοιπὸν ἐκ τούτου νὰ συμπεράνωμεν; ὅτι ἡ κοινωνικὴ διοργάνωσις ἐν Ἀγγλίᾳ πραγματοποιεῖ τὴν δημοσίαν εὐημερίαν ἀντὶ σκληρῶν ἀντιδόσεων (compensationts). Αὔξει δὲ τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν τῆς ἀθλιότητος ταύτης ἡ τῶν ἐργατῶν συνοίκισις εἰς τὰς αὐτὰς οἰκίας, ὁδοὺς, συνοικίας. Ἐκεῖ, ἐλλειπούσης τῆς ἐπαγρυπνήσεως, τὸ μίασμα τῆς μιμήσεως, καὶ ἡ ῥαθυμία γεννῶσι τὴν ἀφροντισίαν. Ἡ ἀκαθαρσία ἐπισωρεύεται καὶ καθίσταται κολλητικὴ ὁλόκληρος λαὸς φιλοτιμεῖται νὰ ἕρπῃ εἰς τὸν βόρβορον καὶ τὴν ἀσωτείαν, τοσοῦτον ὥστε οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἀντὶ πάσης αἰδοῦς, φιλοτιμοῦνται μᾶλλον τίς αὐτῶν νὰ φανῇ κυνικώτερος.

(Ἀκολουθεῖ).

ΔΟΝ ΖΟΥΑΝ Β'.,

Ο ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΣ.

Πλησίον τῆς μεγαλοπρεποῦς μητροπόλεως τοῦ Βούργου παράκειται μικρόν τι ἐργαστήριον, ἐξ οὗ, πρωΐαν τινα ψυχρὰν τοῦ Ἰανουαρίου 1651 ἐξήρχετο νεανίας τις ἱσπανὸς, τὸ προσωπον ἔχων ὠχρὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς διαπύρους τὸ δὲ βάδισμα μεγαλοπρεπές, καίτοι φέρων πεπαλαιωμένον μανδύαν. . . . Φθάσας εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν καὶ βασιλικὸν παλάτιον, ὅπου οἱ φύλακες δὲν τὸν ἄφησαν νὰ εἰσέλθῃ,

— Πηγαίνετε ν' ἀναγγείλετε, τοῖς εἶπε μεγαλοπρεπῶς, εἰς τὸν δὸν Ζουὰν Β'. τὸν Αὐστριακὸν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως μας Φιλίππου Δ'. εἰς τὸν Μέγαν Ἡγούμενον τῆς Καστιλλίας. ὅτι τέκνον τι τῆς Μαρίας Καλδερόνης ζητεῖ ἀκρόασιν.

Μετ' ὀλίγον, πραγματικῶς, αἱ θύραι ἠνεῴχθησαν, καὶ δύο δορυφόροι ἔφερον τὸν νεανίαν εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ πρίγκηπος.

Ὁ φυσικὸς υἱὸς τοῦ Φιλίππου Δ'. , ἠπερήφανος νεανίας εἰκοσιδύο ἐτῶν, περιβεβλημένος ὅλα του τὰ παράσημα καὶ ὅλας του τὰς ταινίας δὲν ἐδυνήθη νὰ θεωρήσῃ χωρὶς συγκίνησιν τὸν ἀγνωστον, ἄκραν ἔχοντα μετ' αὐτου ὁμοιότητα.

— Εἶσθε τῷ ὄντι, τῷ εἶπεν, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας Καλδερόνης;

— Πρὸ ὀλίγου ἀνεκάλυψε τοῦτο ἀπεκρίθη ὁ Ἰωσῆς Τριᾶς, δεικνύων ἔγγραφα ἀποδεικτικὰ τοῦτου.

— Ναί! ναί! ἐπανέλαβεν ὁ Δὸν Ζουὰν, εἴμεθα ἀδελφοὶ ἐκ μητρός. Τίς εἶσθε δέ, ἄλλως, καὶ τί θέλετε;

— Δὲν εἶμαι τίποτε, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ εἶμαι κᾷτι. Ὁ πατήρ μου δὲν μ' ἄφησε ἄλλην κατάστασιν παρὰ γραφίδας. . . . Ὁ ἀδελρὸς τῆς Ὑψηλότητός Σας θὰ ἐπροτίμα θέσιν τινα εἰς τὴν αὐλήν.

Ὁ πρίγκηψ κατεμέτρισε διὰ τοῦ βλέμματος τὸν Ἰωσῆν καὶ ἐμάντευσεν ὅτι ἦτον ὀκνηρός τις, ὅστις ἤθελε νὰ ὠφεληθῇ τῆς γεννησεώς του.

— Πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃς τὴν ἐπιστήμην τοῦ πατρός σου, εἶπε ψυχρῶς, ὡς ἐξακολουθῶ κ' ἐγὼ τὴν τοῦ ἐδικοῦ μου. Ζωγραφίζω ἐπὶ τοῦ φαρῥουρίου εἰς τὰς ὥρας τῆς σχολῆς μου. Ἔρχου ἐδῶ καθ' ἑκάστην πρωΐαν, θέλω σὲ διδάσκει, καὶ θέλεις γείνει μέγας καλλιτέχνης, ἐν ᾧ ἐγὼ θέλω γίνεσθαι μέγας στρατηγός.

— Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἔστρεψε τὰ νῶτα, ἀφίνων τὸν ἀδελφόν του ἔκπληκτον.

Ἡ Μαρία Καλδερόνα ἦτο θεατρίστριά τις, ἥτις ἐξηγόρασεν ἐν μοναστηριῳ διὰ βίου ἁγιοσύνης, τὰς ἀποπλανήσεις τῆς νεότητός της.

Ὁ δὸν Ζουὰν ὁ αὐστριακὸς, ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρός του, ἔλαβεν ἐπίσημότητα ἐν Εὐρώπῃ. Ἀρχιστράτηγος τῆς Καστιλλίας, ἐν Ἰταλίᾳ, ἠδραγάθησεν ἀνακτήσας κατὰ πρῶτον τὴν Νεάπολιν, ἀπὸ τὸν δοῦκα τῆς Γύζης καὶ τὸν περίφημον Μαζανιέλλον. Ἦτο δὲ ἤδη τοσούτῳ δημοτικὸς ἐν Ἱσπανία ὥστε ἀντεστάθμιζε τὴν ἐπιῤῥοὴν τῆς βασιλίσσης Μαριάννας, καὶ τὴν ἀνησύχει διὰ τὸν ἀσθενῆ αὐτῆς υἱὸν, τὸν Κάρολον Β'.

Ὁ Ἰωσῆς Τριὰς, κάλλιστα κριθεὶς ὑπὸ τοῦ Δὸν Ζουὰν, ἦτον ἐκ τῶν ὑπερηφάνων ἐκείνων καὶ ἄνευ ἀνδρείας ἀνθρώπων, ὁποίους ἀπαντᾷ τις πλείους σήμερον, οἵτινες λησμονοῦν ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι πάλη τις διηνεκὴς, οἵτινες νομίζουν ὅτι δύνανται νὰ προαχθῶσιν ἄνευ ἐργασίας, καὶ οἵτινες, τέλος, εὑρίσκουν τὴν κοινωνίαν ἀποτρόπαιον, ἐὰν αὐτὴ δὲν τοῖς παρέχει ἕτοιμα δεῖπνα. Ἐὰν οὗτος ἔζῃ τῷ 1851, ἤθελεν ἐπιθυμήσει τὴν διοργάνωσιν τῆς ἐργασίας, διὰ νὰ ᾖναι βέβαιος ὅτι δὲν θέλει πράττει τιποτε. Ἐννοεῖτε τὸν θρίαμβόν του, ὅτε ἀπεκάλυψε τὸ μυστικὸν τῆς γεννήσεώς του! Ἐνόμισεν ἑαυτὸν πάραυτα μεγιστάνα τῆς Ἱσπανίας. Ἐδέχθη μολαταῦτα νὰ λάβῃ μαθήματα παρὰ τοῦ βασιλικοῦ ἀδελφοῦ του, ἐλπίζων νὰ φθάσῃ εἰς τὸν σκοπόν του, διὰ τῆς πλαγίας ταύτης ὁδοῦ.

Τὴν ἐπαύριον λοιπὸν ἦλθε, φέρων μεθ' αὐτοῦ καὶ τὸν ὀκριβαντα.

— Ἂς ἰδῶμεν τί γνωρίζεις νὰ κάμῃς, τῷ εἶπεν ὁ πρίγκηψ, δίδων εἰς αὐτὸν ἀνθοδέσμην, διὰ νὰ τὴν ζωγραφήσῃ ἐπὶ τοῦ φαρῥουρίου. Δι' αὐτὴν τὴν ἐργασίαν θὰ πληρωθῇς ἑκατὸν ῥεάλια, ἐὰν ἐκτελεσθῇ καλῶς.

Ὁ Ἰωσῆς ἐσχεδίασε βραδέως σχέδιόν τι ἄνευ ἀποτελέσματος.

— Δὲν εἶναι τοῦτο! ἀνέκραξεν ὁ Δὸν Ζουὰν, ὅστις ἔῤῥιψε τὰς ἐπισήμους ἐπιστολὰς καὶ ἔλαβε τὴν γραφίδα. Ἐχάραξε δὲ εἰς ὀλίγων λεπτῶν διάστημα ἀξιοθαύμαστον ἀνθοδέσμην, τοῦ Τριὰζ θεωροῦντος ἐν ἐκστάσει μεγίστῃ.

— Ἰδοὺ πῶς ἐργάζονται! ἐπρόσθεσεν ὁ πρίγκηψ. Ἔλθὲ, ὅταν κάμῃς καὶ σὺ τοιαύτην ἐργασίαν.

Ὁ Ἰωσῆς ἐνεφανίσθη τὴν τρίτην ἡμέραν. Τὸ σκιαγραφημά του ἦτο πάντοτε μέτριον. Ὁ Δὸν Ζουὰν τὸ ἔκαμε καὶ πάλιν. Μετ' ὀλίγον τὸ ἀγγεῖον, τὸ φθαρὲν ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ καὶ ἀνασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ὅστις ἐπλήρωσε τὰ ἑκατὸν ῥιάλια, εἶχεν ἀποπερατωθῇ. Ὁ Ἰωσῆς, ὡς συμβαίνει, ὅτε τις συνεργάζεται μετ' ἄλλου, οἰκειοποιήθη ὅλην τὴν ἐργασίαν, ἔκρινεν ὅ,τι ὁ πρίγκηψ εἶχε διορθώσει ὀλίγα τινα, ὅτι τὰ ἔφθειρε μάλιστα, καὶ ἦτον ἕτοιμος ν' ἀρχίσῃ ἐκ νέου.

Τὸ ἀγγεῖον καὶ πολλὰ ἄλλα, λαβόντα φήμην τινα εἰς Βοῦργον, ἔδωσαν αἰτίαν εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον, ἄριστον ἐμπειροπράγμονα, νὰ παρακαλέσῃ τὸν δὸν Ζουὰν νὰ παραγγείλῃ εἰς τὸν προστατευόμενόν του ἐπιτραπέζιον δίσκον χιλίων διστήλων.

— Ἔχεις δύο μῆνας δι' αὐτὴν τὴν ἐργασίαν, τῷ εἶπεν ὁ πρίγκηψ, ἐργάσου μὲ προσοχὴν, ὡς σοὶ ἔδειξα καὶ κατὰ τὸ σχέδιόν μου· ἐγὼ δὲ θέλω ὑποτάξει εἰς τὸ διάστημα τοῦτο τὴν Καταλονίαν.

Καὶ ὁ μὲν Δὸν Ζουὰν ἐπανῆλθε νικητὴς μετὰ τὴν παράλευσιν τῶν δύο μηνῶν. Ὁ δὲ Ἰωσῆς παρέδωκεν ζωγράφημά τι, ἀλλ' οὐδεμίαν ἔχον ἀξίαν. Ὁ πρίγκηψ ἐπαρουσίασεν αὐτὸ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον, παρόντος καὶ τοῦ Ἰωσῆ, ἀλλὰ προσθέτων εἰς αὐτὸ καὶ δεύτερόν τι δίσκωμα ἀξιοθαύμαστον, πρὸς μεγίστην ἔκπληξιν τοῦ Τριάζ.

— Ὁ Καλλιτέχνης μας, εἶπεν εἰς τὸν ἀρχιερέα, ἔκαμα δύο ἔργα. Ποῖον ἐκλέγετε ἡ Πανιερότης Σας;

— Θέλετε νὰ δοκιμάσετε τὴν φιλοκαλίαν μου, ἀπεκρίθη ὁ ζηλωτὴς μειδιῶν. Αὐτὸ εἶναι χυδαῖον ἔργον, ἐν ᾧ ἐκεῖνο εἶναι ἀριστούργημα.

Καὶ ἔλαβε τὸν δεύτερον δίσκον, προσκαλῶν τὸν Τριὰζ νὰ θέσῃ τὴν ὑπογραφήν του.

Τότε ὁ πρίγκηψ ἔγραψε κάτωθεν τοῦ ἀριστοτεχνήματος· *Δὸν Ζουὰν ὁ Αὐστριακός*· ἐπειδὴ, πραγματικῶς, τὸ ἔργον ἦτον αὐτοῦ. Τὸ εἶχε τελειώσει μεταξὺ δύο μαχῶν.

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐξεπλάγη· ὁ Κ. Ἰωσῆς ἔμεινεν ἔκθαμβος καὶ ἀμηχανῶν.

— Τοῦτο εἶναι τὸ τελευταῖόν μου μάθημα, τῷ εἶπεν ὁ δὸν Ζουάν. Σοὶ ἀφίνω τὰ χίλια δίστηλα· ἀλλὰ διὰ νὰ ᾖσαι ἄξιος νὰ ζῇς ὡς πρίγκηψ, ἐργάζου καὶ ὡς πρίγκηψ

Πλὴν καὶ τὸ μάθημα τοῦτο ἔγεινεν ἐπὶ ματαίῳ, ὡς καὶ τὰ λοιπά! Ὁ ἀδιόρθωτος Τριὰζ δὲν ἔκαμε κἂν ἓν ἔργον ἀξιόλογον καὶ ἔζησε μέχρι τέλους διὰ τῆς εὐφυΐας τοῦ βασιλικοῦ ἀδελφοῦ του, ὅστις συλλυπούμενος αὐτὸν, ἀπετελείωνε καὶ καθεξῆς τὰς ἐργασίας του, αἵτινες ἐπροξένουν εἰς τὸν ὀκνηρὸν τιμήν.

Ἀλλ' ἡ ἱστορία, ἐκθειάζουσα μόνον τὸν ἄξιον ἐκθειασμοῦ ἄνδρα, ἐλησμόνησε τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωσῆ· καὶ ὁ Καῤῥένιος ἐβεβαίωσεν ὅτι, « ἂν ὁ δὸν Ζουὰν δὲν ἐγεννᾶτο ὑπὸ βασιλικὸν διάδημα, ἤθελε δυνηθῇ νὰ ζήσῃ βασιλικῶς ἐκ μόνου τοῦ προϊόντος τῆς γραφίδος του. »

Ἧττον εὐτυχὴς ὡς στρατηγὸς καὶ πολιτικὸς, ἡττήθη ὑπὸ τοῦ Τουρέννου εἰς τὰς Δύνας (Dunes), ὑπὸ τῶν Πορτογάλλων εἰς Ἐστρέμος, καὶ ὑπὸ τοῦ πατρὸς Νιτάρδου εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀντιβασιλείας. Γενόμενος, τέλος, πρωθυπουργὸς τοῦ ἀδελφοῦ του Καρόλου Β'., ὑπέκυψεν, ἀναδεχθεὶς τὸ μέγα ἔργον τοῦ ν' ἀνυψώσῃ τὴν Ἱσπανίαν, καὶ ἐτάφη εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Βούργου, ἐντὸς μεγαλοπρεποῦς τάφου, ἀξίου καὶ τοῦ καλλιτέχνου καὶ τοῦ πρίγκηπος.

Μετάφρ. *Π. Η.*

ΗΘΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

Η ΚΛΕΜΕΝΤΙΝΗ.

« Δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν ἐν γένει τὴν εὐτυχίαν οὔτε πολὺ ὑψηλὰ, οὔτε πολὺ μακρὰν ἡμῶν. Ἡ εὐτυχία εἶναι πάντοτε πλησίον μας, εἰς τὴν κοινωνικὴν τάξιν ἐν ᾗ ἄνωθεν ἐκλήθημεν, ἐὰν ἠξεύρωμεν νὰ τὴν βελτιῶμεν διὰ τῆς καρτερίας μας, ἀντὶ νὰ τὴν καταστρέφωμεν διὰ τῆς ὑπεροψίας μας. »

Οὕτως ὡμίλει ὁ γέρων Ἱερώνυμος πρὸς τοὺς ἐκγόνους του, συνηγμένους κύκλῳ αὐτοῦ περὶ τὴν ἑστίαν, κατά τινα χειμερινὴν ἑσπέραν.

« Εἶναι ἀναμφισβήτητος καὶ καταφανὴς ἀλήθεια τοῦτο, φίλοι μου, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρων, βλέπων τοὺς νέους ἀκροατάς του, σείοντας τὴν κεφαλὴν μὲ ὕφος ἀμφιβολίας, καὶ ἂν διὰ πολλοὺς ἐξ ὑμῶν εἶναι ὀλίγον τι αὐστηρῶς ἐκπεφρασμένη, θέλω ἀποπειραθῆ νὰ καταστήσω τερπνὸν τὸ μάθημά μου διά τινος παραδείγματος. Διὰ τῆς λέξεως τερπνὸν μὴν ὑπολάβετε ὅτι ἡ ἱστορία μου θὰ σᾶς κάμει νὰ τραπῆτε εἰς φαιδρότητα! Ἡ ἠθικὴ ἵνα ὠφελήσῃ τοὺς ἀκούοντας, πρέπει νὰ ἔχῃ τι αὐστηρὸν, διότι πολὺν χρόνον μένει ἐντετυπωμένη εἰς τὴν μνήμην μας ὅ,τι μᾶς ἀπέσπασε δάκρυα, ἐν ᾧ συνήθως λησμονοῦμεν ταχέως ὅ,τι φαιδρότητα καὶ γέλωτα μᾶς ἐπροξένησε.

Πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν, νέοι φίλοι μου, ὁ μαργα-

ρίτης τοῦ χωρίου τοῦ Ἁγ. Ὕβου ἦτον ἡ Κλεμεντίνη. Ἡ μαύρη κόμη της κατέβαινεν ὁμαλὴ ὡς ταινία ἐπὶ τοῦ μετώπου της, ἡ ἀνθηρότης τῶν παρειῶν της ὑπερέβαινε τὴν τῶν ῥόδων, καὶ ποτὲ γλαυκὰ ὄμματα δὲν ἐτόξευον ἀγγελικώτερα βλέμματα. Τὴν Κυριακὴν, ὅτε ἡ Κλεμεντίνα ἤρχετο μὲ τὰς συντρόφους της νὰ χορεύσῃ εἰς τὸ ἐκτεταμένον λειβάδι, τὸ κείμενον ἀπέναντι τῆς ἐκκλησιας, πάντες οἱ νέοι ἔσπευδον συγχρόνως ζητοῦντες νὰ χωρεύσωσι μετ' αὐτῆς. Ὁ ξένος ἤθελε βεβαίως καταπλαγῆ βλέπων, ὅτι αἱ φίλαι τῆς Κλεμεντίνης δὲν ἦσαν ζηλότυποι διὰ τὴν ὑπεροχήν της ταύτην, ἀλλ' ἅμα ἐγνώριζεν αὐτὴ, εὕρισκε τὸ πρᾶγμα φυσικώτατον. Οἱ θριαμβοί της τόσον ὀλίγον τὴν καθίστανον ματαίαν, ὥστε ὄχι μόνον αἱ κόραι τοῦ χωρίου τῇ ἐσυγχώρουν, ἀλλ' ἐφαίνοντο συμμεριζόμεναι τὴν εὐτυχίαν της.

Ἐν τούτοις, ἡ τελειότης εἶναι πρᾶγμα δυσεύρητον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου μας εὗρον νὰ προσάψωσι ἐλάττωμά τι εἰς τὴν Κλεμεντίνην, ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς πολὺ λογίαν! Ὁ τίτλος οὗτος, ὁ τιμῶν σήμερον τὸν ἄνδρα ἢ τὴν γυναῖκα, ὁσάκις φέρουσιν αὐτὸν, ἐξελαμβάνετο τότε ἐπὶ κακοῦ, καὶ ὀλίγων μόνων γνώσεων ἤρκει νὰ ἦναι κάτοχός τις διὰ νὰ γείνῃ ἄξιος αὐτοῦ. Ἀλλὰ, μὴ στοχασθῆτε, τέκνα μου, ὅτι ἡ ἀνατροφὴ τῆς Κλεμεντίνης ἦν τοσοῦτον ἐντελὴς, ὅσον ἡ τῆς θυγατρὸς τοῦ κυρίου μαρκεσίου, τοῦ γείτονός μας. Ἡ Κλεμεντίνα ἤξευρε ν' ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ γράφῃ ὁπωσοῦν καλῶς, ὁ δημοδιδάσκαλος ἐβεβαίου μάλιστα ὅτι δὲν ἔκαμνεν ὀρθογραφικὰ λάθη, ἀλλὰ δὲν ἦτον ἁρμόδιος νὰ κρίνῃ, ἐπειδὴ ὡμίλει τὴν χυδαϊκὴν διάλεκτον τοῦ τόπου καλήτερον τῆς Γαλλικῆς. Παρὰ τὴν παιδείαν της ταύτην, θεωρουμένην τότε ὡς πολυτέλειαν, σήμερον δὲ ὡς ἀναπόφευκτον εἰς πάντα, εἶχε καὶ ἄλλα προτερήματα, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτοὶ οἱ ἦττον αὐστηροὶ τοῦ χωρίου τῆς ἐσυγχώρουν μετὰ δυσκολίας. Ἐκέντα μετὰ μεγίστης ἐπιτηδειότητος, ἐσκιαγράφει ἐντέχνως ἐπὶ τοῦ χάρτου πρόσωπα ἀνθρώπινα, καὶ ἐτραγῴδει ὡς ἀηδὼν ὑποκρούουσα τὴν κιθάραν της.

Ἡ ἀνατροφὴ αὕτη, παραπολὺ λαμπρὰ ἀναμφιβόλως διὰ τὴν θυγατέρα πτωχοῦ κτίστου, ἐδόθη εἰς τὴν Κλεμεντίνην ἀπὸ τὴν ἀνάδοχόν της, τὴν βαρόνην Σοφίαν... Τοῦ φρουρίου, τοῦ φέροντος τ' ὄνομα τοῦτο, διατηρεῖται ἀκόμη ὁ τελευταῖος πύργος ὄπισθεν τοῦ χωρίου, τὸν γνωρίζετε, παιδία μου, ἐκεῖ διήνυσε τὴν παιδικήν της ἡλικίαν ἡ Κλεμεντίνη. Ἡ μήτηρ της, θαλαμηπόλος τῆς κυρίας βαρόνης, ἀπέθανε μετὰ ὀλιγοήμερον ἀσθένειαν, ἀφιερώσασα τὸ βρέφος της εἰς τὴν ἀνάδοχόν του. Ἡ βαρόνη καλοκάγαθος γυνὴ, ἐξεπλήρωσεν εὐγενῶς τὴν ἐντολήν της, καὶ ἡ Κλεμεντίνη ηὗρε πλησίον της μητρικὴν περιποίησιν καὶ στοργήν. Ἀνατρέφουσα αὐτὴν σχεδὸν ὡς τὴν ἰδίαν θυγατέρα της, σκοπὸν εἶχε θεβαίως ν' ἀφήσῃ ἀρκετὴν περιουσίαν εἰς τὴν ὀρφανὴν, ὥστε νὰ μὴ μείνῃ κατωτέρα τῆς ἀνατροφῆς της. Ἀλλ' ἡ θεία Πρόνοια ἄλλως ἀπεφάσισεν. Ὁ θάνατος ἀφήρπασε τὴν ἀγαθὴν βαρόνην, καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ τακτοποιήσῃ τὴν διαθήκην της, καὶ ἡ παρ' αὐτῆς προστατευομένη, τὴν ὁποίαν ἡ ἄπληστος τῆς βαρόνης οἰκογένεια πρὸ πολλοῦ ἐφθόνει, ἔμεινεν ἄνευ πόρου. Ἡ ἐγκαταλελειμμένη κόρη ὑπέφερε τὴν δυστυχίαν της μὲ ἀξιοθαύμαστον γενναιοψυχίαν, καὶ ἐξ ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τῶν ὁποίων ὁ οὐρανὸς τὴν ἀπεστέρει, ζωηρότερον πάντων ἐπόνεσε τὴν φιλοστοργίαν τῆς ἀναδόχου της. Φίλοι τινὲς ἐν τούτοις, ἐλθόντες εἰς βοήθειάν της, τῇ ἐπρόσφερον θέσιν ἐπικερδῆ ὡς θαλαμηπόλον παρὰ τῇ δουκίσσῃ Δεσπὰρ. Κατ' ἀρχὰς ἀπεποιήθη, μὴ θέλουσα ν' ἀφήσῃ τὸν πατέρα της· ἔπειτα ἡ μόνωσις καὶ ἡσυχία τῶν ἀγρῶν ἤρεσκον μᾶλλον εἰς τὴν ἀγνὴν καρδίαν της. Οὐδεμίαν λέξιν παραπόνου ἢ πόθου ἐπρόφερεν τὰ χείλη της μετὰ τὴν νέαν της κατάστασιν. Ἐγνώρισεν ὅτι ἡ ἀσφαλεστέρα εὐτυχία εἶναι ἐκείνη, ἣν ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει εἰς ἕκαστον, (ἀλλὰ διατί ἐλησμόνησε βραδύτερον τὴν ἀλήθειαν ταύτην;) καὶ ἡ ἰδία ἐξηγήθη, μεταβαίνουσα νὰ λάβῃ ὕδωρ εἰς τὴν πηγὴν μὲ μιαν φίλην της, τὴν ἀπόφασίν της τοῦ νὰ γείνῃ ἐκ νέου ἁπλῆ χωρική. Ἐν συντόμῳ, ἀπεκδύθη τὴν κομψὴν ἐνδυμασίαν, τὴν ὁποίαν ἔφερεν ἀπὸ τῆς παιδικῆς της ἡλικίας, ἐνεδύθη, χωρὶς νὰ ἦναι ὀλιγώτερον θελκτική, τὸν ἐξ ἑρίου χιτῶνα, τὸ κεφαλόδεμα μὲ τὰς μακρὰς ἄκρας πιπτούσας ἐπὶ τῶν ὤμων, καὶ ἦλθε νὰ διευθύνῃ τὸν πτωχὸν οἰκίσκον τοῦ πατρός της. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης, ὡδήγει καθεκάστην τὴν δαμαλιν εἰς τοὺς ἀγροὺς, καὶ εἰργάζετο, ὡς νὰ μὴν ἔπραξεν ἄλλο τι ποτὲ εἰς τὴν ζωήν της, εἰς πάσας τὰς ἐργασίας τῶν ἀγρῶν, τὸν δὲ χειμῶνα ἔνηθε τόσον ἔριον, ὅσον ἡ πλέον φιλεργος μήτηρ τῆς οἰκογενείας. Ποτὲ πλέον δὲν τὴν ἤκουσα οὐδὲ νὰ τραγῳδῇ, οὐδὲ νὰ παίζῃ τὴν κιθάραν. Ἡ κομψὴ ἀναδεκτὴ τῆς βαρόνης ἔμεινεν ἐκ νέου ἡ ταπεινὴ θυγάτηρ τοῦ γέροντος Βιρώ.

Τρία ἔτη παρῆλθον καὶ ἡ Κλεμεντίνα ἐγίνετο ἐπὶ μᾶλλον ὡραιοτέρα, καὶ διὰ τῆς φιλοφροσύνης της καὶ τῆς γλυκύτητητός της εἵλκυε τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἀγάπην ὅλων. Οἱ πλουσιώτεροι ἀγρονόμοι τῶν πέριξ, γοητευόμενοι ἐκ τῆς καλῆς της διαγωγῆς, καὶ τῆς ἐπιδεξιότητός της περὶ τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν δὲν ἠναντιοῦτο εἰς τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ὁποίαν ἐδείκνυον οἱ υἱοί των νὰ τὴν νυμφευθῶσιν· ἀλλὰ πρὸς μεγίστην ἔκπληξιν

πολλῶν, ἡ Κλεμεντίνη ἀπεποιήθη εὐγενῶς ὅλας τὰς κατ' ἐπανάληψιν γινομένας προτάσεις. Οἱ τίμιοι οὗτοι χωρικοὶ, δὲν ἐννόουν πῶς ἡ Κλεμεντίνη δὲν ἐλογίζετο εὐτυχίαν τὸν πλοῦτον, καὶ πῶς ἦτον δυνατὸν νὰ προτιμήσῃ σύζυγόν της τὸν πτωχὸν καὶ πεπαιδευμένον, ἀπὸ τὸν πλούσιον καὶ ἀπαίδευτον. Τὸ ἐμάντευσα τοῦτο, καὶ δὲν θὰ σᾶς κρύψω, παιδιά μου, ὅτι ἡ ὡραιότης καὶ πρὸ πάντων ἡ φρόνησις τῆς Κλεμεντίνης προήγαγεν εἰς ἐμὲ βαθεῖαν ἐντύπωσιν. Οὐδ' ἐγὼ τῆς ἀπήρεσκον· ὡμοιάζαμεν πολὺ κατὰ τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι καὶ τοῦ αἰσθάνεσθαι, καὶ μεμονωμένοι πως ἐν μέσῳ ἐκείνων, μετὰ τῶν ὁποίων ἐζῶμεν, προσηγγίσαμεν ἀλλήλους χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῶμεν. Ἡ Κλεμεντίνη ἠγάπα νὰ περιδιαβάζῃ, καὶ ἐκάμναμεν μακρυνοὺς περιπάτους εἰς τὰ δάση, συνόδευμένοι ὑπό τινος ἐξαδέλφης της, ἀνεγινώσκαμεν ὁμοῦ τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα ἀνεγίγνωσκεν ἄλλοτε μὲ τὴν καλήν της ἀνάδοχον, τῇ ὡμίλουν περὶ τῶν θελγήτρων, ἅτινα παρέχει ἡ κατάλληλος συζυγία, αὐτὴ δὲ ἔλεγε τὴν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ αἰσθάνεται ἡ μήτηρ πλησίον τῆς κοιτίδος τοῦ υἱοῦ της. Καθεκάστην αἱ συνομιλίαι μας ἐγίνοντο διεξοδικώτεραι, καὶ αἱ ὧραι διεβαίνον ταχυπετεῖς . . . Τί τὰ θέλετε, παιδία μου, παρ' ὀλίγον ἡ Κλεμεντίνη ἤθελε γίνῃ μάμμη σας· ἡ πτωχὴ κόρη! Ὁποία διαφορὰ εἰς τὴν τύχην της! ἤθελεν εἶναι σήμερον ἐδῶ πλησίον μου, ὡς ἡ γραῖα μου Ἰωάννα, καὶ αἱ ἐνθυμήσεις τῶν εὐτυχῶν ἡμερῶν μας ἤθελον ἔρχεσθαι νὰ θερμαίνωσι τὰ ἔτη τοῦ γήρατός μας, ὁ δὲ τάφος δὲν ἤθελεν ἀκόμη περικλείει τὸ ἀγγελικώτερον πλάσμα, ὅπερ ὁ Θεὸς ποτε ἀπέστειλεν ἐπὶ τῆς γῆς. . . .

Μιᾷ ἡμέρᾳ, συνέβησαν πολιτικαί τινες ταραχαὶ εἰς τὸν τόπον. Στρατιωτικόν τι σῶμα ἐστάλη ἀπὸ τὴν πλησίον πόλιν διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν τάξιν. Ὡραῖος τριακοντούτης νέος, ὁ συνταγματάρχης Ἀλφρέδος εἰδοίκει τὸ τάγμα τοῦτο. Ὁ Κύριος Ἀλφρέδος εἶδε τὴν Κλεμεντίνην εἰς τὸν χορὸν τῆς Κυριακῆς· ἦτο ἀξιοθαύμαστος μεταξὺ τῶν ὡραιοτέρων, καὶ πολλὴν ὥραν τὴν ἐθεώρησεν. ἡ γαλήνη τῆς καρδίας του ἐταράχθη καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν ἀνυπομονησίαν του, τὴν ἐπιοῦσαν εὗρε πρόφασιν διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν καλύβην τοῦ κτίστου· Οἱ εὐγενεῖς τρόποι του, ἡ γοητευτικὴ λαλιά του ἤρεσαν εἰς τὴν Κλεμεντίνην. Ἐπανέλαβε τὰς ἐπισκέψεις του, καὶ ταχέως ἠγάπησε σπουδαίως ἐκείνην, τὴν ὁποίαν κατὰ πρῶτον μίαν μόνην στιγμὴν ἤθελε ν' ἀγαπήσῃ. Ἀλλὰ φεῦ! ὁ ἔρως του δὲν ὡμοίαζε τὸν ἔρωτα τῶν ἁπλῶν κατοίκων τοῦ χωρίου! Ἀνωτέρας τάξεως ἀνὴρ, ἢ ὥστε νὰ συζευχθῇ τὴν Κλεμεντίνην, μ' ὅλην τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πνεύματός της, τὴν ὁποίαν ἀκολούθως παρετήρησεν εἰς αὐτὴν, ἀπεπειράθη νὰ τὴν παρασύρῃ τῆς ὁδοῦ τῶν καθηκόντων της. Ἀλλ' ἡ νέα κόρη τὸν ἀπέκρουσε μὲ καταφρόνησιν, καὶ τοῦ ἀπηγόρευσε νὰ διαβῇ ποτε τὸ κατώφλιον τῆς πτωχικῆς καλύβης της. Ὁ ἀγὼν οὗτος ἦτο μέγας, εἰς τὴν κατάστασιν τῆς καρδίας εἰς ἣν εὑρίσκετο ἡ Κλεμεντίνη, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἠγάπα τὸν Ἀλφρέδον, καὶ ἡ καρδία της ἐπληρώθη ὑπὸ βαθείας λύπης, συλλογιζομένης, ὅτι δὲν ἤθελε τὸν ἐπανίδῃ πλέον. Φοβουμένη τὰς ἀποπείρας του, καὶ πρὸ πάντων τὸ αἴσθημα, τὸ ὁποῖον τὴν εἵλκυε πρὸς αὐτὸν, ἐπεφόρτισε μίαν τῶν συντρόφων της νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ πλησίον τοῦ πατρός της ἐπί τινας ἡμέρας, καὶ ἐπῆγε νὰ ἐπισκεφθῇ γραῖαν θείαν της, κατοικοῦσαν τρεῖς λεύγας μακρὰν τοῦ Ἁγίου Ὕβου. Ἡ ἀναχώρησις αὕτη ἀνεζωπύρησεν, εἰ δυνατὸν, τὸν ἔρωτα τοῦ Ἀλφρέδου, ὅστις μὴ δυνάμενος νὰ θριαμβεύσῃ κατ' αὐτοῦ, ἐσκέφθη νὰ νυμφευθῇ τὴν κόρην τοῦ κτίστου. Μόλις τὸ σχέδιον τοῦτο ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν του, καὶ ἠθέλησεν ἀμέσως νὰ τὸ πραγματοποιήσῃ, ἔγραψεν ὅθεν εἰς τοὺς συγγενεῖς του διὰ νὰ λάβῃ τὴν συγκατάθεσίν των. Οἱ συγγενεῖς, ὡς μαντεύετε, τὸν ἐξέλαβον ὡς παράφρονα, καὶ ἠρνήθησαν νὰ ἐπικυρώσωσι συνοικέσιον τόσον δυσανάλογον. Ὁ Ἀλφρέδος, ὀλίγον φρωντίζων περὶ τῆς ἀρνήσεως ταύτης, ἔκαμε τὰς συνήθεις προσκλήσεις τοῦ γάμου εἰς τοὺς γονεῖς του, καὶ ἔπειτα, ἀφ' οὗ ἔδωσε τὴν παραίτησιν του, καὶ ἐπλούτησεν ἐκ τῆς ἀπροσδοκήτου κληρονομίας γηραιοῦ τινος θείου του, ἐνυμφεύθη τὴν Κλεμεντίνην εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Ὕβου. Κατὰ πρῶτον, ἡ νέα κόρη παρεκάλεσε θερμῶς τὸν Ἀλφρέδον νὰ μὴ τὴν νυμφευθῇ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν γονέων του, παρατηροῦσα εἰς αὐτὸν, ὅτι τοιαῦτα συνοικέσια σπανίως εὐλογοῦνται παρὰ Θεοῦ· ἀλλ' ὁ ἔρως ὑπερίσχυσε τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ λογικοῦ. Ἡ εὐτυχία τοῦ ν' ἀνήκῃ τις εἰς τὸ ὄν, ὅπερ ἀγαπᾷ, διὰ τοῦ ἱερωτέρου δεσμοῦ, εἶναι τόσον μεγάλη, ὥστε πολλὰς παραβλέπει σκέψεις.

Ὦ τέκνα μου! παρακαλεῖτε τὸν Ὕψιστον νὰ σᾶς διαφυλάξῃ ἀπὸ τοιαῦτα ἰσχυρὰ πάθη, τὰ ὁποῖα κατασυντρίβουσι πολλάκις τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ θύματα τῶν τρομερῶν τούτων τρικυμιῶν τῆς καρδίας, εἶναι βεβαίως ἄξια οἴκτου μᾶλλον, ἢ ψόγου· μ' ὅλα ταῦτα, γνωρίσετε καλῶς, ὅτι διὰ μόνης τῆς ἀκλονήτου θελήσεως τοῦ νὰ μὴ μακρυνθῶμεν ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, δυνάμεθα νὰ βαδίζωμεν σταθερῶς εἰς αὐτήν.

Τὴν ἐπιοῦσαν τῶν γάμων της, σφοδρὰ λύπη ἐτάραξε τὴν εὐτυχίαν τῆς Κλεμεντίνης· ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν πατέρα της, τὸν ὁποῖον ἠγάπα μὲ ἄπειρον τρυφερότητα, καὶ παρὰ τοῦ ὁποίου ἐλατρεύετο, διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Ἀλφρέδον εἰς Παρισίους. Ἄφησε μὲν μίαν γυναῖκα νὰ ὑπηρετῇ τὸν γέροντα, καὶ τίποτε ἀφ' ὅ,τι ἐδύνατο νὰ καταστήσῃ τὴν ζωήν του γλυκείαν δὲν ἐλησμονήθη, ἀλλ' ἤθελεν στερεῖσθαι τῆς παρουσίας τῆς θυγατρός του, καὶ ἡ λαμπροτέρα περιουσία ἦτον ἀνίκανος νὰ ἀντικαταστήσῃ τοιοῦτον θησαυρὸν εἰς τὰ ὄμματά του. Ἐν τούτοις, ἐννόησεν ὅτι ἔπρεπε νὰ φανῇ γενναιόψυχος διὰ νὰ ἐνθαρύνῃ τὴν Κλεμεντίνην, καὶ ὁ ἀτυχὴς ἐδυνήθη ἀκόμη νὰ εὕρῃ λόγους ἐλπίδος καὶ παρηγορίας.

Πάντες ἔκλαυσαν τὴν ἀναχώρησιν τῆς νέας μαρκεσίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ νεᾶνις, μ' ὅλον τὸν πρὸς τὸν συζυγόν της ἔρωτα, ἠσθάνθη τὴν καρδίαν της σπαραττομένην ἐπὶ τῷ χωρισμῷ τούτῳ.

— Θὰ ἐπανέλθω, μᾶς ἔλεγεν αὐτῇ, ἐν μέσῳ τῶν λυγμῶν της. Ἐπανῆλθε τῳόντι, ἀλλ' εἰς ποίαν κατάστασιν!

Δύο ἔτη ἡ Κλεμεντίνη ἔγραφε τακτικῶς πρὸς τὸν πατέρα της. Τὰ γράμματά της ἦσαν μελαγχολικὰ, καὶ ἀμηχανίαν ἐμφαίνοντα. Τὰ ἀνεγίνωσκα ἐγὼ εἰς τὸν πατέρα της καὶ ἡ καρδία μου κατεθλίβετο. Προαίσθημά τι μὲ ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ δυσαναλογία τῆς κοινωνικῆς τάξεως, ἔσπειρεν ἤδη διχονοίας τινὰς εἰς

τὸν οἰκιακὸν βίον τῆς Κλεμεντίνης, καὶ δὲν ἠπατώμην, ὡς θέλετε ἰδεῖ.

Ἅπαξ μόνον κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἐπεσκέφθη τὸν πατέρα της. Ἀπέκτησεν υἱόν, καὶ ἐπεθύμει νὰ λάβῃ τὴν εὐλογίαν τοῦ πάππου του. Ὦ τέκνα μου! ποία χαρὰ, ἀλλὰ καὶ ποία λύπη εἰς τὴν σύντομον ταύτην συνέντευξιν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς θυγατρός! Ἄγγελος ἀφοσιώσεως καὶ καλοκἀγαθίας, ἡ Κλεμεντίνη δὲν ἐπαραπονέθη ποσῶς κατὰ τοῦ ἀνδρός της· διὰ νὰ μὴ λυπήσῃ μάλιστα τὸν γέροντα, ἠθέλησε νὰ τὸν πείσῃ, ὅτι ἦτο εὐτυχής· ἀλλ' οὐδὲ ὁ πατήρ της, οὐδ' ἐγὼ δὲν ἠπατήθημεν. Τοσαῦται ἠθικαὶ θλίψεις ἄφησαν ἤδη ἴχνη ἐπὶ τοῦ προσώπου της, τοῦ ἄλλοτε τόσον ἀγνοῦ καὶ θελκτικοῦ. Τὴν πρωΐαν τῆς ἀναχωρήσεώς της, ὁ γέρων πατήρ της καὶ ἐγὼ τὴν συνωδεύσαμεν μέχρι τῆς ἄκρας τῆς πλαγίας ὁδοῦ ἥτις ἑνώνεται μὲ τὸν μεγάλον δρόμον. Ἐκράτει τὸν βραχίονα τοῦ πατρός της, ἡ θαλαμηπόλος ἔφερε τὸ παιδίον, ἡ ἅμαξα ἐβάδιζεν· ἠκολούθουν κ' ἐγὼ βυθισμένος εἰς λυπηροὺς διαλογισμούς· ἦτο μαῖος, καὶ δὲν θέλω ποτὲ λησμονήσει τὴν γλυκεῖαν ταύτην καὶ ἤρεμον πρωΐαν, τῆς ὁποίας ἡ γαλήνη διεφώνει σκληρῶς πρὸς τὴν σπαρακτικὴν σκηνὴν τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν δύο τούτων ὄντων, τὰ ὁποῖα δὲν ἔμελλον πλέον νὰ συναντηθῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

Δύο ἔτη παρῆλθον ἀκόμη· Ἡ Κλεμεντίνη ἔγραφε πάντοτε, ἔστελλε πᾶν ὅ,τι ἐδύνατο νὰ ὡραΐσῃ τὴν ὑλικὴν ζωὴν τοῦ πατρός της, ἀλλὰ δὲν ἐπανήρχετο. Περὶ τὸ τέλος τοῦ φθινοπώρου, ὁ γέρων Βιρὼ αἰφνιδίως ἀσθενεῖ τόσον βαρέως, ὥστε ἀπὸ τὴν δευτέραν ἡμέραν πᾶσα ἐλπὶς ἀπωλέσθη. Ἔγραψα πρὸς τὴν μαρκεσίαν, ἥτις μ' ἀπεκρίθη μὲ τὸ αὐτὸ ταχυδρομεῖον. « ἀναχωρῶ ἀμέσως· τὸ γράμμα μου δυο ἡμέρας μόνον θὰ προηγηθῇ ἐμοῦ· » αἱ δύο ἡμέραι παρῆλθον, εἰς τὰς τελευταίας δὲ λάμψεις τῆς δευτέρας, ὁ γέρων Βιρὼ ἐξέπνευσε, κράζων τὴν θυγατέρα του, καὶ κληροδοτῶν με μὲ τὴν πρὸς αὐτὴν εὐλογίαν του. Δεκαπέντε ἄλλαι ἡμέραι παρῆλθον ἀκόμη καὶ ἡ κυρία Κλεμεντίνη δὲν ἐφάνη. Ὑποπτευόμενος δυστυχίαν τινὰ ἀπροσδόκητον, ἔγραψα εἰς Παρισίους, ἀλλὰ κἀμμίαν ἀπάντησιν δὲν ἔλαβον· αἱ εἰκασίαι μου μ' ἔρριψαν εἰς ἀμηχανίαν.

Τὸν ἀκόλουθον μῆνα τοῦ θανάτου τοῦ γέροντος, ἐσπέραν τινὰ μελαγχολικὴν καὶ βροχερὰν τοῦ Δεκεμβρίου, γυνὴ κρατοῦσα παιδίον ἀπὸ τὴν χεῖρα, ἔπεσεν ἐξηντλημένη ἀπὸ τὸν κόπον ἐπὶ τῶν βαθμίδων τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ὕβου. Ὁ ἄνεμος ἔπνεεν ὁρμητικῶς, καὶ ἀνεμοστρόβολοι χιόνος ἐσκότιζον τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ἡ θεία πρόνοια ἐπέτρεψεν, ὥστε ὁ νεωκόρος, ἀφοῦ ἐσήμανε τὸν ἑσπερινὸν, νὰ ἐπιστρέψῃ, νομιζῶν ὅτι ἐλησμόνησε νὰ κλείσῃ τὰς θύρας τῆς ἐκκλησίας. Ἀντικειμενόν τι μέλαν ἔκειτο ἀκίνητον ἐπὶ τοῦ κατωφλίου, ἦτο δὲ γυνὴ λειποθυμημένη· τὸ ἀτυχὲς παιδίον της κεκλιμένον ἐπὶ τοῦ στήθους της. ἔκλαιε κράζον αὐτὴν σιγαλά. Ὁ νεωκόρος, συγκινηθεὶς εἰς τὸ σπαραξικάρδιον τοῦτο θέαμα, ἐπῆγε νὰ ζητήσῃ βοήθειαν. Πάραυτα, ἅπαν τὸ χωρίον συνέρρευσε, προηγουμένου τοῦ δημάρχου καὶ ἐφημερίου. Ἡ δυστυχὴς μετεφέρθη εἰς τὸ πρεσβυτέριον, πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὰς αἰσθήσεις της.

Τί δὲ μᾶς ἐφάνη, ὅταν εἰς τὴν ὑποστρέμουσαν λάμψιν τοῦ φανοῦ, ἀνεγνωρίσαμεν τὴν ὡραίαν μας Κλημεντίνην.

Τὰ ἐνδύματά της, βεβρεγμένα ὑπὸ τῆς χιόνος, ἐμενον προσκολλημένα εἰς τὰ ἰσχνὰ μέλη της, ἡ δυστυχία διεποίκιλεν ὑπὸ ἀργυροειδῶν νημάτων τὸ στιλπνὸν τῆς κόμης της· ἡ λευκότης τῆς χροιᾶς της μετεβλήθη εἰς πελιδνὴν ὠχρότητα, ἀλλ' οἱ ἀγνοὶ χαρακτῆρες της διετήρουν εἰσέτι πᾶσαν τὴν γοητείαν των, καὶ οὐδ' αὐτὸς ὁ θάνατος ἐδυνήθη ν' ἀλλοιώσῃ τὴν ἀγγελικήν των γλυκύτητα.

Εἰς διάστημα δέκα ἡμερῶν, ἡ Κλεμεντίνη παραδεδομένη εἰς τρομακτικὴν παραφροσύνην, δὲν ἐγνώρισεν οὐδένα. Ἐπὶ τέλους, διὰ μεγίστης περιποιήσεως, ἐπαισθητὴ βελτίωσις ἔγεινεν εἰς τὴν κατάστασίν της· ἀλλ' ἠσθάνθη, ὅτι δὲν θ' ἀφήσει τὴν κλίνην τῆς ὀδύνης ἢ διὰ νὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὸ κοιμητήριον. Ὁ πρῶτός της διαλογισμὸς ἦτο νὰ ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ πατρός της· ἀλλὰ φοβούμενοι νέαν κρίσιν, ἠθελήσαμεν νὰ τῇ κρύψωμεν τὴν ἀλήθειαν, πλὴν τὴν ἐμάντευσεν.

— Ὦ θεέ μου! ἐψιθύρισεν αὖθις, ἐνώνουσα τὰς χεῖρας, συγχώρησέ με· ἂν δὲν ἐγκατέλιπον τὸ γῆρᾶς του εἰς μισθωτὰς φροντίδας, ἤθελε ζῇ ἀκόμη . . . Μὲ κατηράσθη, ἴσως, καὶ μ' ὅλα ταῦτα . . . .

Ἔσπευσα νὰ τὴν ἐνθαρρύνω . . . Ὄχι τῆς λέγω, ὁ πατήρ σου ὑπέφερεν εἰς τὴν ἀπουσίαν σου, ἀλλὰ δὲν σὲ ἐμέμφθη ποσῶς· ἐννόησεν ὅτι ἰσχυρωτέρα δύναμις τῆς θελήσεώς σου σ' ἐκράτει μακρὰν αὐτοῦ, καὶ ἀπεθανεν εὐλογῶν σε.

Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς περιγράψω, τέκνα μου, τὴν εὐγνωμοσύνην, ἥτις ἐπέλαμψεν εἰς τὰ ἐσβεσμένα ὄμματα τῆς Κλεμεντίνης, ἀκουσούσης τοὺς λόγους μου· πολλὴν ὥραν ἐδεήθη ἐνθέρμως, ἔπειτα ἐζήτησε νὰ τὴν ἀφήσουν μόνην μὲ τὸν ἐφημέριον, τὸν δήμαρχον, καὶ ἐμέ. Ἡ ἀτυχὴς, τότε μᾶς διηγήθη ποία σειρὰ δεινῶν δυστυχημάτων τὴν ἐμπόδισαν νὰ ἔλθῃ νὰ δεχθῇ τὴν τελευταίαν πνοὴν τοῦ πατρός της· δὲν θὰ σᾶς διηγηθῶ λεπτομερῶς τὰ δυστυχήματα ταῦτα, παιδία μου· μάθετε μόνον, ὅτι, ἀφοῦ ἅπαξ ὁ ἔρως του ἐσβέσθη, ὁ Ἀλφρέδος δὲν εἶδε πλέον εἰς τὴν σύντροφόν του παρὰ θυγατέρα κτίστου. Μανιώδης καθ' ἑαυτοῦ, διότι παρεμπόδισε τὸ μέλλον του διὰ τῆς ἑνώσεως ταύτης, ἐπότισε τὴν Κλεμεντίνην δὲ τῶν πικροτέρων καταφρονήσεων καὶ μόνος ὁ στοχασμὸς τῆς μονώσεως, εἰς ἣν ὁ θάνατός της ἤθελεν ἀφήσει τὸν υἱόν της, μᾶς ἔλεγεν οὕτη, τὸν ἐμπόδισαν τοῦ νὰ κάμῃ ἀπόπειραν κατὰ τῆς ζωῆς της. Ἀλλὰ τὸ ποτήριον τῆς δυστυχοῦς γυναικὸς δὲν εἶχε κενωθῆ ἀκόμη· ὠθούμενος ἀπὸ τὰς συμβουλὰς τῆς οἰκογενείας, τῆς ὁποίας ἡ συγχώρησις ἐχορηγεῖτο ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἐξορίας τῆς Κλεμεντίνης, ὁ Ἀλφρέδος δὲν ἐφείσθη πλέον τοῦ θύματός του· ἡμέραν τινὰ διεδήλωσεν ὅτι ἔμελλε νὰ θέσῃ ποσότητα τινὰ χρηματικὴν παρά τινι τραπεζίτῃ, διὰ νὰ τὴν προφυλάξῃ ἀπὸ τὴν ἔνδειαν, καὶ ὅτι ἐδύνατο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν ἅγιον Ὕβον, ἀφίνουσα εἰς αὐτὸν τὸν υἱόν των. Ἡ δυστυχὴς δὲν ἀπήντησε λέξιν· ὁ Ἀλφρέδος, κακὸς πατὴρ καὶ ἀνίκανος νὰ ἐννοήσῃ τὴν μητρικὴν στοργὴν, ἐνόμισεν ὅτι ἡ γυνή του συγκατετίθετο εὐχαρίστως εἰς τὸν χωρισμόν τοῦτον, καὶ ἀπεσύρθη περιχαρὴς, ὅτι ἀπηλλάγη ἀπὸ σκηνὰς δακρύων καὶ ἐπιπλήξεων. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔφθασεν ἡ ἐπιστολὴ, ἡ ἀναγγέλουσα τὴν ἀσθένειαν τοῦ πατρός της. Ἡ Κλεμεντίνη δὲν ἐδίστασε πλέον νὰ πραγματοποιήσῃ σκοπὸν πρὸ πολλοῦ ἤδη σχηματισθέντα. Τὴν ἐπαύριον ἀφοῦ συνήθροισε τὰ πράγματά της καὶ τὸ ὀλίγον ἀργύριον, τὸ ὁπαῖον τῆς ἄφησεν ἡ φιλαρφυρία τοῦ Ἀλφρέδου, ἐπῆγε νὰ λάβῃ εἰς τὴν ἁμαξαν τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν τὴν πρωΐαν ἐσυμφώνησε δι' ἑαυτὴν καὶ τὸν υἱόν της. Ἡ σκληρότης τοῦ συζύγου της τὴν προσέβαλε καιρίως· ἠσθάνετο ὅτι ὀλίγον ἤθελε ζήσει, καὶ ἡ μόνη της ἐπιθυμία ἦτο νὰ φθάσῃ ἐν καιρῷ διὰ νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν θνήσκοντα γέροντα, καὶ ν' ἀποθάνῃ μετ' αὐτοῦ . . . .

— Ὅταν δὲν θὰ ὑπάρχω πλέον, ἔλεγεν, ὁ Ἀλφρέδος θ' ἀγαπᾷ τὸν υἱόν μας.

Ἀνεχώρησεν ἡ δυστυχὴς γυνὴ, ἀλλὰ σφοδρὸς πυρετὸς τὴν ἠνάγκασε νὰ σταματήσῃ καθ' ὁδόν. Ὅταν δὲ ἀπηλλάγη τοῦ κινδύνου, εἰς μὴν εἶχε παρέλθει, οἱ πόροι της ἐξηντλήθησαν καὶ διὰ νὰ φθάσῃ εἰς ἅγιον Ὕβον ἔπρεπε νὰ βαδίσῃ τριάκοντα λεύγας πεζῇ, κρατοῦσα τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας της· ἄνευ τοῦ νεωκόρου, δὲν ἦτον ἀπιθανον, ἐκείνη ἥτις ἄλλοτε ἦν τὸ καύχημα τοῦ χωρίου μας, ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ πεῖναν καὶ τὸ ψύχος, ὑπὸ τὸν πρόναον τῆς ἐκκλησίας.

Ὅταν αἱ ἀλγειναὶ ἐξομολογήσεις τῆς Κλεμεντίνης ἐτελείωσαν, ἐζήτησε μελάνην καὶ χαρτίον, ἔπειτα ἔγραψεν εἰς τὸν ἄνδρα της τὸ περιπαθέστερον γράμμα διὰ νὰ τοῦ συστήσῃ τὸν υἱόν της. Τὸ ἥμερον πλάσμα δὲν ἀπέτεινεν οὐδεμίαν ἐπίπληξιν εἰς ἐκεῖνον, ὅστις τόσον σκληρῶς τὴν μετεχειρίσθη. Μόνοι οἱ ἔνοχοι γινώσκουσι τὴν ὀργὴν, αἱ ἀθῶαι ψυχαὶ εἶναι πάντοτε γαλήνιαι. Ὅταν ἐτελείωσε τὸ γράμμα της, ἡ Κλεμεντίνα τὸ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν ἐφημέριον. Ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς ὑπεσχέθη νὰ τὸ μεταδιδάσῃ ὁ ἴδιος πρὸς τὸν Ἀλφρέδον.

Τὸ ἑσπέρας τῆς πενθίμου ταύτης ἡμέρας, ἀφοῦ ἔλαβε τὰς παρηγορητικὰς παραμυθίας τῆς θρησκείας, ἡ Κλεμεντίνη ἀπέθανε, πρὶν εἰσέτι συμπληρώσει τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας της. Πρὶν δὲ ἐκπνεύσει, ἐζήτησε νὰ τῆς φέρουν τὸν υἱόν της, καὶ πολλὴν ὥραν ἐδεήθη ὑπὲρ αὐτοῦ εἰς τὴν Θεοτόκον, μητέρα ὅλων τῶν ὀρφανῶν.

Μετὰ μίαν ἑβδομάδα, ὁ ἀγαθὸς ἐφημέριος ἀνεχώρησε διὰ τοὺς Παρισίους φέρων μαθ' ἑαυτοῦ τὸν μικρὸν Ἐρρῖκον. Μετὰ δεκαπέντε δὲ ἡμέρας ἐπανῆλθον καὶ οἱ δύο· ὁ Ἀλφρέδος εἶχεν ἀκολουθήσει τὴν οἰκογένειάν του εἰς Ἰταλίαν.

Υἱοθετήσαμεν τὸ τέκνον τῆς Κλεμεντίνας, τῆς ὁποίας τὸν τάφον ἀνοίξαμεν πλησίον τοῦ πατρός της· χωρισμένοι εἰς τὴν ζωὴν, ἔμελλον, τοὐλάχιστον, νὰ ἑνωθῶσιν εἰς τὸν οὐρανόν· φεῦ! ὅ,τι ἠγάπησε τὸ θύμα τοῦ Ἀλφρέδου, δὲν ἦτο προωρισμένον νὰ ἐπιζήσῃ μετ' αὐτὴν, καὶ τὰ ρόδα ἅπαξ μόνον εἶχον ἀνθήσει ἐπὶ τὸν τάφον της, ὅτε ἐδέησε νὰ τὸν ἀνοίξωμεν ἐκ νέου, διὰ νὰ καταθέσωμεν ἐκεῖ καὶ τὸν υἱόν της. Στερηθὲν τῶν μητρικῶν φροντίδων, τὴν οὐρανίαν ταύτην δρόσον τῆς νεότητος, τὸ ἀσθενὲς τέκνον ὠχρίασεν ὡς τὸ φυτὸν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὁ ἥλιος ἤθελεν ἀποσύρει τὰς ἀκτῖνας του, καὶ ἐμαράνθη.

Μετὰ τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη ὁ Ἀλφρέδος ἐπανῆλθεν εἰς Γαλλίαν. Αἱ ἔρευναί του διὰ νὰ μάθῃ τέλος τὴν τύχην τῆς γυναικός του τὸν ἔφερον εἰς τὸν ἅγιον Ὕβον, ὅπου ἐβεβαιώθη ὅτι τίποτε πλέον δὲν ἠναντιοῦτο εἰς τὸ συνοικέσιόν του μὲ μίαν πλουσίαν κληρονόμον.

Τί θέλομεν συμπεράνει ἐκ τῆς ἱστορίας ταύτης τέκνα μου; ἐξηκολούθησεν ὁ γέρων· ὅ,τι σᾶς ἔλεγον πρὶν ἀρχίσω τὴν διήγησιν. Ἂν ἡ Κλεμεντίνη ἔμενεν εἰς τὴν πρώτην της κατάστασιν, ἡ ζωή της ἤθελε διέλθει γλυκεῖα καὶ ἤρεμος ὡς τὴν ἐδικήν μας. Εὐτυχὴς σύζυγος, ἀγαθὴ μήτηρ, δὲν ἤθελε πρόωρως ἀφήσει τὴν ζωὴν, καταβληθεῖσα ἀπὸ τὴν μεγαλητέραν λύπην, ἥτις ποτὲ καταβλίβει τὴν γυναῖκα, τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ συζύγου της. « Ὅταν δὲν ἔχει τις εἰμὴ πτέρυγας περιστερᾶς, δεν πρέπει, ὡς τὸν ἀετὸν, νὰ πλησιάζῃ τὸν κεραυνόν. »

(Musée des familles.) Ὑπὸ Ξ.

ΑΛΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΓΝΗΤΙΣΜΟΥ.

Ὑπάρχει εἰς τὴν φύσιν γενικός τις πράκτωρ, διοικῶν καὶ τροποποιῶν πάντα τὰ ὄντα, ὅστις εἰδικώτερον πρὸς τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμὸν ἐφαρμοζόμενος, *ζωϊκὸς μαγνητισμὸς* ἐπωνομάσθη.

Ὁ πράκτωρ οὗτος, οὐσιωδῶς κοινωνητὸς κατὰ θέλησιν, ἐνεργεῖ ἐπὶ τῶν σωμάτων, ἐν οἷς εἰσδύει, τροποποιήσεις λίαν ἀξιοσημειώτους καὶ τὸ πλεῖστον εὐεργετικάς.

Ἐκ τῶν τροποποιήσεων τούτων ἡ μᾶλλον ἀξιοθαύμαστος εἶναι ἡ γνωριζομένη τῷ ὀνόματι *τεχνητὴ ὑπνοβασία* ἢ *μαγνητική*. Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, ἀπηλλαγμένη τῶν αἰσθητηρίων της, ἀποκτᾷ ἐνέργειάν τινα ἀντιληπτικὴν, ἥτις ἀνατρέπει ὅλας τὰς περὶ τῶν τοῦ κοινοῦ βίου εἰδήσεις μας. Ἡ σκιερότης τῶν σωμάτων εἴς τινας περιστάσεις, αἱ διαστάσεις, τὰ φυσιολογικὰ μυστήρια, τὸ σκότος τοῦ μέλλοντος δὲν ἐπιπροσθοῦσιν αὐτήν.

Καὶ δυνατὸν μὲν ν' ἀπατηθῇ, ἀλλ' ἐν γένει τὰ ἐκ τούτου ἀποτελέσματα εἶναι θαυμάσια, καὶ ἂν τὰ διαφιλονεικῇ ὁ νοῦς ἡμῶν, ἀλλ' εἶναι ἀνίκανος νὰ τὰ ἐξηγήσῃ.

Ἀρχὴ ζωϊκὴ, οὐσία αἰθερία, περικεχυμένη ὑπὸ τοῦ Παντοδυνάμου εἰς ἅπασαν τὴν φύσιν, συγχεομένη μετὰ τῆς θερμότητος, τοῦ φωτὸς, τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἐνεργοῦσα ἐν ὑμῖν, ἐκτὸς ἡμῶν, ἀκουσίως ἡμῶν, ἀναπτυσσομένη ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν ἠθικῶν αἰτιῶν ἢ παθολογικῶν περιστάσεων, ἰδοὺ τί ἐστὶ *μαγνητισμὸς*. Οὐδεὶς τῶν ὅσοι ἠθέλησαν νὰ σπουδάσωσι τὰ φαινόμενα τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου ἠρνήθησαν τὸν μαγνητισμὸν τοῦτον. Ὄχι, ἀπατώμεθα. Τὰ ἐπιστημονικὰ σωματεῖα δὲν παρεδέχθησαν εἰσέτι τὸν μαγνητισμὸν, οὐδὲ τὸν ἐπολιτογράφησαν εἰς τὸ κράτος τῶν γνώσεών του. Ἀποδεικνύεται ἄρα ἐκ τούτου ὅτι ὁ μαγνητισμὸς δὲν ὑπάρχει; δὲν τὸ φρονοῦμεν. Προσκολλημένοι διὰ τῆς καρδίας καὶ τοῦ συμφέροντος εἰς τὰς παλαιὰς μεθόδους, οἱ σοφοὶ ἀρνοῦνται τὸ φῶς, διότι δὲν βλέπουσι, καὶ τὴν κίνησιν διότι εἶναι παραλυτικοί. Δὲν κατεφέρθησαν καὶ κατὰ τοῦ Ἄρβεῦ, ἀποδεικνύοντες τὴν κικλοφορίαν τοῦ αἵματος; Ὅταν οἱ ἁπλοὶ τὴν καρδίαν φθάνωσι διὰ τῆς πίστεως εἰς τὴν θεωρίαν τῶν θαυμασίων μυστηρίων τοῦ ἀοράτου κόσμου, οἱ σοφοὶ

καὶ οἱ μικροὶ μένουσιν εἰς τὴν ἄγνοιάν των καὶ τὴν εὔπιστον ἀπιστίαν των.

Φαίνεται ἀποδεδειγμένον ὅτι ὁ μαγνητισμὸς ἐγνώσθη, καὶ ἔγεινε πρακτικὸς ὑπὸ τῶν λαῶν τῆς βαθυτέρας ἀρχαιότητος. Αἱ ἐπιθέσεις τῶν χειρῶν ἡ τοσοῦτον ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἀσσυρίοις, τὰ μαντεῖα, αἱ σιβύλλαι οἱ οἰωνοσκόποι, οἱ κατηχημένοι, αἱ προφητείαι, τὰ θαύματα, δὲν ἦσαν εἰμὴ μαγνητικαὶ πράξεις, διαφέρουσαι κατὰ τὰς γνώσεις ἢ τὰ συμφέροντα τῶν χρωμένων αὐτάς.

Πεπαιδευμένοι δέ τινες, ἀναβαίνοντες εἰς πολὺ ἀρχαιοτέραν τοῦ Ἱπποκράτους ἐποχὴν, εἶπον ὅτι τὰ πρακτικὰ τῆς ἐπιστήμης ταύτης εἶναι κατακεκλεισμένα ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῶν ναῶν τῆς αἰνιγματώδους Αἰγύπτου. Ἄλλοι δὲ πεπαιδευμένοι, χωρὶς νὰ φοβηθῶσι τὴν χλεύην, ἐκήρυξαν ὅτι σκηνή τις τοῦ Ἀμφυτρίωνος τοῦ Πλσύτου ἐμπεριχλύει τὸ ἔμβρυον τῆς ἀποκρύφου ταύτης ἐπιστήμης. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἑρμοῦ ζητοῦντος, ν' ἀποκοιμίσῃ τὸν Σωσίαν, μαγνητίζων αὐτόν. Ἀλλ' ἀφέντες ταῦτα ἔλθωμεν εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν.

Περὶ τὰ 1762 ὁ Μέσμερ, μέλος τῆς ἰατρικῆς ἀκαδημίας τῆς Βιέννης, ὠδηγήθη ὑπὸ σειρᾶς παρατηρήσεων καὶ θεωρειῶν, ν' ἀποδείξῃ τὴν ὕπαρξιν ῥευστοῦ τινος παγκοσμίου, ὅπερ ὠνόμασε *μαγνητισμὸν*. Ἐνθαρυνθεὶς κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ βαρώνου δὲ Στοερὲν, ἀρχιϊατροῦ τοῦ αὐτοκράτορος, διετάχθη ἀκολούθως νὰ παύσῃ αἰσχύνων τὴν Ἀκαδημίαν διὰ τοῦ νεωτερισμοῦ του ἐκείνου. Ἐκληφθεὶς παράφρων καὶ φανταστικόπος, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν γῆν τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν ἵνα ζητήσῃ ἄσυλον, ὀπαδοὺς, καὶ πρὸ πάντων κριτάς. Μόλις δ' ἔφθασεν εἰς Παρισσίους καὶ τὸ σύστημά του ἔφερε τοὺς πάντας εἰς ἐνθουσιασμόν. Μολονότι εὗρεν ἔνθερμον ὀπαδὸν καὶ ὑπερασπιστὴν τὸν Κ. Δελὼμ, ἕνα τῶν διευθυντῶν τῆς ἰατρικῆς σχολῆς, καὶ ἀρχιϊατρὸν τοῦ κόμητος τῆς Ἀρτεσίας, ἀλλ' ἀπεδοκιμάσθη ὑπὸ τῆς συστηθείσης ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἀποτελέματα τοῦ μαγνητισμοῦ, ἐξαιρουμένου τοῦ Κ. Ἰουσιὼ, ὅστις ὑπερασπίσθη παῤῥησίᾳ τὸν Μέσμερ. Ἐντεῦτοις, ὁ Μέσμερ ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Γαλλίας, ἀφίνων τὴν θέσιν του εἰς τὸν κόμητα Καλλίοστρον. Ἀπέθανε δὲ τὸ 1815 εἰς τὸ μικρὸν χωρίον τῆς γεννήσεώς του ἐν Γερμανίᾳ. Ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἀφῆκε προσυλήτους του πολλοὺς, μεταξὺ τῶν ὁπο ων ἀναφέρομεν τοὺς ἀδελφοὺς Ἰσεγιοὺρ, τὸν Κόρμαν, τὸν Βεργὰς, τὸν ἡγούμενον Γεράρδον, τὸν μαρκέσιον Ἀσφαγέττην τὸν Κ. Δεπρὰ, τὸν Γιοὺλ δὲ Σεπρεμενὶλ, τὸν Φουρνὲλ καὶ τέλος τὸν Ἰατρὸν Κλοκέ. Τῷ 1813, ἐφάνη ἡ περιώνυμος *ἱστορία τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ*, ὑπὸ τοῦ σοφοῦ καὶ ἐναρέτου Κυρίου Δελεύζου, καὶ τέλος, τῷ 1825, συζητήσεις σπουδαῖαι ἐπανελήφθησαν ἐντὸς τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῆς ἰατρικῆς. Τῷ 1831, ὁ ἰατρὸς Ὕσσων (Husson) μετὰ γενόμενα πειράματα, ὑπέβαλε τὴν ἔκθεσίν του ἐν ᾗ ἀναγινώσκονται τὰ ἑπόμενα περὶ τῆς τοῦ ὑπνοβάτου καταστάσεως.

« Παράγει αὕτη, λέγει ὁ Ἰατρὸς, τὴν ἀνάπτυξιν νέων τινῶν δυνάμεων, οἷον τῆς θεωρητικῆς ὀξυδερκείας (d'intuition), τοῦ ἐνδομύχου προορατικοῦ, καὶ ἐπιφέρει μεγάλας μεταβολὰς εἰς τὴν φισιολογικὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς τὴν ἀναισθησίαν, τὴν αἰφνήδιον καὶ σημαντικὴν αὔξησιν τῶν δυνάμεων.

« Ὅταν ἅπαξ καταληφθῇ τις ὑπὸ τοῦ μαγνητικοῦ ὕπνου, δὲν εἶναι ἀναγκη νὰ γίνῃ προσφυγὴ εἰς τὰς μαγνητικὰς ἐπαφάς, διὰ νὰ μαγνητισθῇ ἐκ νέου.

« Τὸ βλέμμα τοῦ μαγνητιστοῦ, μόνη ἡθέλησίς του ἔχουσι τὴν αὐτὴν δύναμιν. Ὄχι μόνον δύναταί τις νὰ ἐνεργῇ ἐπὶ τοῦ μαγνητιζομένου, ἀλλὰ πρὸς τούτοις νὰ τὸν ῥίψῃ εἰς κατάστασιν ὑπνοβασίας, νὰ τὸν ἐξάξῃ αὐτῆς ἀκουσίως του, μακρὰν αὐτοῦ εἰς ἀπόστασίν τινα καὶ ἀκόμη χωριζομένη διὰ τοίχου.

« Εἴδομεν δύο ὑπνοβάτας νὰ διακρίνωσι μὲ ὄμματα κεκλεισμένα τὰ τεθέντα ἐνώπιόν των ἀντικείμενα. Ἀπαντήσαμεν εἰς δύο ἄλλους τὴν δύναμιν τοῦ προβλέπειν ἔργα τοῦ ὀργανισμοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πολύπλοκα· αἱ προῤῥήσεις των ἐπραγματοποιήθησαν μετ' ἀξιοσημειώτου ἀκριβείας. »

Ἄγνωστον τίς ἡ μέλλουσα τύχη τοῦ μαγνητισμοῦ. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς σήμερον δύναταί τις νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἶναι θαυμάσια τὰ γνωστὰ ἤδη αὐτοῦ ἀποτελέσματα.

Ἡ ΑΓΓΛΙΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΕΣ.

(*Ὑπὸ* S. *Henri Berthoud.*)

Ἂν πρέπῃ νὰ πιστεύσωμεν τοὺς σοφοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἡ ἐπιστήμη θέλει φθάσει ἐπὶ τέλους νὰ ἐξηγῇ τὰ μυστηριωδέστερα τῶν πραγμάτων, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ ἀνθρώπινα πάθη. Κατά τινας ὁποδοὺς αὐτῆς, ὁ ἔρως, ναὶ, ὁ ἔρως, δὲν φαίνεται νὰ ᾖναι ἄλλο ἢ ἐπῤῥοή τις τοῦ μαγνητικοῦ ῥευστοῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου (ἔρωτος) μετ' οὐ πολὺ ἴσως θέλομεν δύνασθαι ν' ἀπαλαττώμεθα (ὁποίας εὐχῆς ἔργον!) καταφεύγοντες εἰς τὰς ἐπαφὰς, δι' ὧν οἱ μῦσται τῆς τέχνης ἀποκοιμίζουσι καὶ ἐξυπνῶσι τοὺς ὑπνοβάτας.

Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, ἔρχομαι νὰ σᾶς διηγηθῶ ἱστορίαν τινὰ ὀπτασιοσκόπου.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ ἔτους 1795, ἡ διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν γλῶσσαν τῆς ἐποχῆς, κατὰ τὸ ἔτος Γ'. τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, μιᾶς καὶ ἀδιαιρέτου, μικρὸν μετὰ τὴν ἀξιοθρήνητον ὑπόθεσιν τοῦ Κιδερὰ, γυνή τις συνελήφθη, καθ' ἣν στιγμὴν ἐζήτει νὰ εἰσδύσῃ εἰς Γαλλίαν διὰ τῶν συνόρων της τῆς Ἐλβετίας· ἡ γυνὴ αὕτη δὲν ὡμίλει τὴν γαλλικήν· ὅταν δὲ εὗρον διηρμενέα διὰ νὰ τὴν ἐξετάσουν περὶ τῶν αἰτιῶν, αἵτινες τὴν παρεκίνησαν ν' ἀποπειραθῇ ἄνευ διαβατηρίου ὁδοιπορίαν τόσον ἐπικίνδυνον, ἀπεκρίθη ὅτι ἐξετίθετο εἰς ὅλους τοὺς κινδύνους διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ φρούριον ὅπου ὁ βάρβαρος ἄρχων τοῦ Φανὲλ ὑπεχρέωσε τὴν Γαβριήλην Δὲ Βερζὺ νὰ φάγῃ τὴν καρδίαν τοῦ ἐραστοῦ της.

Ἡ αἰτιολογία αὕτη τοσοῦτον ἐφάνη γελοία, ὥστε δὲν ἐδυνήθησαν νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ἔλεγεν ἀλήθειαν, ἢ εἶχε σῶας τὰς φρένας ἡ γυνὴ αὕτη, καὶ τὴν ἀπέστειλαν αἰχμάλωτον εἰς Παρισίους, μετ' εὐαρίθμου συνοδίας, ὡς κατάσκοπον τῆς Ἀγγλίας. Ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην καὶ ἐφέρθη εἰς τὴν εἱρκτὴν, καθ' ἣν ἡμέραν ὁ Ταλλιὲν ἔλεγεν ἀπὸ τοῦ βήματος.

« Τὰ κύματα ἔῤῥιψαν ὑπὸ τὴν ῥομφαίαν τοῦ νόμου τὸν ἀχρεῖον ἐκεῖνον ὄχλον τῶν μισθωτῶν τοῦ Πίττ, τοὺς στυγεροὺς τούτους αὐτουργοὺς πασῶν τῶν δυστυχιῶν μας. Ἐτόλμησαν νὰ πατήσωσιν ἐκ νέου τὸ ἔδαφος τῆς πατρώας γῆς των, καὶ ἡ γῆ αὕτη θέλει τοὺς καταφάγει . . . »

Κρίνετε λοιπὸν ὁποίαν ὑποδοχὴν ἔλαβεν εἰς τὴν Κονσιεργερίαν ἡ συμπατριώτης τοῦ Πίττ! Τὴν ἐκακομεταχειρίσθησαν, καὶ διεσκέδαζον ἀπανθρώπως διὰ τοὺς ῥόβους της τοὺς ἐκφραζομένους εἰς γλῶσσαν διεφθαρμένην, εἰς ἣν ἐμιγνύοντο σπάνιαι τινες γαλλικαὶ λέξεις παραδόξως παραμεμορφωμέναι.

Ὅταν δὲ ἐξήντλησαν κατ' αὐτῆς ὅλα τὰ εἴδη τοῦ ἐμπαιγμοῦ καὶ τῶν ὕβρεων, τὴν ἔῤῥιψαν εἰς τὴν σκοτεινοτέραν καὶ ὀχληρωτέραν φυλακήν. Ἡ θύρα τῆς θλιβερᾶς ταύτης κατοικίας δὲν εἶχε πλέον τῶν τεσσάρων ποδῶν ὕψος, καὶ ἔπρεπε, διὰ νὰ εἰσέλθῃ, νὰ κλίνῃ τὸ σῶμα ὁλόκληρον. Ὁ εἰσερχόμενος δὲ εὑρίσκετο τότε εἰς μέρος φωτιζόμενον διά τινος ὀπῆς ὁριζοντίας, ἐχούσης μὲν ὕψος τεσσάρων δακτύλων, πλάτος δὲ δεκαπέντε· τὸ ὕδωρ ἔῤῥεεν ἀπὸ τὰ τείχη, καὶ ἔπιπτεν εἰς ἔδαφος ἐστρωμμένον ὑπὸ ἐρυθρῶν πλίνθων· τέλος ἡ ἀποσκευὴ συνίστατο εἰς μίαν κλίνην ἐκ λωρίων, καὶ εἰς παραπέτασμά τι.

Ἡ κλίνη ἐχρησίμευεν ἐνταὐτῷ ὡς στρῶμα καὶ ὡς καθέδρα, διὰ δὲ τοῦ παραπετάσματος, ὅταν ἡ δεσμία, ἐξεδύετο τὸ ἑσπέρας, ἔκλειε κατὰ τὸ ἥμισυ, παράθυρόν τι ἀνοιγόμενον ἐπὶ τῆς εἱρκτῆς καὶ ἀφίνον τοὺς δεσμοφύλακας νὰ ἐπαγρυπνῶσιν ἐκ τοῦ πλησίον δωματίου τὰ μικρότερα κινήματα τῆς αἰχμαλώτου.

Ἡ ξένη, εἰσερχομένη εἰς τὸ τρομερὸν τοῦτο καταγώγιον, ὠπισθοδρόμησεν ὑπὸ ῥίγους, καὶ ἠρώτησεν ἂν δὲν εἶχαν φυλακὴν διὰ τὰς γυναῖκας ὀλιγώτερον φοβερά· ἡ μόνη ἀπάντησις τοῦ δεσμοφύλακος ἦτον ἡ παρῳδία τῆς ἀγγλογαλλικῆς γλώσσης τῆς δυστυχοῦς γυναικός.

— Ἐσὺ, κυρία Μιλόρδ, τῆς λέγει, νὰ ᾖσθε πολὺ δύσκολη, ἐπειδὴ νὰ ᾖσαι εἰς τὸ παλάτι τῆς Κ. Καπέτου (*)

Ἔπειτα, γοητευμένος διὰ τὸν ἀστεϊσμὸν τοῦτον, τὸν ὁποῖον εὕρισκε πνευματωδέστατον, ἐξῆλθε καὶ ἔκλεισε τὴν ὀγκώδη θύραν, τὴν ὁποίαν περιέφρασσον πλατεῖαι σιδηραὶ πλάκες. Μεθ' ὅ, ἡ δέσμιος ἤκουσε κροτοῦντας τρεῖς ἢ τέσσαρας ὀγκώδεις μοχλοὺς, καὶ ὁ δεσμοφύλαξ ἤρχισε νὰ διηγῆται εἰς τοὺς συναδελφούς του πόσον χαριέντως ἀπήντησεν εἰς τὴν Γ ό δ δ ε μ.

Ἐν τούτοις ἡ ξένη ἐγονυπέτησε κ' ἐθεώρει κύκλῳ αὐτῆς μὲ θρησκευτικὴν συγκίνησιν· ἕκαστον τῶν ἀντικειμένων τῶν ζοφερῶν τούτων τόπων ἐγίνετο ἀλληλοδιαδόχως δι' αὐτὴν ἀντικείμενον εὐλαβοῦς προσοχῆς.

—Παρεπονούμην, ἀνέκραξεν αὕτη, παρεπονούμην ὅτι ἐῤῥίφθην εἰς τὴν εἱρκτὴν, καὶ ἐν τούτοις ἡ εἱρκτὴ αὕτη εἶναι ἡ τῆς θυγατρὸς τῆς Μαρίας Θηρεσίας! τῆς βασιλίσσης τῆς Γαλλίας! τῆς ὡραίας, τῆς εὐγενοῦς Μαρίας Ἀντωνίτης! Ἐζήτουν τροφὴν εἰς τὰν συγκινήσεις τῆς καρδίας μου, ἐπεχείρησα ταξείδιον εἰς Γαλλίαν διὰ νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς περιφήμους διὰ τὰς θλιβερὰς ἀναμνήσεις των τόπους . . . Ποτὲ ἔμπνευσις ζωηροτέρα καὶ ὑψηλοτέρα δὲν ἐκυρίευσε τὸ πνεῦμα μου. Εἰς τὸ ἔργον! διότι τὸ μυθιστόρημα τὸ ὁποῖον ἤρχησα εἰς τὴν Ἐλβετίαν δὲν δύναμαι νὰ τελειώσῃ εἰς τόπους πλέον ἁρμοδίους νὰ ἐμπνεύσωσιν ἰδέας παραχώδεις καὶ τρομερὰς.

Ταῦτα δ' εἰποῦσα, ἔσυρεν ἐκ τοῦ κόλπου της μικρὸν φάκελλον διαφυγόντα τέως τὴν προσοχὴν τῶν δεσμοφυλάκων, καὶ ἔθεσε τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπον. Ἐπλησίασεν εἰς τὴν ὀπὴν, ὅσον τὸ δυνατὸν, διὰ νὰ μὴ στερῆται τοῦ ὀλίγου φωτὸς, τὸ ὁποῖον διὰ τοῦ παραθύρου τούτου εἰσέδυεν εἰς τὴν εἱρκτὴν, ἔλαβε μόλυβδον καὶ ἤρχισε νὰ γράφῃ ἐσπευσμένως καὶ νὰ καλύπτῃ δέκα ἢ δώδεκα σελίδας πεπυκνωμένας καὶ σχηματιζομένας, διὰ νὰ εἴπω οὕτω, ἐκ μικροσκοπικῶν χαρακτήρων. Ἔπαυσε δὲ γράφουσα μόνον τὴν νύκτα. Τότε δὲ ἐν ᾧ διετίθετο νὰ διπλώσῃ τὸ χειρόγραφον καὶ νὰ τὸ ἐγκλείσῃ εἰς τὸν κόλπον της ἠσθάνθη τραχεῖαν χεῖρα ἁρπάζουσαν τὴν ἰδικήν της, καὶ ἀποσπῶσαν τὰ ἔγγραφα. . . . Ὁ δεσμοφύλαξ εἰσῆλθε σιγαλὰ εἰς τὴν εἱρκτὴν, χωρὶς ἡ δεσμία, προσηλωμένη εἰς τὴν ἐργασίαν της νὰ εἰνοήσῃ τὸ ὄῆμα τοῦ κατασκόπου.

— Ἀ! Ἀ! Κυρία Γόδδεμ, ἐφώναξεν οὗτος μὲ θριαμβευτικὴν φωνὴν, νομίζεις ὅτι δύνασαι νὰ γράφῃς ἀταράχως χαρτιὰ, νὰ μηχανᾶσαι κατ' ἀρέσκειαν συνομωσίας κατὰ τῆς Δημοκρατίας, καὶ νὰ λαμβάνῃς συνενοήσεις μὲ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ ἔθνους! Θὰ ἰδωμεν, τί θὰ προκύψει ἐκ τούτου! τὰ γράμματα, τὰ ὁποῖα κρατῶ θὰ ἐγχειρισθῶσι σήμερον εἰς τὸν Κύριον Ταλλιὲν, καὶ θὰ μάθωμεν ποίας ποινῆς θέλεις θεωρηθῆ ἀξία μετὰ τὴν νέαν σου ταύτην ἀπόπειραν κατὰ τῆς δημοκρατίας· ἀκούεις, ἀθλία ἐντολοδόχε τοῦ Πίττ καὶ τοῦ Κεβούργου;

Τῳόντι, τὴν αὐτὴν ἑσπέραν ὁ Ταλλιὲν ἔλαβε τὸ χειρόγραφον τῆς ξένης. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐγνώριζε τὴν Ἀγγλικὴν, ἐσήμανε καὶ ἐζήτησε τὸν γραμματέα του. Εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ ὑπηρέτου του ὅτι ὁ γραμματεύς του δὲν ἐπανῆλθεν, ἔλαβε τὸν φάκελλον καὶ μετέβη εἰς τῆς γυναικός του· αὕτη δὲ ἐτελείωνε τὸν καλλωπισμόν της. Ὁ Συμβατικὸς ἐλησμόνησε κατὰ πρῶτον, στιγμάς τινας, τὸ αἴτιον, ὅπερ ἔφερεν αὐτὸν ἔξω τοῦ σπουδαστηρίου του, ὅταν εὑρέθη ἐνώπιον τῆς ἐξαισίου καὶ θελκτικῆς γυναικός. Ἡμικεκλιμένη, εἰς στάσιν γοητευτικὴν, προσέδεε περὶ τὴν κνήμην της καὶ περιετύλισσεν εἰς τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν της πεπληρωμένους δακτυλιδίων, τὰς στενὰς ταινίας κοθόρνου πορφυροῦ. Ὁ χιτών της, σχήματος αὐστηρῶς ἑλληνικοῦ, ἄφινεν ἐντελῶς γυμνοὺς τοὺς βραχίονάς της, προσεκολλᾶτο εἰς τὸν ὦμον διά τινος ἀδαμαντίνης πόρπης, καὶ μόλις ἐκάλυπτε τὸ στῆθος της. Τέλος, ἡ κόμη της πεπλεγμένη ὡς ἡ τῆς Πολυμνίας τοῦ Λούβρου, ἠδυπαθέστατα καὶ ἁρμονικώτατα συνεφώνει πρὸς τοὺς χα-

---

(*) Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔδιδον τότε εἰς τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασίλισσαν, ὡς καταγομένης τῆς Β. οἰκογενείας ἐκ τῶν Capet. (*Σ.* τοῦ Μ.)

ρακτῆρας τῆς τοὺς ὅλως ἑλληνικῆς ἀγνότητος, καὶ ηὔξανε θαυμασίως τὴν καλλονὴν φυσιογνωμίας ἀνακαλούσης συγχρόνως τὴν ἀρχαίαν Νιόβην καὶ τοὺς θελκτικοὺς χαρακτῆρας τῆς νεάνιδος Μάρς, τοσοῦτον νέας τότε καὶ τοσοῦτον ὡραίας.

Ἰδοῦσα τὸν ἄνδρα της, ἡ Κυρία Ταλλιὲν, ἐξέβαλε μικρὰν φωνὴν χαρίεντος τρόμου, τὴν ὁποίαν τὸ αἰφνίδιον ἀποσπᾷ ἀπὸ τὰς γυναῖκας.

— Ποῖον ἀντικείμενον σοβαρὸν σὲ κάμνει νὰ εἰσδύῃς ἀπροσδοκήτως οὕτως εἰς τὸν θάλαμον τοῦ καλλωπισμοῦ μου; ἠρώτησεν αὕτη μειδιῶσα.

— Πρὸ ὀλίγου κατέσχον ἐπὶ μιᾶς κατασκόπου ἔγγραφα περιέχοντα, λέγουν, τὰς ἀποδείξεις ἐπικινδύνου συνσμωσίας. Ὁ γραμματεύς μου εἶναι ἀπὼν, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἔγγραφα ταῦτα εἶναι γεγραμμένα εἰς τὸ Ἀγγλικὸν, ἔρχομαι νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοὶ τὰ μεταφράσῃς.

Ἡ Κυρία Ταλλιὲν ἔλαβε τὸ χειρόγραφον, τὸ παρέτρεξε, καὶ ἀνέγνωσε μὲ φωνὴν σκωπτικήν.

« Ὁ ἄνεμος ῥίπτει τοὺς μελαγχολικοὺς θρήνους του » ἀναμέσον τοῦ φυλλώματος, τὸ ἐκφοβίζει, θρηνεῖ, καὶ » ὁ ὑετὸς πίπτει ἐπὶ τῆς γῆς ῥαγδαῖος. Ἡ φρίκη, » τὴν ὁποίαν μ' ἐμπνέει ἡ φυλακή μου ἔτι φρικω- » θεστέρα καθίσταται. Φαντάσματα φαίνονται ἐξερ- » χόμενα πανταχόθεν καὶ σείοντα τὰ νεκρικὰ σάβ- » βανά των! Ὦ! πῶς ἡ δυστυχία θέτει ἐπὶ τοῦ με- » τώπου μου χεῖρα ψυχρὰν καὶ ἄσπλαγχνον. »

« Οὕτως ὡμίλει ἡ Ἰουλία, καὶ αἱ τρέμουσαι χεῖ- » ρές της περιεφέροντο μετὰ φρίκης, ψαύουσαι τὰ » ὑγρὰ τείχη τοῦ φρουρίου τοῦ Μαζίνη. . . »

— Ἰδοὺ παράδοξος συνομωσία, διέκοψεν ἡ Κυρία Ταλλιέν. Ἂς ἴδωμεν τὸ περιτύλιγμα. . . . . Κεφάλαιον ΙΒ'. — « τὸ ὑπόγειον τοῦ φρουρίου τοῦ Μαζίνη . . . » ἔπειτα ἓν ὄνομα γυναικὸς Ἄ ν ν α Ῥ α δ κ λ ί φ η. Ναὶ, εἶναι τὸ ὄνομα τῆς ὑπόπτου. . . Ῥαδκλίφη! ὀγλίγωρα, πολίτα, διάταξον τὴν ἀπόλυσίν της! Ἂς ἐλευθερωθῇ ταχέως ἡ γυνὴ αὕτη! ἂς μὲ τὴν φέρωσιν. Εἶναι ἡ πρώτη μυθιστοριογράφος τῆς Ἀγγλίας. Εἶναι ἡ συγγραφεὺς τῶν Μ υ σ τ η ρ ί ω ν τ ο ῦ Ο ὐ δ ό λ φ ο υ, καὶ ὄχι κατάσκοπος, καὶ ἔτι ὀλιγώτερον συνομώτης.

Τότε ὁ Ταλλιὲν ἐνθυμήθη τὴν ῥωμαντικὴν πρόθεσιν τοῦ ταξειδίου τῆς ξένης. Ἀνεγνώρισεν ἐπίσης τὴν ἀπάτην τοῦ ἐπιτετραμμένου του καὶ τὴν ἑαυτοῦ, καὶ ἤρχησε νὰ γελᾷ ἐξ ὅλης καρδίας. Διέταξεν ἑπομένως ν' ἀπολύσωσιν ἀμέσως τὴν Ἄνναν Ῥαδκλίφην καὶ νὰ τὴν ὁδηγήσωσιν εἰς τῆς Κυρίας Ταλλιέν. Αὕτη δὲ, λησμονήσασα τὸν καλλωπισμόν της καὶ τὸν χορὸν, δι' ἓν ἡτοιμάζετο περιχαρὴς, ἤρχησε νὰ περιέρχεται τὸ δωμάτιόν της μὲ παιδικὴν ὅλως χαρὰν, καὶ ζωηρὰν περιέργειαν ἐνδεικνύουσα. Ἔμελλε τέλος νὰ ἴδῃ, καὶ μὲ τρόπον τοσοῦτον ἐπαγωγὸν καὶ ἀπροσδόκητον, τὴν συγγραφέα, ἧς τὰ μυθιστορήματα τοσάκις τὴν συνεκίνησαν διὰ παραδόξων διηγήσεων, ὀπτασιῶν, φαντασμάτων καὶ αἰχμαλώτων ἀποθανόντων τῆς πείνης εἰς τρομερὰς εἱρκτὰς. Ἠρίθμει τὰς στιγμὰς, ἐξέταζεν ἀδιακόπως τὸν ὡροδείκτην τοῦ ὡρολογίου. . . ! Τέλος, κρότος ἀμάξης ἠκούσθη εἰς τὴν αὐλήν. Ἡ Κυρία Ταλλιὲν ἔδραμεν εἰς προϋπάντησίν της, μία θύρα ἠνοίχθη καὶ αἱ δύο γυναῖκες εὑρέθησαν ἡ μία κατέναντι τῆς ἄλλης.

Ἡ μὲν κυρία Ἄννα Ῥαδκλίφη ἐσταμάτησε τεθαμβωμένη ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ θαλάμου, τὸ ὁποῖον ἐσκότισε τὰ ὄμματά της, βεβαρυμένα εἰσέτι ἀπὸ τὸ ὑγρὸν σκότος τῆς εἱρκτῆς, ἡ δὲ κυρία Ταλλιὲν ὠπισθοδρόμησεν, καταπλαγεῖσα ἢ μᾶλλον εἰπεῖν βαρυθυμοῦσα, ἐνώπιον τοῦ παραδόξου προσώπου τὸ ὁποῖον ἵστατο πρὸ αὐτῆς.

Τωόντι, ποτὲ ἀντιθεσις πλέον ἐντελὴς καὶ ἀπόλυτος δὲν ὑπῆρξε μεταξὺ δύο γυναικῶν.

Ἡ Κυρία Ταλλιὲν, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, ὡμοίαζε, μὲ τὸν αἰθέριον χιτῶνά της, ἄγαλμα ἑλληνικὸν ὡραῖον καὶ ἔμψυχον. Θαυμασία καὶ ἐπιτηδεία τέχνη ἀπεδείκνυε τὰς μικροτέρας χάριτας τοῦ εὐλυγίστου ἀναστήματός της, τοῦ κομψοῦ καὶ μικροῦ ποδός της, τοῦ ἡδυπαθοῦς βραχιονός της· οἱ περικοσμοῦντες τὴν κόμην της ἀδάμαντες, ἔλαμπον ὀλιγώτερον τοῦ μαύρου καὶ ζωηροῦ ὄμματός της, καὶ οἱ μᾶλλον προκατειλημμένοι, κατ' αὐτῆς, δὲν ἠδύναντο ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὸ χαρίεν τοῦ μειδιάματός της.

Ἡ δὲ Ἄννα Ῥαδκλίφη, ἀπεναντίας ἦτο ξηρὰ, τραχεῖα, ψυχρὰ, ἠμελημένη ὑπὲρ τὸ δέον, Ἡ ἀταξία τοῦ καλλωπισμοῦ της ἄφευκτον ἀποτέλεσμα τῆς κρατήσεώς της, τοῦ ταξειδίου της, τῆς αἰχμαλωσίας της, παρίστα τὴν ξένην ταύτην ὡς τὶ ἀλλόκοτον καὶ ἀνήκουστον πλάσμα. Τέλος, ἂν καὶ δὲν εἶχεν ἡλικίαν πλέον τῶν 32 ἐτῶν, ἐφαίνετο ὅμως ὡς ἄγουσα τὸ ἐλάχιστον τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος.

Ὀλίγον τι συνελθοῦσα ἐκ τῆς πρώτης αὐτῆς ἐκπλήξεως, ἡ Κυρία Ταλλιὲν ἐπροχώρησε πρὸς τὴν ξένην, λέγουσα ἀγγλιστὶ, τὸ πόσον θεωρεῖ ἑαυτὴν εὐτυχῆ, διότι ἀπήλαυσε καὶ ὑπεδέχθη εἰς τὴν οἰκίαν της γυναῖκα τόσον ἔνδοξον, ὡς τὴν Κυρίαν Ἄνναν Ῥαδκλίφην.

Ἡ ἀγγλὶς ἐξέφρασε δι' εὐγενῶν λέξεων τὴν εὐγνωμοσύνην της, ἔπειτα δὲ ἐκάθησαν ἀμφότεραι ἀπέναντι τῆς ἑστίας, τῆς ὁποίας ἡ ζωηρὰ φλὸξ καὶ ἡ ζωογόνος θερμότης ἐπροξένησε μεγίστην εὐχαριστησιν εἰς τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν αἰχμάλωτον, καὶ τῆς ἀπέδωσαν τὴν ἐνέργειαν τοῦ πνεύματος, νὴν ὁποίαν τὸ ψύχος τῆς εἱρκτῆς ἐφαίνετο ὅτι ἀπενάρκωσε.

Πάραυτα δὲ συνομιλία ζωηρὰ, περίεργος, ἐνδόμυχος, πλήρης θελγήτρου καὶ ἀφελείας συνεδέθη μεταξὺ τῶν δύο τούτων γυναικῶν, διεκοπεῖσαν ἅπαξ μόνον, ὅτε ἡ Κυρία Ταλλιὲν διέταξε τὴν θαλαμηπόλον της νὰ εἰπῇ ν' ἀποζεύξωσι τὴν ἅμαξαν, καὶ νὰ κλείσωσι τὴν θύραν εἰς ὅλους τοὺς ἐπισκεπτομένους.

Ἡ Ἄννα Ῥαδκλίφη περιηγήθη πολὺ καὶ ὡμίλει περὶ τῶν περιηγήσεων μετὰ χάριτος ἀπαραμίλλου. Οὐδεὶς ἤξευρε κάλλιον ν' ἀκούῃ, οὐδ' ἐλάμβανε περισσοτέραν ἡδονὴν ἀκούων παρὰ τὴν κυρίαν Ταλλιέν. Ἡ ὁμιλία παρετάθη μέχρι βαθείας νυκτὸς, διότι ἐλησμόνησαν τὴν ὥραν, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν, ἡ κυρία Ῥαδκλίφη διηγεῖτο τολμηράν τινα πρᾶξιν τοῦ ταξειδίου της εἰς Ἐλβετίαν, τὸ ὡρολόγιον τοῦ θαλάμου ἐσήμανεν αἰφνιδίως τὸ μεσονύκτιον . . . Φρικίασις περιέτρεξε τὰ μέλη τῆς ξένης, τὸ πρόσωπόν της ἐκαλύφθη ὑπὸ ὠχρότητος, διεκόπη, καὶ ἔφερε περὶ αὐτὴν βλέμματα πλήρη τρόμου καὶ παραφροσύνης. Ἤθελεν εἴπει τις ὅτι φάντασμά τι ἵστατο ἔμπροσθέν της, ὅπερ ἠκολούθει μὲ τὰ βλέμματα, τρέμουσα καὶ κρύπτουσα τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖράς της· παρῆλθε δὲ ὑπὲρ τὸ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. Ἡ φρίκη μετεδόθη σχεδὸν καὶ εἰς τὴν κυρίαν Ταλλιὲν, ἥτις ἀμηχανοῦσα τί νὰ πράξῃ, οὐδ' ἐτόλμα ν' ἀποτείνῃ τὸν λόγον

πρὸς τὴν κυρίαν Ῥαδκλίφην. Τέλος, αὕτη ἀνηγέρθη δι' αἰφνιδίου ὠθήσεως, ἤνοιξε τὴν θύραν, ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου, καὶ διέταξε νὰ ἐξέλθῃ τις, τὸν ὁποῖον ὠνόμασεν Ἐρρῖκον· ἔπειτα ἐφάνη λαμβάνουσα μεγάλην ἀνακούφισιν.

— Τέλος, ἀνέκραξεν αὕτη, ἀνεχώρησε.

Τότε κατελήφθη ὑπὸ νευρικῆς κρίσεως, καὶ ταρασσομένη ἀπὸ σφοδροὺς σπασμοὺς, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῆς Κυρίας Ταλλιὲν, ἥτις τῇ ἐπεδαψίλευσε τὰς τρυφερωτέρας περιποιήσεις. Ὅταν ἡ ἀσθενὴς συνῆλθε, τὰ βλέμματά της προσηλώθησαν μετ' ἐκστάσεως ἐπὶ τοῦ ὡραίου καὶ συμπαθητικοῦ πλάσματος, τὸ ὁποῖον τὴν περιέθαλψεν. Ἐφάνη ἀναπαλοῦσα τὰς ἀναμνήσεις της, αἵτινες τῆς διέφευγον, καὶ ἀνεγνώρισε τέλος ἐκείνην, ἥτις τὴν ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας της, καὶ τὰ δάκρυά της ἔῤῥευσαν κρουνηδόν· ἔκρυψε δὲ τὴν κεφαλήν της εἰς τὸ στῆθος τῆς Κυρίας Ταλλιὲν καὶ ἐψιθύρισεν·

— Ὦ! εἶναι τοῦτο φρικῶδες μυστήριον!

Ἡ Κυρία Ταλλιὲν, χωρὶς νὰ φανῇ ὅτι προσέσχεν εἰς τοὺς λόγους, οὓς ἡ ξένη ἐπρόφερεν, ἐπροσπάθησε νὰ τὴν κατευνάσῃ. Ὅταν δὲ κατώρθωσε νὰ τὴν καταπραΰνῃ ὀλίγον, τὴν ὡδήγησεν ἡ ἰδία εἰς τὸ δωμάτιον, τὸ ὁποῖον προητοιμάσθη, δι' ἣν ἡ τύχη τόσον ἀπροσδοκήτως τῇ ἐνεπιστεύθη.

Τὴν ἐπαύριον, ἡ Κυρία Ῥαδκλίφη ἐφάνη εἰς τὸν θάλαμον τῆς ὑποδοχῆς τῆς Κυρίας Ταλλιὲν, ὅταν αὕτη τὴν εἰδοποίησεν ὅτι ἐδύνατο νὰ τὴν ὑποδεχθῇ.

Ἀτάραχος καὶ γλυκεῖα, ἐνδεδυμένη ὡς αἱ γαλλίδες, ἐφαίνετο δέκα ἔτη νεωτέρα, καὶ δὲν ἐστερεῖτο ὡραιότητός τινος ὑπὸ τὸ νέον ἔνδυμα τὸ ὁποῖον παρεδέχθη.

Δὲν εἶπε λέξιν περὶ τῆς σκηνῆς τῆς προτεραίας, ἐφάνη εὔθυμος, πνευματώδης, ἀξιέραστος, καὶ ἔλαβεν εἰς τὴν συνομιλίαν, ἥτις ἐγίνετο ἀγγλιστὶ, μέρος ἐνεργητικὸν καὶ ζωηρόν· ὅτε δὲ μόνον τὸ ὡρολόγιον ἐσήμανεν ἕνδεκα καὶ ἡμίσειαν ὥρας, ὠχρίασεν, ἔμεινε σύννους καὶ μετά τινας στιγμὰς ἐγένετο ἄφαντος.

Τὸ αὐτὸ συνέβη τὴν ἐπιοῦσαν καὶ τὰς ἀκολούθους ἡμέρας.

Τὸ μυστήριον τοῦτο ἐκίνει εἰς ἄκρον τὴν περιέργειαν τῆς Κ. Ταλλιέν· ἀλλ' ἔχουσα πολλὴν λεπτότητα, ἐσέβετο ἀρχούντως τὰ κοινωνικὰ καθήκοντα, ὥστε νὰ μὴν ἐρωτήσῃ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν εἰς τὴν φιλοξενίαν της ξένην.

Εἰς μὴν παρῆλθε τοιουτοτρόπως, εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποίου ἡ Κ. Ἄννα Ῥαδκλίφη, ἑσπέραν τινὰ εὑρισκομένη μόνη πλησίον τῆς Κ. Ταλλιὲν, δὲν ἐδυνήθη νὰ τῆς κρύψῃ τὴν λύπην τὴν ὁποίαν ᾐσθάνετο, βλέπουσα ἑαυτὴν κρατουμένην αἰχμάλωτον εἰς Γαλλίαν, καὶ μὴ δυναμένην νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα της.

Ἀμέσως ἡ Κ. Ταλλιὲν ἠγέρθη, ὑπῆγε νὰ λάβῃ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα περιεῖχε θήκη τις σχήματος ἑλληνικοῦ, τὸ ὁποῖον ἦτο τότε τοῦ συρμοῦ, καὶ τὰ ἐνεχείρισεν εἰς τὴν ξένην· ἦτο τὸ διαβατήριόν της, χρονολογούμενον ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἑσπέραν, καθ' ἣν ἡ Κ. Ῥαδκλίφη ἐξῆλθε τῆς εἱρκτῆς.

— Ἐπειδὴ θέλεις ν' ἀφήσῃς τοὺς ἐν Γαλλίᾳ φίλους σου, λέγει ἡ Κ. Ταλλιὲν μειδιῶσα, ἀνεχώρησε ἀχάριστε!

Ἡ Ἀγγλὶς ἔλαβε τὰς ὡραίας χεῖρας τῆς εὐεργετρίας της καὶ τὰς ἔφερε μετὰ τρυφερότητος εἰς τὰ χείλη.

— Ὦ! Ὄχι ἀχάριστος! ἀπανέλαβεν αὕτη· ἀλλ' ἰδού· φθάνει τὸ τέλος τοῦ ἔτους· καθῆκον εὐσεβὲς, καθῆκον ἐπίσημον μὲ καλεῖ εἰς τὸν τόπον μου. Εἴς τι πτωχὸν χωρίον πλησίον τοῦ Λονδίνου εὑρίσκονται δύο τάφοι, οἵτινες κατὰ πρῶτον, ἀπὸ πεντήκοντα περίπου ἐτῶν, θὰ εὑρεθῶσιν ἄνευ ἀνθέων καὶ δεήσεων, ἂν τὴν 25 δεκεμβρίου δὲν ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου. Εἶναι θλιβερά τις ἱστορία, τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ σᾶς ἐμπιστευθῶ, ἐπρόσθεσεν αὕτη, χαμηλόνουσα τὴν φωνὴν. Ἀκούσατε.

Εἰποῦσα δὲ ταῦτα, ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου της, καὶ ἐφάνη τεταραγμένη ἀπὸ συγκίνησιν ἀλγεινὴν καὶ σφοδράν.

« Πρὸ δέκα ἐτῶν, ἤρχισεν αὕτη λέγουσα, ἔζων πλησίον θείας μου ἀσθενοῦς, ἥτις κατέπεισε τὴν μητέρα μου νὰ μὲ ἔχῃ πλησίον της διὰ νὰ τὴν περιποιοῦμαι εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ γήρατός της, νὰ τῆς κλείσω τὰ ὄμματα, καὶ νὰ κληρονομήσω, μετὰ τὸν θάνατόν της, τὴν μεγάλην περιουσίαν της. Δεκαοκτὼ μῆνες παρῆλθον ἀφοῦ ἄφησα τὴν οἰκογενειάν μου, ὅτε μίαν ἡμέραν νέος τις ἦλθε νὰ μ' ἐπισκεφθῇ καὶ νὰ μὲ φέρῃ εἰδήσεις περὶ τῆς μητρός μου καὶ τῆς ἀδελφῆς μου· ὑπεδέχθην φιλοφρόνως ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον μ' ἐσύσταινον ὡς ἀδελφὸν τὰ δύο προσφιλέστερά μοι εἰς τὸν κόσμον ὄντα. Ὁ νέος ἐπανῆλθε συνεχῶς νὰ μὲ ἰδῇ, μὲ ὡμίλησε περὶ τοῦ ἔρωτός του, καὶ κατώρθωσε ν' ἀνταγαπηθῇ παρ' ἐμοῦ· ᾐσθανόμην τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκχύσω τὴν καρδίαν μου πλήρη εὐτυχίας εἰς τὴν καρδίαν φίλης τινός· ἔγραψα λοιπὸν εἰς τὴν ἀδελφήν μου τὸν ἔρωτά μου πρὸς τὸν Ἐρρῖκον Φρουμὲθ, καὶ τῆς ἔλεγον περὶ τοῦ μέλλοντος συνοικεσίου μας. . . , Μετὰ τέσσαρας ἡμέρας, ἔλαβον ἐπιστολὴν παρὰ τῆς μητρός μου· λέγουσαν

« Ἡ ἀδελφή σου ἀπέθανεν! ἡ ἀδελφή σου ἐφαρμακεύθη. Ὁ ἀνὴρ, τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷς ἦτον ὁ μνηστήρ της. Υἱγείαινε, δὲν θὰ ἐπιζήσω οὐδ' ἐγὼ μετὰ τὴν σκληρὰν ταύτην δυστυχίαν. Ὁ Θεὸς θὰ μὲ συγχωρήσει, ὅτι θέλω νὰ ἀποθάνω ὡς ἡ ἀδελφή σου! »

Ἀνεχώρησα διὰ τὴν ἐξοχὴν, ὅπου κατῴκει ἡ μήτηρ μου, ὀκτὼ μίλια μακρὰν τοῦ Λονδίνου. . . Φεῦ! τὸ γράμμα εἶπε τὴν ἀλήθειαν, δὲν μὲ ἔμενον πλέον παρὰ δύο πτώματα!

Ὅτε ἐπανῆλθον, μετὰ τέσσαρας ἡμέρας εἰς Λονδίνον, ὁ Ἐρρῖκος ἦλθε πρός με, ὠχρὸς καὶ εἰς κατάστασιν τρομερᾶς ταραχῆς.

— Ἄννα, μὲ ἠρώτησε μὲ φωνὴν πένθιμον, μὲ ἀγαπᾷς ἀκόμη;

— Ἐπικατάρατος ὁ προδότης καὶ ὁ φονεύς! ἀνέκραξα.

— Ἄκουσε, εἶπεν οὗτος, μ' ἐφόνευσες καὶ θ' ἀποθάνω ἀμέσως· ἀλλ' ὁ θάνατος δὲν θὰ σὲ ἀπαλλάξει τοῦ ἔρωτός μου, ἐπειδὴ ἡ ψυχή μου θὰ προσκοληθῇ εἰς ἐσὲ καὶ δὲν θὰ σὲ ἀφήσει, παρὰ καθ' ἣν ἡμέραν ὁ τάφος θὰ κλεισθῇ ἐπὶ τοῦ σώματός σου.

Τὸν διέταξα διὰ σχήματος νὰ ἐξέλθῃ· μὲ ὑπήκουσε σιωπηλῶς. Τὴν ἐπαύριον ἐπαρουσιάσθη ἐκ νέου· ἀπηγόρευσα νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ εἰσέλθῃ. . . Ἐπανήρχετο

καθ' ἑκάστην οὕτω, χωρὶς ποτὲ νὰ δυνηθῇ νὰ εἰσδύσῃ μέχρις ἐμοῦ . . . Μιαν ἑσπέραν ἠὖρα τὸ πτῶμα του κείμενον ἐκτάδην εἰς τὸ κατώφλιον τῆς οἰκίας τῆς θείας μου . . . Ἔκτοτε καθ' ἑκάστην περὶ τὸ μεσονύκτιον ἔρχεται, μὲ τείνει τὴν χεῖρα, μὲ κραζει, καὶ εἶμαι ἠναγκασμένη νὰ τὸν διώκω. Οὐδ' ἡ ἐργασία, οὐδ' αἱ παρακλήσεις, οὐδ' αἱ διασκεδάσεις ἐδυνήθησαν νὰ μὲ ἀπαλλάξωσι τῆς φοβερᾶς ταύτης ὀπτασίας.

Ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν της εἰς τὰς χεῖρας της, ἐπειδὴ τὸ ὡρολόγιον ἐσήμανεν αἰφνιδίως μεσονύκτιον . . .

—Ἐβρίκε! Ἐβρίκε! ἀνέκραξεν αὕτη, σὲ κταρῶμαι! μὴν ἐλπίζῃς παρ' ἐμοῦ οὐδὲ συγχώρησιν, οὐδὲ δεήσεις· ἐπίστρεψον εἰς τὸν ᾅδην, ὅστις σὲ ἔξεμεσεν. Ἀπὸ τὴν μητέρα μου καὶ τὴν ἀδελφήν μου πρέπει νὰ ζητήσῃς συγχώρησιν . . .

Καὶ ὑπέπεσεν ἐκ νέου εἰς νευρικὴν κρίσιν, ὁμοίαν μ' ἐκείνην τῆς ὁποίας ἐγένετο μάρτυς ἡ Κ. Ταλλιὲν, τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεως τῆς Κ. Ἄννης Ῥαδκλίφης.

Ἡ ξένη ἀνεχώρησε τὴν ἐπαύριον εἰς Λονδῖνον, ὅπου ἐδημοσίευσεν ἀλληλοδιαδόχως τὰ μυστήρια τοῦ Οὐδόλφου, καὶ τὸν Ἰταλὸν, ἢ τὸ ἐξομολογητήριον τῶν μετανοούντων Μαύρων.

Δὲν δύνάμεθα νὰ κρίνωμεν σήμερον περὶ τοῦ ἀποτελέσματος, τὸ ὁποῖον προήγαγον τὰ μυθιστορήματα ταῦτα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐμφανίσεώς των. Ἐν τούτοις αἱ μαρτυρίαι τῶν συγχρόνων κριτικῶν συμφωνοῦσιν, ὅτι τὰ βιβλία ταῦτα ἔλαβον ἀπέραντον, ἀνήκουστον ἐπιτυχίαν, καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα, ὄχι κατωτέραν τῆς δημοτικότητος, τὴν ὁποίαν ὁ Βαλτερσκὸτ ἀπολαύει σήμερον.

Ἤδη οἱ Ῥωμαῖοι τῆς Ἄννης Ῥαδκλίφης δὲν μᾶς φαίνονται πλέον, εἰμὴ κυήματα φαντασίας πασχούσης, ἐκχειλιζομένης, πλήρης ὀφθαλμοπλανήσεως καὶ παραφροσύνης. Ἡ ἀσυνάρτητος πλοκή της δὲν στερεῖται μ' ὅλα ταῦτα χάριτός τινος, ἐκπλήξεως καὶ δραματικότητος. Οἱ χαρακτῆρες τῶν προσώπων δὲν παρουσιάζουν οὐδεμίαν παρατηρητικὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἀναγνωρίζει τις πανταχοῦ ἰδιοτροπίας ἀτάκτου φαντασίας καὶ παντελῆ διαφθορὰν αἰσθήσεων καὶ φιλοκαλίας·

Ἡ Ἄννα Ῥαδκλίφη ἐνυμφεύθη τὸ 1807 χωρὶς νὰ δυνηθῇ, διὰ τοῦ γάμου της, ν' ἀπαλλαχθῇ τῆς ὀφθαλμοπλανήσεως, ἥτις τὴν κατεδίωκεν. Ἀποσυρθεῖσα εἰς τὸ Δινκόλν, πλησίον τοῦ Λονδίνου, ἀπέθανεν ἐκεῖ τὴν 7 Φεβρουαρίου 1823 εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν.

Ξ.

Η ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ

ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΙΓΚΟΥ.

(ΑΪΤΙΟΥ.)

Περιηγητής τις, διατρίψας εἰς Ἀϊτὶ κατὰ τὰ ἔτει 1830 καὶ 1831, ὁ Κ. Ῥιχάρδος Χίλλ, ἔγραψε σπουδαιοτάτας ἐπιστολὰς περὶ τῆς καταστάσεως τῆς δημοκρατίας ταύτης, τῆς ἤδη αὐτοκρατορίας διὰ τοῦ Σουλούκου γενομένης. Περιέγραψε τὴν θέαν τῶν πόλεων καὶ πεδιάδων, τὰ ἤθη τῶν μαύρων, τὰς ἐργασίας των, τὰς ἀναπαύσεις καὶ τὴν πρόοδον, βραδεῖάν μεν, ἀλλ' ἀναμφισβήτητον, τοῦ διανοητικοῦ καὶ τῆς ἠθικῆς των, ἀφ' ὅτου διά τινος ἐπαναστάσεως ἔγινον ἐλεύθεροι. Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν δὲ τούτων τοῦ Κ. Χίλλ, δημοσιευθεισῶν ὑπὸ τοῦ Κ. Μακωλέϋ, ἐξάγομεν τὸ παρὸν ἄρθρον μας.

« Ἐφθάσαμεν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πρίγκηπος (Port-au-Prince) τὴν 16 Ἰουνίου 1830· εἶχα μαθεῖ τὰς σημαντικὰς ζημίας, τὰς ὑπό τινος πυρκαϊᾶς προξενηθείσας τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ἐνόμιζον ὅτι ἔμελλον νὰ ἴδω εἰς αὐτὴν μελαγχολικόν τι μόνον ἐρείπιον, ἐκτεταμένον τινὰ σωρὸν συντριμμάτων· ἀλλ' ἀνῳκοδώμησαν ἐν αὐτῇ ἤδη πάμπολλα κτίρια χαρίεντα καὶ στερρά, ἀποτέλεσμα τῆς ἀσφαλείας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν παρέχει ἡ ἀναγνωρισθεῖσα τοῦ Ἀϊτίου ἀνεξαρτησία πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν. Αἱ οἰκοδομαὶ αὗται δὲν ὁμοιάζουσι τὰ τῆς προτέρας πόλεως περιεχούσης εὐτελεῖς ἐκ ξυλικῆς οἰκίας, ἀλλὰ κατεσκευάσθησαν δι' ἀρχιτεκτονικῆς ὅλως νέας, μὲ στοὰς πολυπληθεῖς, μὲ κιονοστοιχίας, ἐφ' ὧν ἐπίκειται ἐαρεῖαι κωρνίδες καὶ μὲ δρύφρακτα τὴν περιφέρειαν τῶν ὀροφῶν καταστολίζοντα· τὰ δὲ δάπεδα ὄχι μόνον τῆς πρώτης ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνωτέρας ὀροφῆς εἰσὶ κατεστρωμμένα ἐκ μαρμάρου καὶ λίθων ποικιλοχρόων. Αἱ στέγαι σκεπάζονται διὰ κεράμων ἢ σχιστολίθου, τὰ ἐργοστάσια δὶ ἀνδήρων ἀφθάρτων ὑπὸ τοῦ πυρὸς, ἔχοντα θύρας καὶ παράθυρα ἐκ σιδήρου. Ἡδονὴν μεγίστην αἰσθάνεσαι, εὑρισκόμενος εἰς τὰ μαρμαρόστρωτα ταῦτα ἄνδηρα τῶν ἀνωτέρων ὀρόφων· ἀναπνέεις τὴν δροσερὰν αὖραν ἀτμοσφαῖρας καθαρᾶς, καὶ βλέπεις ἄποψιν θελκτικωτάτην! Ἐπίσης δὲ καὶ τῶν οἰκιῶν ὁ εὐτρεπισμὸς δὲν εἶναι κατώτερος· παντοῦ βλέπεις ἔπιπλα χαριέστατα ἐξ ἀναχαρδίου (accajou) τοῦ πολυτίμου καὶ πολυχρήστου τούτου προϊόντος τῆς νήσου, ὑπ' αὐτῶν τῶν καλλιτεχνῶν τοῦ Ἀϊτίου κατασκευαζόμενα, κάτοπτρα διὰ κεχρυσωμένων πλαισίων περικοσμούμενα κατὰ τὸν γαλλικὸν συρμὸν, χρυσοστόλιστα ὡρολόγια τοιχοκρεμῆ καὶ ἀγγεῖα ἐκ φαρφουρίου ἠτρεπισμένα ἐξ ἀνθέων καλλιτεχνικῶν, καὶ ἄλλα ὅσα ἀποτελοῦσι τὴν πολυτέλειαν τοῦ Ἀϊτίου κατ' οὐδὲν κατωτέραν καὶ αὐτῆς τῆς εὐρωπαϊκῆς. Ἡ πυραμιδοειδὴς στέγασις τῶν οἰκημάτων τούτων ἀπολήγει διά τινος ὑπερῴου ἐν εἴδει πυργίσκου, ὡρισμένου πρὸς ἀναπνοὴν τοῦ ἀέρος καὶ πρὸς σκοπιάν.

» Ἡ πρωτεύουσα κεῖται ἐπὶ τῆς κατωφερείας ὄρους τινὸς, περιφρουρημένη ὑφ' ὑψωμάτων ἀπροσβλήτων καὶ ὑπὸ κανονοστοιχιῶν. Εἶναι εὐρυάγυιος, ἔχει πλείστας βρύσεις ἐπὶ τῶν πλατειῶν ἀνυψωμένας, πρὸς διαφόρους συνοικίας τὸ ὕδωρ διοχετευούσας ἐκ παλαιοῦ τινος ὑδραγωγείου· δεξαμενὴ δέ τις ὀκτάγονος κοσμεῖ τὴν ἀγοράν. Αἱ ὁδοὶ διατέμνονται ἑκατέρωθεν δὶ αὐλάκων βαθέων καὶ ὑπὸ πλακῶν ἐστρωμμένων.

» Τὰ ἀνάκτορα τῆς κυβερνήσεως εἶναι μὲν εὐρύχωρα καὶ εὐάρμοστα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ κομψά, μίαν ἔχοντα ὀροφὴν καὶ εἰς τὴν πλατειαν τῶν ἐπιθεωρήσεων πρὸς τὸ ἀνατολικονότιον τῆς πόλεως εὑρισκόμενα. Ἀναβάς τις κλίμακα ἀρκετὰ ὡραίαν εἰσέρχεται ἐν αὐτοῖς, καὶ διερχόμενος στοὰν εὐρεῖαν, ἀφικνεῖται εἰς τὴν αὐθουσαν τῆς ἀκροάσεως. Ἅπαντα τὰ δωμάτια ταῦτα, ἐν οἷς τὸ κοινὸν γίνεται δεκτὸν, εἶναι ἐστρωμμένα ὑπὸ λευκοῦ καὶ μέλανος μαρμάρου. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο κείμενον εἰς τερπνὴν πεδιάδα παρὰ τοὺς πρόποδας ὀρέων, ὑπ' οὐδ' ἑνὸς ἄλλου κτίσματος γειτνιαζόμενον, ἀλλ' ὑπὸ κήπων μόνον ἀειθαλῶν περικυκλούμενον, ἀφίνεται ἀκαταπαύστως, τὴν πρωΐαν καὶ τὸ ἑσπέρας, εἰς τὴν τερψίθυμον πνοὴν ἀπογείου καὶ θαλασσίας αὔρας.

« Κατέναντι τῆς πρωτίστης εἰσόδου τῶν ἀνακτόρων, παρά τινα βρύσιν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν κλάδων ὀλίγου μόνου στελέχους εὐγενοφοίνικος (palma-nobilis) σκιαζομένην, ἐγείρεται ὁ μαρμάρινος τάφος τοῦ προέδρου Πετίωνος. . . .

« Πρὸς δὲ τὸ ἀνατολικοβόρρειον τῆς πόλεως, ἐνώπιον τῆς θέσεως, ἔνθα ὑπῆρχεν ἄλλοτε τὸ προεδρεῖον τοῦ γενικοῦ ἐπιστάτου τῆς ἀποικίας, ἐπί τινος σειρᾶς ἀνδήρων καὶ βρύσεων, εὑρίσκεται ἡ ἐκκλησία, ἁπλουστάτης διασκευῆς. Εἰς τὸ προσηκόντως διηυτρεπισμένον ἐσωτερικόν της βλέπονται θόλοι καὶ ἀψῖδες ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ κιόνων τετραγωνικῶν, καὶ ἄνευ ἀρχιτεκτονικῆς τινος κανονικότητος.

« Τὸ γερουσιαστήριον, νεόδμητον οἰκοδόμημα κανονικωτάτης διασκευῆς, παρουσιάζει μετώπιον εἰς ἄκρον εὐάρεστον, καί τοι στερούμενον ἀρχιτεκτονικῆς τάξεως.

« Κάτωθεν δ' ἐξέχοντός τινος ἀετώματος γεγλυμμένου, ὑπάρχει ἀνάγλυφον δένδρου εὐγενοφοίνικος, σύμβολον τῆς τῶν Ἀϊτιανῶν ἐλευθερίας, περικυκλούμενον μὲ τρόπαια στρατιωτικά! Τὸ δ' ἐνδότερον, ἔνθα συνεχὴς καὶ πολύπλοκος ἅλυσις ἀψίδων ὑπὸ κιόνων βασταζομένων σχηματίζεται, ἀποτελεῖ τὸ γερουσιαστήριον, περὶ τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται τὸ ἐκ στοῶν συγκείμενον ἀκροατήριον. Ἀνώτερός τις δροφος διὰ τοῦ εἰκονικοῦ ὁμοιώματος τοῦ Ἀββᾶ Γρηγορίου ᾠκοδομημένος, ἀλλ' εἰς οὐδένα ἔτι τῶν γερουσιαστῶν ἀνοιγεῖς, ὥρισται ὡς γραφεῖον τοῦ καταστήματος.

« Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων νεοδμήτων οἰκοδομημάτων, συγκαταριθμεῖται καὶ τὸ λύκειον, ἤτοι τὸ δημοτικὸν σχολεῖον, κτίριον μέγα καὶ ἁπλούστατον, στηριζόμενον ἐπὶ ἀλλεπαλλήλων ἀψίδων καὶ κυκλούμενον ὑπὸ κήπου.

« Τὸ Νομισματοκοπεῖον καὶ τὰ γραφεῖα τοῦ Γραμματέως τῆς ἐπικρατείας εἶναι ἀρκετὰ χαρίεντα κτίρια. Ἡ δὲ φυλακὴ εἰς καλὴν εἶναι κατάστασιν, καλῶς ἀεριζομένη, ὑπὸ δύο βρύσεων ἀρδευομένη καὶ κῆπον εἰς τὸν περίβολον περιέχουσα. Τὰ στρατιωτικὰ νοσοκομεῖα οὐδὲν ἰδιαιτέρας προσοχῆς ἄξιον ἔχουσι· λουτρὰ μόνον ὑπάρχουσιν ἄξια λόγου δημόσια θερμά τε καὶ ψυχρά.

« Μεταξὺ δὲ τῶν νεοδμήτων ἀναφερθέντων κτισμάτων δημοσιεύομεν τὴν εἰκόνα τοῦ ὡραίου ἐκείνου ὑπὸ τῶν μαύρων, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐλευθερώσεώς των, ἐγερθέντος μνημείου.

« Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως συμποσοῦται εἰς εἴκοσι πέντε χιλιάδας κατοίκους· βλέπεις δὲ αὐτοὺς ἐνδεδυμένους ὄχι μόνον καθαρίως ἀλλὰ καὶ πως ἐπιτετηδευμένως. Τὸ ἐπικρατοῦν εἰς τὰ ἐνδύματα τῶν γυναικῶν χρῶμα, ἐν γένει εἶναι ἐκλαμπρον καὶ πολυποίκιλον. Διότι ποτὲ μὲν ζωγραφίζονται συμπλέγματα εὐρέων τετραγώνων, ποτὲ δὲ ἄνθη μεγάλα ἐπὶ ἐδάφους κιτρίνου ἢ ἐρυθροῦ. Ὁ δὲ κεκρύφαλός των συνίσταται ἐκ μανδηλίου τῆς Μαδράσης ἐν εἴδει κυρβασίας ἐσχηματισμένου. Ἐξερχόμεναι δὲ αὗται τῆς οἰκίας, ἐγείρουσι τὰς πτυχὰς τοῦ ἐπικαλύπτοντος τοὺς ὤμους των στροφίου, καὶ καλύπτουσι τὸ πρόσωπόν των, ἀφίνουσαι μόνον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀποκεκαλυμμένους. Μεταχειρίζονται ἐπίσης καὶ τὸ σκιάδιον πρὸς προφύλαξιν τῆς κεφαλῆς, ἀλλὰ δὲν φέρουσι πίλους. Οἱ δὲ ἄνδρες φοροῦσι χιτωνίσκους ποικιλοχρόους, περισκε-

λίδας, καὶ βραχύ τι κολόβιον. συμπτυσσόμενον περὶ τὴν ὀσφὺν διά τινος ἐχρωματισμένου μανδυλίου. »

Ὁ Κ. Χίλλ ἐξακολουθεῖ νὰ περιγράφῃ ὅλας αὐτὰς τὰς λεπτομερείας· ἀκολούθως φέρει παρατηρήσεις τινὰς περὶ τῶν ἠθῶν καὶ τῆς τάξεως, ἣν ἔχουσιν εἰς τὰς σχέσεις των οἱ πολῖται, ὑποδεικνύων μεγάλας ἐλπίδας εἰς τὰς προόδους τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν Αἰπανῶν. Ἐν μιᾷ αὐτοῦ ἐπιστολῇ λέγει.

« Ὁ περιερχόμενος περιηγητὴς κατὰ πρωΐαν τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, ὅταν ἑκάστη οἰκογένεια ἐκτῶν κλινῶν της ἐγειρομένη ἐμφανίζεται εἰς τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα, ὅπως ἀναπνεύσῃ τὸν τερπνὸν καὶ καθαρὸν ἀέρα, θὰ παρατηρήσῃ πρῶτον μὲν ὅτι ἐνταῦθα ἐξυπνῶσι πολλὰ ἐνωρὶς καὶ ὅτι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀτημέλητον αὐτῶν κατάστασιν, εἰς ἣν εὑρίσκονται, ἕνεκα τοῦ οἰκιακοῦ των εὐτρεπισμοῦ φυλάττουσι τὴν μεγίστην καθαριότητα. Ἔπειτα δὲ βλέπων αὐτοὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν πορευομένους, ἐνδεδυμένους εὐπρεπῶς, καὶ ἐν ἑορτῇ σωρηδὸν ὑπάγοντας εἰς τοὺς ναοὺς, θὰ πεισθῇ ἐξάπαντος ὅτι δὲν ἀμοιροῦσι θρησκευτικῶν αἰσθημάτων.

« Τὴν ἑσπέραν δὲ πρὸ πάντων, ὅταν συρρέωσιν εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ σχηματίζωσι παρὰ τὴν θύραν τῶν οἰκημάτων των συστάδας ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, τὸν τῆς ἡμερησίας ἐργασίας κάματον δι' εὐθύμων συνομιλιῶν διασκεδαζόντων, ἐν ᾧ ἀλλαχοῦ σμήνη εὐτρεπισμένων καὶ εὐτραφῶν παίδων, παίζουσι πέριξ αὐτῶν, καὶ ὁ διαβαίνων Εὐρωπαῖος δέχεται τὸν συνήθη ἑσπερινὸν χαιρετισμὸν, βλέπων τὴν μεγίστην τάξιν καὶ ἡσυχίαν αὐτῶν, θὰ αἰσθανθῇ πάραυτα ὅτι ἡ ἐλευθερία ἤρχησε νὰ ῥιζοῦται ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ λαοῦ τούτου, καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν εὐγένειαν καὶ γενναιότητα, πρόσθες δὲ καὶ καθ' ὅλην τὴν οἰκειότητά της, ἀναφαινομένη εἴς τε τὰς ἐμπνεύσεις αὐτῆς καὶ εἰς τὰς εὐεργεσίας. »

Π. Η.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Ἀπρίλιος.

Ἀπὸ τοῦ ἀστεροσκοπείου τῶν Ἀθηνῶν, ὅπερ ὑψοῦται εἰς λόφον παρακείμενον τοῦ τῶν Μουσῶν, ὑπέρκειται δὲ τῆς Πνυκὸς καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς σκοπιά τις, ὅθεν τὸ ἄγρυπνον τοῦ σοφοῦ ὄμμα προσεκτικὸν κατοπτεύει τὴν ἐναρμόνιον κίνησιν τῶν οὐρανῶν, κ' ἐγὼ, ὁ ἐλάχιστος ἐν ἀστρονόμοις, πλανῶν χθὲς τὰ βλέμματά μου εἰς τὸ στερέωμα, καὶ τὴν μεγάλην, τὴν ἄπειρον, τὴν μυστηριώδη ἀναγινώσκων βίβλον τοῦ παντὸς, εἶδα ταῦρον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξ ἀστέρων ἔχοντα, καὶ ἀστερόεν τὸ μέτωπον, μετὰ τῶν ὠκυπόδων συναντώμενον ἵππων τοῦ Φοίβου Ἀπόλλωνος, Λάμπου καὶ Φαέθωνος, οἱ φάος ἀνθρώποισι φέροισιν· ἐπὶ δὲ τῶν νώτων αὐτοῦ νεανίαν καθήμενον, ἀκμαῖον καὶ περιχαλλῆ ὑπὸ ῥόδων καὶ ἀνθέων περιστερόμενον.

Ὁ ταῦρος οὗτος εἶναι ἐν οὐρανοῖς τὸ ζώδιον τοῦ μηνὸς, ὅπερ οἱ θνητοὶ ἐν τῇ βαρβάρῳ αὐτῶν ἐνεστώσῃ διαλέκτῳ Ἀπρίλιον καλοῦσιν, οἱ δὲ προπάτορες ἡμῶν, οἱ λαλοῦντες τὴν γλῶσσαν τῶν θεῶν, Μουνυχιώνα ἀπὸ τῆς 15 καὶ Ἐλαφιβολιώνα κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ προσηγόρευον.

Ἦλθε λοιπὸν καὶ ὁ Ἀπρίλιος, ὁ ἐαρινὸς οὗτος καὶ τερπνὸς μὴν, καθ' ὃν τὰ πάντα θάλλει, τὰ πάντα ἀγάλλεται, καὶ τὰ πάντα ἐρᾷ, κατὰ τὸν ἰταλὸν ποιητὴν Τάσσον.

Ἀλλ' ἡ καλλιπάρειος ἄνοιξις πρώϊμος ἔφθασεν ἐφέτος, ἤδὺ ἐπὶ τοὺς θνητοὺς βλέψασα καὶ μειδιάσασα. Εἰς τὸ μειδίαμα δὲ αὐτῆς ἤνθησαν τα δένδρα, ἐκαλύφθησαν ὑπὸ χλόης οἱ λειμῶνες, εὐωδίασαν τὰ ἄνθη καὶ θαλπωρὴ διεχύθη ζωογόνος. Ἐν ἑνὶ, κατὰ τὸν ποιητὴν Μελέαγρον,

« Χείματος ἠνεμόεντος ἀπ' αἰθέρος οἰχομένοιο,
Πορφυρέη μειδήσει φεσανθέος ἔαρος ὥρη,
Οἱ δὲ λειμῶνες γελώσιν ἀνοιγομένοιο ῥόδοιο. »

Τὸ ἔαρ δὲ, ὡς ὁ αὐτὸς λέγει, κελαδοῦσι αἱ ἀηδόνες, ᾄδουσιν οἱ κύκνοι, ψάλλουν καὶ οἱ ποιηταὶ, διότι

« Πῶς οὐ χρεὶ καὶ ἀοιδὼν ἐν εἴαρι καλὸν ἀεῖσαι; »

Ἀλλ' ἡμεῖς ἀφέντες τὰ οὐράνια, ἀφέντες τοὺς ποιητὰς καὶ τὰς ποιητρίας νὰ ψάλλωσι μετὰ τῆς λιγυριφώνου γενεᾶς τῶν ὀρνίθων, τέρποντες καὶ τερπόμενοι, ἂς τραπῶμεν εἰς τὰ πεζὰ καὶ γήϊνα ἀντικείμενα.

Ἴδετε σκάφος ἀτμόπλουν, τὸν Λεβιαθὰν τοῦτον τῶν νέων αἰώνων, « ἐκ μηκτύρων οὗτινος, ὡς περιγράφεται ἐν βιβλῳ Ἰὼβ, ἐκπορεύεται καπνὸς καμίνου καιομένης πυρὶ ἀνθράκων, φλὸξ δὲ ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται . . . » Ἴδετε πῶς διαπείρει ἀεικίνητον τὰ ὑγρὰ κέλευθα καὶ τὰ εὐρέα νότα θαλάσσης, ἐπὶ τῶν κυμάτων καὶ κατὰ τῶν ἀνέμων ἀκωλύτως φερόμενον, διὰ τῆς ἁμαλῆς καὶ εὐρύθμου στροφῆς τῶν διδύμων τροχῶν του, καὶ εἰς τὰ ἐμπρὸς βαίνον ἀγερώχως καὶ μεγαλοπρεπῶς; Οὕτω, κατ' αὐτὰς καὶ τὸ σκάφος τῆς πολιτείας μας ἐκινήθη εἰς τὰ ἐμπρὸς, ὠθούμενον ὑπὸ δύο ἑδραίων καὶ ταχυπόρων τροχῶν, τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, αἵτινες ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἀτμοῦ τῆς κυβερνητικῆς μηχανῆς καὶ τοῦ πηδαλίου τοῦ τῆς πατρίδος ἀγαθοῦ ἐλαυνόμεναι, ἐτρόχαζον νύκτωρ τε καὶ ἡμέραν, ἵνα προσορμίσωσι τὸ ἔθνος εἰς τὸν ἀκύμαντον λιμένα τῆς εὐημερίας καὶ τοῦ μεγαλείου. Λοιπὸν ἡ πατρὶς δὲν ἔχει πλέον νὰ φοβηθῇ τριχυμιῶν πνοὰς ἀελλώδεις, καὶ σύρτεων καὶ σκοπέλων ὑποβρυχίων κλονισμούς. Ἀμέριμνον δύναται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος νὰ καθεύδῃ τὸ ἔθνος, διότι τοῦ ἀτμοπλοίου του οἱ τροχοὶ οὐδὲ στιγμὴν καθεύδουσι, καὶ τὸ πῦρ τῆς μηχανῆς λάβρον καὶ ἄσβεστον καίει, ὡς τὸ ἱερὸν πῦρ τῶν Ἑστιάδων.

Δυστυχῶς, δὲν συνέβη τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὰ τοῦ θεάτρου. Μόλις τοῦτο ἐλάμβανε ζωήν τινα καὶ ὕπαρξιν, καὶ πρὶν ἢ ἀκμάσῃ, παρήκμασεν, ὡς ῥαχητικόν τι καὶ ἄτροφον βρέφος, ὅπερ δὲν ἔτυχε τιθηνοῦ γαλακτιώσης.

Διὰ τοῦτο, μετὰ τὴν ἄδικον καὶ ἀπαίσιον πτῶσιν τῆς Σαπφοῦς, τὸ θέατρον κυλινδοῦται ἀπὸ τεμάχια εἰς τεμάχια μελοδράματος. ἄπερ. νὴ Δία, πολὺ ὁμοιάζουσι πρὸς τὰς περουσιασθείσας ἐν τῇ Γερουσίᾳ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ δημοτικοῦ νόμου τροπολογίας, ὑπότροπολογίας καὶ ὑπο-ὑπο-ὑποτροπολογίας ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου. Ἐξαιροῦμεν τὸ μελόδραμα οἱ δύο Φόσκαροι, ὅπερ, καί τοι μετρίως παρασταθὲν, ἀλλ' ηὐτύχησεν, ὡς λέγεται, ν' ἀποσπάσῃ δάκρυα συγκινήσεως καὶ τρυφερότητος ἐκ πολλῶν θελκτικοτάτων ὀμμάτων. Καὶ τῷ ὄντι, μόναι ἐκεῖναι, εἰς ἃς, ὡς εἰς τὴν Πηνελόπην, καρδίαν ἀτέραμνον καὶ σκληρὰν ἔθηκαν οἱ Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες, δὲν ἐδάκρυσαν ἐπὶ τῷ τραγικῷ χωρισμῷ πατρὸς γηραιοῦ μετὰ τοῦ υἱοῦ του, καὶ τούτου μετὰ τῆς νεαρᾶς συζύγου του καὶ τῶν ἀτυχῶν τέκνων του . . . Ἀλλ' ἂς μὴν ἐπεμβαίνωμεν πλειότερον εἰς τὰς χώρας τοῦ Θεάτρου καὶ τοῦ πνεύματος, ἀνηκούσας εἰς τὴν *Σφαῖραν τοῦ Ἑρμοῦ.*

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ ἔαρος, Βουλῆς, Γερουσίας, Θεάτρου, δακρύων καὶ τοῦ εὐπαγοῦς σκάφους τῆς πολιτείας μας, εἰς ἃ προσθετέον, ὅτι ἡ γενειὰς τῶν στρατιωτικῶν μας ὅλων ἐκάρη, καὶ πολλῶν οἱ μύστακες ἐπενθηφόρησαν τὸ πολιὸν τοῦ πώγωνος.

Περὶ τίνος δὲ ἤδη ἀντικειμένου νὰ συνδιαλεχθῶμεν μετὰ τῶν ἐρασμίων ἀναγνωστριῶν μας, ὧν ἡ προσοχὴ, Ζεῦ καὶ θεοὶ πάντες καὶ πᾶσαι! ἀπό τινος ἤδη μᾶς ἀφῃρέθη. Οὐδὲν, φεῦ! παρουσιάζεται, καὶ ἀνάγκη τὰ *Ἔργα ταῦτα καὶ αἱ Ἡμέραι* νὰ κοιμῶνται ἐνίοτε νήδυμον ὕπνον, οὔτινος, οὐδ' αὐτὸς ὁ μέγας Ὅμηρος, κατὰ τοὺς λατίνους φιλολόγους, ἦν ἀπηλλαγμένος, ὁ Ὅμηρος, ὅστις ἀνέμιξεν ἄλλως τ' ἀνθρώπινα μετὰ τῶν θείων, ἐνῷ εἰς ἡμᾶς οὐδὲ περὶ αὐτῶν τῶν ἀθωοτέρων γηΐνων πραγμάτων ἐπιτρέπεται τὸ λέγειν. . . .

Παύοντες λοιπὸν τὸν λόγον περὶ ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων, θέλομεν εἴπει ὀλίγα τινὰ περὶ ἵππων, τοῦ εὐγενεστέρου τούτου μετὰ τὸν ἄνθρωπον ζώου, ὅπερ καὶ αὐτοὶ οἱ οὐρανίωνες τιμῶσιν ἐν τῷ Ὀλύμπῳ.

Ἀπό τινος χρόνου συνεστήθη ἐνταῦθα γυμνάσιον ἱππασίας, φοιτώμενον ἤδη ὑπὸ κυριῶν τε καὶ κυρίων πολλῶν. Πόσον εἶναι ὠφέλιμος εἰς τὴν ὑγείαν καὶ λυσιτελὴς εἰς τὴν καλλονὴν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος ἡ γύμνασις αὕτη, μαρτυρεῖ ὁλόκληρος ἡ πεφωτισμένη Εὐρώπη, ὅπου πᾶσα ἐλευθέριος ἀγωγὴ ἀπαρτίζεται ἀναγκαίως διὰ τῆς περὶ τὴν ἱππασίαν ἐπιδεξειότητος. Εἶναι δὲ καὶ τοσοῦτον ἀριστοκρατικὸν τὸ πρᾶγμα! ἐλλείπει δὲ ἐν Ἑλλάδι τοσοῦτον ἡ ἀριστοκρατεία! ὥστε εὐτυχὴς θέλει λογίζεσθαι ἂν ὑπάρξῃ κἂν ἡ ἀριστοκρατεία τῶν ἵππων, ἀντὶ τῆς μήπω ὑπαρχούσης τοῦ πλούτου, τῆς εὐγενείας καὶ τῆς

καλλονῆς. .... Ἀλλ' ὄχι! ἡμάρτομεν, λέγοντες ταῦτα, καὶ καθορῶμεν ἤδη πολλὰς τῶν ἀληθῶς περικαλλῶν Ἑλληνίδων νὰ βλεμεαίνωσι καὶ μένεα νὰ πνέωσι καθ' ἡμῶν, ... Ὁμολογοῦμεν, ὅτι ὑπάρχουσι καὶ τὰ τρία ταῦτα εἴδη τῆς ἀριστοκρατείας. .. ἀλλὰ τόσον σπάνια καὶ ποθεινὰ, ὥστε δὲν ἀποτελοῦσι συμπαγές τι καὶ ἄρτιον, οὐδὲ πολυμελῆ τινα φρατρίαν, περὶ τὴν ὁποίαν νὰ διαυγάζωσιν αἱ φωτειναὶ ἀκτῖνες τοῦ γοητεύματος· Τούτου ἕνεκα σινιστῶμεν εἰς πάντας καὶ πάσας τὴν ἱππασίαν, ἥτις εἰς τὸ ἑξῆς θέλει λογίζεσθαι ὡς τὸ κυριώτερον τοῦ ἐξευγενισμοῦ καὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀνατροφῆς προσὸν, ὥστε καὶ ἡ Ἑλλὰς, ἥτις κατὰ πάντα ἤδη προώδευσε τοσοῦτον, οὐδὲ κατὰ τοῦτο, ὅπερ ὁ καλοφῶν ἐστι τοῦ ἐξευγενισμοῦ, ν' ἀπολείπεται τῶν ἄλλων ἐθνῶν.

Φρονοῦμεν πρὸς τούτοις, ὅτι ἡ τῆς ἱππασίας τέχνη συνδέεται μεγάλως πρὸς τὴν κυβερνητικήν. Καὶ σπανίως ὁ παιδεύων ἑαυτὸν, ὡς ὁ Γλαῦκος τοῦ Σωκράτους, πρὸς τὴν ἐπιστήμην ταύτην τῶν ἐπιστημῶν, δύναται νὰ ἐπιβῇ πλοίου καὶ νὰ διευθύνῃ τοὺς οἴακας αὐτοῦ, ἀλλὰ ν' ἀναβῇ ἵππον δύναται ἕκαστος, καὶ διδασκόμενος νὰ διοικῇ αὐτὸν καὶ νὰ ἡνιοχῇ, θέλει εἰδημονέστερον καὶ ῥωμαλαιότερον κρατήσει ἐφεξῆς τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ τοι δὲ γνωρίζομεν ὅτι καὶ νέοι καὶ προβεβηκότες ἤδη καὶ πολιτικοὶ ἀνώτεροί τε καὶ κατώτεροι ἐννόησαν, πρὸ τῆς συμβουλῆς ἡμῶν, τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν λείπομεν παροτρύνοντες τοὺς Βουλευτὰς καὶ Γερουσιαστάς μας καὶ πάντα νέον, τὴν πολιτικὴν ἐπαγγελόμενον, νὰ γυμασθῇ τὴν γύμνασιν ταύτην, ἄνευ ἧς οὐδὲν ἐστὶ γενέσθαι.

Ἐνῷ δὲ ἡμεῖς ἐνταῦθα γυμναζόμεθα περὶ τὴν ἱππασίαν καὶ τὴν πολιτικὴν, ἡ σοφὴ Εὐρώπη ἐπινοεῖ καθεκάστην νέας θαυμασίας ἐφευρέσεις.

Ἰατρός τις Ἄγγλος, ἐννοῶν πόσον πολύτιμος εἶναι ἡ ὑγεία τῶν υἱῶν τοῦ Ἀσκληπιοῦ πρὸς ὅλην μὲν τὴν ἀνθρωπότητα, ἰδίως δὲ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἰατροὺς, ἐφεῦρε μέθοδόν τινα δι' ἧς νὰ κερδαίνῃ πολλὰ, χωρὶς νὰ κοπιάζῃ. Ἀναγγέλλει οὗτος ὅτι ἐφήρμοσεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του σωλῆνα τινα ἐκ καουτζούκου, συνέχοντα τὸ προσκεφάλαιόν του μετὰ τῆς ἐξωτερικῆς πύλης τοῦ οἰκήματός του, ὥστε νὰ δύναται νὰ διδῇ ἀκρόασιν καὶ συμβουλὰς πρὸς πάντα προσερχόμενον ἐν ὥρᾳ νυκτὸς, χωρὶς νὰ μετακινῆται τῆς κλίνης του, νὰ ἐξέρχεται εἰς τὸ ὑπαιθρον καὶ νὰ θέτῃ εἰς κίνδυνον τὴν πολύτιμον αὐτοῦ ὑγείαν. Ἐν Ἑλλάδι δὲ πρὸ πάντων ἡ ἐφεύρεσις αὕτη θέλει χρησιμεύσει, ἵνα διαφυλάττοι ἡμῖν τοὺς τοσοῦτον χρησίμους ὀπαδοὺς τῆς θείας τοῦ Ἱποκράτους τέχνης, ἀφ' ἧς ἐποχῆς μάλιστα ἡ κλεινὴ πόλις τῶν Ἀθηνῶν διατελεῖ ὑπὸ τὴν πολιορκείαν νέων Σύλλα καὶ Ἀλαρίχου, τῶν βατράχων.

Ἄλλοτε ὁ Θεὸς ἔπεμψε τοὺς βατράχους πρὸς τιμωρίαν τῶν Αἰγυπτίων, ὡς μίαν τῶν ἑπτὰ πληγῶν τοῦ Φαραώ· τίς οἶδεν ἂν τὸ αὐτὸ διανοεῖται νὰ πράξῃ καὶ σήμερον κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ἡ τοῦ θεάτρου, τοῦ ὁ ποίου τὴν μουσικὴν ἀντιπερισπῶσι καὶ θέλουσι διαδεχθῇ τὰ πανύχια καὶ ἐναρμόνια τῶν βατράχων κοάσματα.

Τί δὲ γίνεται ἡ τῶν κοχλιῶν συμπαθητικὴ ἐπιῤῥοή; ἐσιωπήθη μὲν ἐν Γαλλίᾳ, ἀνεφάνη δὲ ὑπ' ἄλλην μορφὴν ἐν τῇ μυστηριώδῃ Γερμανίᾳ, ὅπου ἰατρός τις πάλιν κατώρθωσε νὰ κατασκευάσῃ χάρτην ἐν τῇ συνθέσει τοῦ ὁποίου εἰσέρχεται ἡ μαγνητικὴ οὐσία ζεύγους τῶν παλυτίμων τούτων ζωϋφίων. Τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τοῦ χάρτου τούτου εἶναι τὸ ἑξῆς· ὅτε φύλλα τινὰ αὐτοῦ διπλωμένα, δίχα διαιρεθῶσιν, ἐκτυποῦσι πιστῶς εἰς τὸ ἓν διπλοῦν ὅ,τι ἐγράφη ἐπὶ τοῦ ἑτέρου. Ἀρκεῖ λοιπὸν νὰ ἐφοδιασθῇ τις, εἴτε διαμένων ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, εἴτε μεταβαίνων μακρὰν καὶ εἰς αὐτὰ τῆς οἰκουμένης τὰ πέρατα, ἀπὸ ἀριθμόν τινα φύλλων τοιούτων, διὰ ν' ἀνταποκρίνεται μετὰ τοῦ φίλου ἢ τῆς φίλης του, κατεχόντων τὰ διπλᾶ αὐτῶν. Ἐκ συμπαθητικοῦ μαγνητισμοῦ, εἰς τὸ ἕτερον τῶν φύλλων θέλουν χαράττεσθαι μόναι των αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας γράφει ὁ φίλος ἢ ἡ φίλη σας. Μία μόνον εἶναι ἡ δυσκολία τοῦ πράγματος· καθ' ἃ ἀναγγέλλει αὐτὸς ὁ ἐφευρετὴς, ἡ τιμὴ ἑκάστου τοιούτου φύλλου θέλει εἶσθαι ὑπέρογκος καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ πραγματοποίησις τῆς ἐφευρέσεως φαίνεται δυσκατόρθωτος.

Ἡ Ἐθνικὴ ἡμέρα τῆς ΚΕ'. Μαρτίου ἑωρτάσθη ἐφέτος μετὰ μειζονος παρά ποτε πομπῆς. Κίνησις ἦν ἁπάσα ἡ πόλις τὴν ἡμέραν ὁλόκληρον, καὶ μετ' αὐτῆς συνέθεον ὁ ἄνεμος καὶ ὁ κονίσσαλος. Ἀλλὰ τὸ ἑσπέρας ηὐνάσθησαν ἀμφότεροι οὗτοι οἱ γαμβροὶ τῆς Ἀττικῆς, ὡς ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, καὶ τοὺς διεδέχθησαν πυροτεχνήματα καὶ παράστασις θεατρική. Καὶ τὰ μὲν πυροτεχνήματα ἦσαν λαμπρὰ καὶ τεχνικὰ, ἔγιναν δὲ μακρὰν τῆς πόλεως, ἵνα μὴ πυρποληθῇ ἔκτινος τῶν σπινθήρων αὐτῶν. Τὸ δὲ θέατρον ἦτο καὶ αὐτῶν τῶν πυροτεχνημάτων λαμπρότερον ... ὡς ἐκ τῶν πολλῶν φώτων του. Ἂν δὲ ὑπῆρχον καὶ τρεῖς ἢ τέσσαρες κυρίαι, ἀντιπροσωπεύουσαι τὴν ὡραιότητα, ἀλλ' ὤφθη κατ' ἐκείνην τὴν ἑσπέραν καὶ ἡ χελιδὼν τοῦ ἔαρος, ἡ ἀντιπρόσωπος τῆς ἀνοίξεως, διὰ τῆς ὅλως ἀνειμένης (décolletée) περιβολῆς της.

Ὁ ἐνθουσιασμὸς ἐν τούτοις τοῦ λαοῦ δὲν ἑρμηνεύετο μὲν, ὡς ἄλλοτε, δι' ἐξωτερικῶν σημείων, διὰ συμποσίων, προπόσεων καὶ ἐμβλημάτων, διότι εἰς τὰ πρόσωπα πάντων ἤθελες ἀναγνώσει ψυχράν τινα ἀδιαφορίαν, πλὴν, ὅπερ καὶ βέλτιον, τὸν ἐνθουσιασμόν του περιέκλειεν ἕκαστος ἐντὸς τῆς καρδίας του, φυλάττων αὐτὸν οἰονεὶ ἀβεβήλωτον ἀπὸ τὰς ἔξωθεν προσβολάς.

—Ἡ ἔκφρασις τοῦ ἀληθοῦς αἰσθήματος εἶναι τοιαύτη, μ' ἔλεγε τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν κυρία τις φιλόπατρις, πρὸς ἣν διεκοίνωσα τὰς σκέψεις μου.

— Ἀλλὰ, τῇ εἶπον, κυρία, πῶς θέλει ἐννοήσει τις, καὶ ὑμῶν, φέρ' εἰπεῖν, τὸ αἴσθημα, ἂν τὸ περικλείετε ἑρμητικῶς εἰς τὴν καρδίαν σας;

Ἡ κυρία, σώφρων καὶ αἰδήμων, ὡς ὅλαι τῆς Πηνελόπης αἱ ἀπόγονοι, ἐκλαβοῦσα βεβαίως τοὺς λόγους μου ὡς πλαγίαν τινὰ καὶ εὔτολμον ἐξήγησιν, ἔκλινε τὸ μέτωπον καὶ ἤρχισε νὰ ὑφαίνῃ τὸν ἱστόν της, ὑποτονθορίζουσα τὸ γνωστὸν σμυρναῖον ᾆσμα·

« Ποῦ νὰ ἦναι; τί νὰ κάμῃ;
Ἔραγε νὰ μ' ἐνθυμῆται . . . ; »

Ἐγὼ δὲ τότε μόνον ἐννόησα, ὅτι περικλείει τις τὸ αἴσθημά του ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, ὅτε τὸ ἀντικείμενον εἶναι ἀπὸν, ἢ ὀσάκις . . . .

Δὲν ἐπρόσθεσα τίποτε, ἀλλ' ἐγερθεὶς καὶ πρυσκυνήσας ταπεινότατα, ἀνεχώρουν, ὡς ἀπεριόριστον πάντοτε τρέφων σέβας πρὸς τὰς Πηνελόπειας, πάσης ἡλικίας καὶ παντὸς βαθμοῦ, ὅτε ἡ κυρία,

— Καὶ διατί βιάζεσθε τόσον, Κύριε Πάτροκλε; μὲ εἶπε μὲ μισὰ χείλη, ἀρχίσασα ἤδη νὰ λύῃ ὅσον μέρος

τοῦ ἱστοῦ της εἶχεν ὑφάνει, καὶ προβλέψασά με μετ' ἐπιτεικείας, καὶ οἰονεὶ παρηγοροῦσά με.

— Ἐπιθυμῶ, κυρία μου, ἀπήντησα, νὰ μὴ γίνωμαι τελείως πρόσκομμα εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ ἱστοῦσας, ἥτις ἀπορροφᾷ πᾶσαν ὑμῶν τὴν προσοχήν. Καὶ ἰδοὺ ὁ κύριος Χαρίλαος, ὅστις βεβαίως ἔρχεται νὰ σᾶς φέρῃ εἴδησίν τινα περὶ τοῦ εὐτυχοῦς Ὀδυσσέως, ἂν ποῦ πλανᾶται δι' ὑμᾶς τοιοῦτος . . . . .

Δὲν ἔμεινα ν' ἀκούσω ποίας εἰδήσεις ἔφερεν ὁ νεωστὶ εἰσελθὼν, ἀλλὰ τὴν ἀκόλουθον ἑσπέραν ἐδίδετο θεατρικὴ παράστασις, εἰς ἣν εὑρέθη καὶ ἡ κυρία Πηνελόπη μας. Ἐκ τινων δὲ μικρῶν καὶ ἀθώων παρατηρήσεών μου, ἐβεβαιώθην ὅτι ὁ χθεσινὸς Χαρίλαος, ἦν ὁ ἀναμενόμενος Ὀδυσσεύς.

« . . . ὃς οὐ μάλα πολλὰ πλάγχθη,
Οὐδὲ πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω, »

ἀλλ' ἐφόρει κομψότατα τὸν λαιμοδέτην του καὶ τὸν μέλαινα ἐπενδύτην του, ἐκράτει δὲ χαριέντως διὰ τῶν χειρίδας λευκοτάτας ἐνδεδυμένων χειρῶν του τὸν διοπτῆρά του, καὶ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην κατ' ἐξαίρεσιν εἰσήχθη εἰς τὸ τῶν *Λεόντων* θεωρεῖον, πρὸς ὃ τοσοῦτον ἐρίζει ἡ παρὰ τὴν ὀρχήστραν ἑδρεύουσα ἑτέρα νεανικὴ μερίς. Ἐκ τῆς βεβαιότητος δὲ ταύτης ἐπείσθην ἔτι πλέον περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ τῆς κυρίας ἐκείνης ἀξιώματος

Ἤδη ἂς διηγηθῶμεν ἱστορίαν τινὰ τρομερὰν καὶ ἀληθῆ, ἵνα καὶ τέρψιν ὀλίγην παρέξωμεν εἰς τοὺς εὐμενεῖς ἀναγνώστας μας, πρὶν ἢ τελειώσωμεν τὴν συνδιάλεξίν μας.

Ὁ Δόκτωρ Φαῦστος Βέρτερ ἐκ Στοτγάρδης, ἐζήτησε καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου τῆς πόλεως ταύτης τὸ πτῶμα κακούργου τινὸς, ἀποθανόντος τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον, ὅπως κάμῃ ἐπ' αὐτοῦ φρενολογικὰς παρατηρήσεις.

Τὸ ὑποκείμενον ἦτον εἷς τῶν τρομερότερων κακούργων, καὶ κατὰ τὴν χυδαίαν ἔκφρασιν, τοῦ *σχοινοῦ* καὶ *τοῦ* . . . . . ὡς καὶ εἶχε κρεμασθῆ.

Ὁ ἰατρὸς ἔχων ἐνώπιόν του τὸ πτῶμα, ἤρχισε νὰ ἐγγίζῃ τοὺς ὄβους (bosses) τῆς κεφαλῆς του, ὅτε παρετήρησεν ὅτι ὁ ὄβος τῆς ἀθωότητος ἐλείπε παραδόξως. Ὁ Δόκτωρ ἐκπεπληγμένος ἐρωτᾷ ἑαυτόν.

— Μήπως δὲν εἶναι πλέον θετικὴ ἡ ἐπιστήμη; ὁ Γαλλ νὰ ἐψεύσθη ἢ νὰ ἠπατήθη; ἢ μᾶλλον μήπως ἠπατήθην ἐγὼ αὐτός;

Ἐνῷ δὲ ἐξεφώνει τὸν μικρὸν τοῦτον μονόλογον, ἐνήργησε τομὴν ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τοῦ κακούργου. ὄντος εἰσέτι ζεστοῦ, διότι τὸν ἔλαβεν ἀμέσως μετὰ τὴν καταδίκην του.

Μόλις δὲ ἤρχισε τὴν πρώτην ταύτην χειρουργικὴν πρᾶξιν, καὶ διεκόπη ἐκ τῆς ἀφίξεως γηραιοῦ τινος διπλωμάτου, ἐλθόντος νὰ τὸν συμβουλευθῇ·

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, ὁ κρεμασμένος συνῆλθεν εἰς ἑαυτόν. Βεβαίως ὁ εἰσδύσας διὰ τοῦ στερνικοῦ μυῶνος ἀὴρ ἐπανέφερεν αὐτὸν, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, εἰς τὴν ζωήν· Περιβλέπει κύκλῳ καὶ ἐκπλήττεται εὑρισκόμενος εἰς μέρος παράξενον μὲν (ἤτο τὸ σπουδαστήριον καὶ τὸ ἀνατομικὸν ἀμφιθέατρον τοῦ δόκτορος), ἀλλ' ὄχι καὶ εὐκαταφρόνητον. Ἐγερθεὶς τότε περιῆλθε τὸ δωμάτιον, ἤγγισεν ἑαυτὸν ἐπανηλειμμένως, ἐσπόγγισε τὸ ἐκρέον τῆς ὠτειλῆς αἷμα, ἐνεδύθη διὰ τῶν τυχόντων ἐμπρός του ἐνδυμάτων, ἥρπασεν ὡρολόγιόν τι εὑρεθὲν αὐτοῦ καὶ ἄλλα τινὰ πράγματα, καὶ ἐζήτει τὸ μέσον τοῦ νὰ δραπετεύσῃ. ὅτε ὁ δόκτωρ ἐπέστρεψεν. Ἰδὼν δὲ τὸν νεκρὸν ὄρθιον, ὁ δόκτωρ κατελήφθη ὑπὸ τρόμου. Ὁ δὲ νεκρὸς παρατηρῶν τοῦτο, « Κύριε, τῷ λέγει, σᾶς εἶναι γνωστὴ ἡ κοινωνικὴ θέσις μου. Πρὸ δέκα ὡρῶν ἤμην κακοῦργος αἴσχιστος, ἤδη δὲ, ἐπρόσθεσε βλέπων τὸ ὡρολόγιόν του. . . . .

— Μὰ αὐτὸ τὸ ὡρολόγιον εἶναι δικόν μου, εἶπεν ὁ ἰατρός.

— Πιθανὸν, ἐξικολούθησεν ὁ κακοῦργος, ἀλλὰ μὲ συμβαίνουσιν ἀπὸ χθὲς πράγματα τοσοῦτον παράδοξα, ὥστε σᾶς παρακαλῶ, ἐπειδὴ πρέπει ὑμεῖς νὰ τὸ γνωρίζετε νὰ μ' ἐξηγήσητε ἐὰν εἶμαι ζῶν, ἐὰν εὑρίσκωμαι εἰς τὴν κόλασιν, ἢ ἀνῆλθον εἰς τὸν παράδεισον.

Τότε ὁ ἰατρὸς τῷ διηγήθη τίνι τρόπῳ ἔλαβεν αὐτὸν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἐπιστήμης.

— Ὦ! ἡ ἐπιστήμη ἀγνοεῖ ὅ,τι γνωρίζω ἐγὼ, ἀνέκραξεν ὁ κρεμασμένος· καὶ ἠξίζα τῷ ὄντι νὰ ζήσω, διότι δύναμαι νὰ σᾶς ἀνακαλύψω πράγματα θαυμαστὰ, Εἶπαν πολλάκις περὶ τῶν ἡδονῶν, τὰς ὁποίας αἰσθάνεται ὁ ἀπηγχονιζόμενος, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ τὰς περιγράψῃ. Σεῖς ὅμως, σεῖς δύνασθε, διότι θέλω σᾶς τὰς εἰπεῖ. Φαντασθῆτε μέθην οὐρανοῦ καὶ βασανιστήρια ᾅδου συγχρόνως, κτλ. κτλ.

— Ἐκάμαμεν τὴν τύχην μας! ἐφώνησεν αἰφνης ὁ δόκτωρ, σὲ νομίζουν θανόντα, καὶ θέλεις μείνει παρ' ἐμοί.

Μετὰ ἑκτὼ ἡμέρας, ὁ δόκτωρ Φαῦστος ἔφθανεν εἰς Δονδῖνον, ὅπου δὲν ἐβράδυνε νὰ συστήσῃ τὴν περιώνυμον *Ἑταιρίαν τῶν Κρεμασμένων*, καὶ ὅλοι οἱ δαιμονισμένοι τῶν τριῶν βασιλείων ἔγιναν μέλη αὐτῆς.

Ἄνθρωποι ἐξαντλήσαντες πάσας τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς ἤρχοντο εἰς τοῦ δόκτωρος νὰ ζητήσωσι τὰς ἐκ τῆς ἀγχόνης συγκινήσεις. Κρεμάμενοι τὸν δέοντα χρόνον, ἐγεύοντο ἐκχύσεις ἀδυνάτους νὰ περιγραφῶσιν· ὁ δόκτωρ μὲ τὸ ὡρολόγιον εἰς τὴν χεῖρα, ἐμέτρα τὰς στιγμὰς καὶ τὸν σφιγμὸν, καὶ ὅτε ἔκρινεν, ὅτι ὁ θάνατος ἔμελλε νὰ διαδεχθῇ τὴν ζωὴν, προσέταττε τὸν βοηθόντου (τὸν κρεμασμένον τῆς Στοτγάρδης) νὰ κόψῃ τὸ σχοινίον καὶ νὰ ἐκκρεμάσῃ τὸν πελάτην του.

Ἀλλ' ἡ ἀστυνομία ἔκλεισε τὸ κατάστημα τοῦ δόκτωρος, ὡς ἀνήθικον, καὶ τὸν διέταξε νὰ ἐξέλθῃ τῆς Ἀγγλίας. Εἰς τὴν ἐξορίαν του ταύτην συνώδευσεν αὐτὸν λόρδος τις, ὁ ἐνθερμώτερος τῆς ἑταιρίας φοιτητής.

Οἱ τρεῖς περιηγηταὶ κατῆλθον εἴς τι ξενοδοχεῖον τοῦ Δοβέρου. Μετὰ ἄφθονον δεῖπνον, ὁ λόρδος Κ . . . ἐζήτησε τὰ ἐπιδόρπια αὐτοῦ, ἤτοι τὰς ἡδονὰς τῆς ἀγχόνης, καὶ ἀπήτησεν ὥστε νὰ τὸν μιμηθῇ καὶ ὁ δόκτωρ· λοιπὸν ἐκρεμάσθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ πρώην κακούργου τῆς Στοτγάρδης, συνιστῶν εἰς αὐτὸν τὰ κόψῃ τὰ σχοινία μετὰ παρέλευσιν ὡρισμένης ὥρας. Ἀλλ' ἐνῷ ὁ δόκτωρ καὶ ὁ λόρδος ἐξετέλουν τὴν ὡραίαν ταύτην διῳδίαν, ὁ πιστὸς ὑπηρέτης συνῆξεν ὅλα τὰ τραπεζικὰ των γραμμάτια καὶ ὅ,τι πολύτιμον εἶχον καὶ ἐδραπέτευσε . . .

Τὴν ἐπισοῦσαν, ὅτε ἦλθεν ὁ ὑπηρέτης τοῦ ξενοδοχείου νὰ περιποιηθῇ τὸ δωμάτιον, εὗρε τὰ δύο πτώματα·

Πολὺν χρόνον περὶ τοῦ ἐκ νεκρῶν κακούργου, οὐδεμία ὑπῆρχεν εἴδησις, ὅτε ἀνεγνωρίσθη οὗτος ἐσχάτως ζητεύων εἰς Παρισίους. Καταναλώσας εἰς ἀσωτείας ὅλην τὴν περιουσίαν του, εἶχε καταντήσει τῷ ὄντι εἰς κατάστασιν ἐπαίτου. Ἤδη δὲ ἐστάλη εἰς Λονδῖνον διὰ ν' ἀπαγχονισθῇ ὁριστικῶς.

ΓΟΡΓΙΑΣ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ ΑΠΑΤΗΣ.

Παρέστη ποτὲ ἐνώπιον ἰσχυροῦ μονάρχου τῆς Ἀνατολῆς ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἔνδακρυς ἡ βασιλικὴ αὐτοῦ ὁμευνος, κ' ἐπεκαλέσατο ἐκδίκησιν κατ' ἐνόχου ἐγκλήματος καθοσιώσεως. Ἰδοὺ, ἔλεγεν αὐτὴ, ὁ κακοῦργος μοὶ ἔφερεν ἓν κόσμημα λιθοκόλλητον, ἀλλ' οἱ λίθοι εὑρέθησαν νόθοι καὶ ἤδη ἀποτίσει ἐκεῖνος τὴν ἀπάτην αὐτοῦ εἰς εἰρκτὴν ζοφερὰν· διὰ τῆς ζωῆς ὅμως πρέπει νὰ πληρώσῃ τὸ ἔγκλημά του, τὸ ὁρκίζομαι μὰ τὸ ὅ,τι ἔχω ἱερώτατον. Ζητῶ, βασιλεῦ, νὰ τὸν καταδικάσῃς εἰς τὴν ποινὴν τῶν λεόντων. » Ὦ! μὴ θέλῃς νὰ δικάζωμεν κατὰ πάθος· » ἀπήντησεν ὁ Μονάρχης, διότι, πῶς δύναται, σ' ἐρωτῶ, νὰ τηρηθῇ δικαιοσύνη διὰ τοῦ θυμοῦ; ἀγνοεῖς ὅτι ἁρμόζει εἰς τὸν ἡγεμόνα, τὸν δικαστὴν τοῦ λαοῦ, νὰ ἦν' ἀνεξάρτητος τοῦ πάθους αὐτοῦ; Δὲν εἶναι αὐτὸς εἰκὼν τοῦ Ὑψίστου καὶ ἀντιπρόσωπος; »

— Ἀλλὰ καὶ ὁ Θεὸς δὲν ὀργίζεται εἰς τὴν τρικυμίαν; ὑπέλαβεν ἡ βασίλισσα.

— Ἀλλ' ὄχι, ἀπεκρίνατο ὁ βασιλεὺς, καὶ εἰς αὐτὴν τὸ καλὸν πράττει, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν τρικυμίαν, ὁ ἄνθρωπος, ἀγαπητή μου, σκέπτεται περὶ τοῦ Διωνίου καὶ τὸν φαντάζεται εὐαρέστως μόνον κατὰ τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ εἰκόνα. »

Ἀλλ' ἡ βασίλισσα ὠργίζετο μᾶλλον, καὶ οὕτως εἶπεν· « ὁ Θεὸς ἀποστρέφεται καὶ τιμωρεῖ τὸν κακοῦργον, καὶ διὰ τοῦτο μάτην δὲν ἔδωκεν εἰς τοὺς μονάρχας τὸ ξῖφος. Ἐγὼ θέλω μόνον τὴν δικαίαν τιμωρίαν τοῦ ἐγκληματίου. Ὁ θάνατός του τῷ διεκοινώθη· τίποτε ὀλιγώτερον.

— Ἔστω λοιπὸν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἂς γενῇ οὕτω.

— Ἐς αὔριον.

Ἧμος δ' ἠριγένεια φάνη, καὶ σαλπισταὶ καὶ τυμπανισταὶ ἀνήγγειλον τῆς αἱματηρᾶς σκηνῆς τὴν παράστασιν· ἠγέρθη ἡ Ἄνασσα μετὰ συνοδίας μεγαλοπρεποῦς καὶ κρύφα ἔχαιρεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἑαυτῆς ἐπὶ τῷ θριάμβῳ τῆς ἐκδικήσεως, διότ' ἡ ἐκδικησις εἶναι πρὸς τὸ ἐξημμένον αἴσθημα μεγίστη παρηγορία, ἢ θεραπεία.

Ὁ δὲ φρουρὸς ἠνέωξε τὰ δρύφακτα καὶ κατάτρομος ἵστατο ὁ ἐγκληματίας, καὶ πάλιν οἱ σαλπισταὶ καὶ οἱ τυμπανισταὶ φοβερὸν ἠκούσθησαν.

Ἀλλὰ τώρα, ἀντὶ δεινοῦ τὴν θέαν λέοντος, ἐξῆλθε λευκὸν, ἥμερον, ἀθῶον ἀρνίον καὶ ἦλθε καλῇ τῇ πίστει πρὸς τὸν τρέμοντα ἄνθρωπον. Σαλπισταὶ δὲ καὶ τυμπανισταὶ ἐσίγησαν, καὶ ἁρμονία ἱλαρὰ καὶ γλυκεῖα ἤρξατο ἁρπῶν καὶ πλαγιαύλων, καὶ τὸ ἀρνίον πτῆσσον παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἀνδρὸς, ὕψωνε πρὸς αὐτὸν τὴν κεφαλήν του καὶ τὸν ἔβλεπε μὲ τὸ ἥμερον ὄμμα του.

Ἐπιστραφεῖσα δὲ τότε ἡ βασίλισσα καὶ πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς ἐμβλέψασα ἠρυθρίασεν, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς εἶπε. « Τὸ βλέμμα σου, φίλη μου, μαρτυρεῖ ὅτι ἐγὼ ἔπραξα δικαιοσύνην, τιμωρήσας τὴν ἀπάτην διὰ τῆς ἀπάτης· αὐτὸς ἔπαθεν, ὅ.τι σοὶ ἔκαμε, διότι περιμένων τὸν λέοντα ὡς τῷ ὑπεσχέθησαν, εἶδε τὸ ἀρνίον, καὶ σὺ ἀντὶ τοῦ ἀγενοῦς, ἔπραξες εὐγενῆ. Αὐτὸ τῶν παρειῶν σου τὸ ἐρύθημα, τὸ ὁποῖον ἐγὼ προτιμῶ ἀπὸ τὴν βασιλικὴν πορφύραν, ἥτις σὲ στολίζει, ἀνταμοιβεῖ κ' ἐμὲ ἐπίσης τὸν δικαστήν.

Ἐδὼ οἱ τυμπανισταὶ καὶ οἱ σαλπισταὶ ἀνήγγειλον ὅτι τὸ θέαμα ἔληξε, καὶ ὁ λαὸς ἐπεφώνησε, « Ζήτωσαν ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα. »

ΑΣΑΗΛ.

Ἀσαὴλ, ὁ υἱὸς ἡγεμόνος τινος τῆς Ἀνατολῆς, ἦν ἔφηβος παιδευθεὶς μεταξὺ τῶν σοφῶν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ πατὴρ εἰς Περσίαν ὅπως τελειοποιήσῃ τὴν παιδείαν αὐτοῦ καὶ διδαχθῇ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα. Εἶχε δὲ ὁ νεανίας ἐντελῆ ἀνεξαρτησίαν, ἀλλὰ Σερουὰχ ὁ γηραιὸς αὐτοῦ καθηγητὴς ἐπεσκόπει ἰδίως τὰ διαβήματα καὶ τὰ ἔργα.

Ἀλλ' ὅτε κατεστάθη ὁ Ἀσαὴλ ἐν Περσίᾳ περιέσπασαν αὐτὸν οὕτως οἱ φίλοι καὶ ἡ τύρβις τοῦ καλοῦ βίου, ὥστε ταχὺ ἐπελάθετο τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ καὶ τὸ βάρος ἡ καρδία του ῥάθυμος ὅλη ἀπέσεισεν. Ἄρα δὲν διενοεῖτο πλέον περὶ τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ ἐντολῆς.

Οὕτως, ἐνῷ ποτὲ περιεπλανᾶτο εἰς τοὺς κήπους τοῦ Ἰσπαχὰν, ἦλθεν εἰς ἀπάντησίν του ὁ Σερουὰχ, μετεμφιεσμένος εἰς προσκυνητὴν καὶ φέρων ῥάβδον ἐν τῇ δεξᾷ.

Ὁ δὲ Ἀσαὴλ ἀνεγνώρισε τὸν Σερουὰχ καὶ τῷ εἶπε.

— Πόθεν ἔρχεσαι καὶ ποῦ ὑπάγεις;

— Ἀγνοῶ, ἀπεκρίθη ὁ καθηγητής.

Καὶ ἀπορήσας ὁ βασιλόπαις προσέθετο:

— Πῶς σὺ ἀφῆκες τὴν πατρίδα σου καὶ πλανᾶσα μακρὰν αὐτῆς, καὶ δὲν ἠξεύρεις ποῦ φέεσαι;

— Τὸ ἐλησμόνησα διὰ τοῦτο φέρομαι τῇ δε κἀκεῖσε, καὶ ἀπὸ τοὺς δρόμους, ὅστις μοῦ φανῇ πλατύτερος καὶ ἀνετώτερος, ἐκεῖνον ἐκλέγω,

— Καὶ ποῦ θὰ καταντήσει ὁδοιπορία τόσον ἄτακτος; ἠρώτησεν ἐκπληττόμενος ὁ νεανίας.

— Τὸ ἀγνοῶ· καὶ διατί τάχα νὰ μὲ ἀνησυχῇ τοῦτο; Καὶ τότε ὁ Ἀσαὴλ ἐπιστραφεὶς πρὸς τοὺς ἄλλους τοὺς περὶ αὐτόν.

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς, εἶπεν, ἦτον ὁ διδάσκαλος τῶν παιδικῶν μου χρόνων, πλήρης σοφίας· ἀλλ' ἰδέτε τώρα τὸ δυστύχημα, παρεφρόνησε! ἀχ! πόσον παρήλλαξε καὶ κατέστη ἀγνώριστος!

Ἀλλ' ὁ Σουρουὰχ τολμηρὸν προβὰς ἔναντι τοῦ νεανίου, ἔρριψε τὸ δισάκκιόν του κατὰ γῆς, καὶ ἐπήντησε.

— Καλὰ τὸ εἶπες Ἀσαὴλ, ἡ ὕπαρξίς μου παρήλλαξεν ἀπαράλλακτα ὡς ἡ ἰδική σου. Πρότερον ἤμην ἐγὼ ὁδηγός σου καὶ σὺ ἠκολούθεις τὴν ὁδὸν, τὴν ὁποίαν ἐγὼ σοῦ ἔδειχνα. Ἐπειδὴ ὅμως τώρα ἔπαυσα νὰ ἦμαι ὁδηγός σου, ἀπεφάσισε νὰ σ' ἀκολουθῶ ὅπου σὺ πορεύεσαι. Ἰδὲ ἡ πλάνησίς μου καθ' ἣν ἐγὼ καὶ τὴν ὁδὸν καὶ τὸν σκοπὸν ἐλησμόνησα, εἶναι πλάνησις ἰδική σου, καὶ καθὼς ἐσάλευσε τὸ ἰδικόν μου λογικὸν, οὕτως ἐσάλευσε καὶ τὸ ἰδικόν σου. Τὶς λοιπὸν εἶναι ὁ χειρότερος τρελλὸς, ἐγὼ ἢ σὺ! καὶ τὶς πλανᾶται χειρότερον; . . .

Οὕτως εἶπεν ὁ Σερουὰχ· ὁ δὲ Ἀσαὴλ ἐννόησε τότε τὴν πλάνην αὐτοῦ κ' ἐστράφη πρὸς τὴν ὁδὸν, ἣν ὁ Σερουὰχ τῷ ἐδείκνυεν.

Ι. Ε. Γ.